

Sárospataki Református Lapok

LXII. évf. 3. szám
2009. október

„...sokan egy test
vagyunk a Krisztusban,
egyenként pedig
egymásnak tagjai.”

(Róma 12,5)

Ősök emléke. Sárguló leveles iskolába indulóké. Nehéz és egyre drágább iskolatáskákkal, házi feladatokkal, a nyárhoz képest szabadságvesztéssel. Őzőké, egyre álmosabban munkába indulóké. Szeptemberben már karácsonyt váróké. Kossuth-teres zászlósoké, haza-káromláson megbotránkozóké.

Őszök.

Ősz. 2009. Politikai bűnökbe belefásultabb az előzőknél. Költségvetés-ítéletre váró, rugódózó, tiltakozó, tavaszt váró, változást váró ősz. Idő-telés. Nyelvtörvényestül. Egyházakat semmibe vevő hátatfordítással, lassan teljesen egészségtelenné tett egészségüggyel, egyre több ellátatlanságot megelőző, ellátni akaró szociális ellátórendszerrel. Tönkrement vállalkozásokkal, kiköltöztetett családokkal, ablakon komáknak kilapátolt elképzelhetetlen nullákat író közpénzekkel.

Telik-e a gonosz ősz, vagy hordoz tartalmakat? Megmutatkozik-e az egyházat is megtartó Megváltó arca közöttünk, általunk? Egymás felé fordulva éljük-e mégis keresztyén mégis békességünket? Formálódunk-e? Reformálódunk-e? Élünk-e a 2009-es ősz Isten adta lehetőségeivel, betöltve itt-és-mostunk kötelességeit? Csupaszító őszünkben gazdagodó, gazdagító őszet kívánunk, kedves Olvasó!

Sárospataki Református Lapok

Felelős kiadó: A Tiszáninneni Református Egyházkerület Elnöksége

Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Dienes Dénes

Szerkesztőbizottság:

Barnóczki Anita, Füst-Molnár Szilveszter, Rácsok András, Rácsok Gabriella
Egyházmegyei sajtóreferensek:

Kemény István, Konc Gáll László, Papp Zsolt, Szabó Ágnes

Teljes nyomdai előkészítés: Rácsok András

A szerkesztőség címe: 3950 Sárospatak, Rákóczi u. 1., srlszerk@gmail.com

Nyomda: Kapitális Kft. Felelős vezető: Kapusi József

Példányonkénti önköltségi ár: 500 Ft; **Eladási ár: 250 Ft**

© Tiszáninneni Református Egyházkerület. Bárminemű másolás és sokszorosítás a kiadó előzetes engedélyéhez kötött.

Felhívjuk Olvasóink figyelmét, hogy kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

A címlapon a Zempléni Református Egyházmegye küldöttsége látható a reformáció genfi emlékműve előtt.

Tartalom

Gyönyörködöm a Te beszédedben	3
Élő teológia - Az egyházzól	4
Abaúji Egyházmegye	8
<i>Őszi események az Abaúji Egyházmegyében kicsiknek és nagyoknak</i>	8
<i>Kálvin-megemlékezés az encsi gyülekezetben</i>	9
<i>Anna-bál Krasznokvajdán</i>	10
<i>Aranykonfirmáció 2009</i>	10
<i>A szeretet hidjai</i>	11
<i>Magyar szívektől - magyar szívekig</i>	12
Borsod-Gömöri Egyházmegye	13
<i>I. Varbói Református Gyermektábor</i>	13
<i>Az élőknek van reménységük</i>	14
<i>Lelkészbeiktatás Putnokon</i>	14
<i>Nyári programok a sajóbábonyi gyülekezetben</i>	15
<i>Hagyományteremtő református hét Geleiben</i>	16
<i>Tanévkezdés a Jókai Mór Református Általános Iskolában</i>	17
<i>Sajó menti hírcsokor</i>	18
Egervölgyi Egyházmegye	20
<i>Nyári élményem: Csillagpont</i>	20
<i>Szabadtéri evangelizáció Szilvásváradon</i>	21
<i>Konfirmálók és konfirmáltak találkozója</i>	21
<i>A Kálvin köz története Mezőnagymihályon</i>	22
<i>Emléktábla avatás Mezőkeresztesen</i>	23
Zempléni Egyházmegye	24
<i>Noyontól Genfig Kálvin nyomában</i>	24
<i>Lelkészbeiktatás a legyesbényei és bekesi társgyülekezetekben</i>	25
<i>Lelkipásztor-beiktatás Bodrogkeresztesen</i>	26
<i>Pünkösdvárás</i>	27
<i>Bodrogközi Kincses Napok</i>	27
<i>Lelkész-gondnoki konferencia</i>	28
<i>Hírcsokor a sárospataki gyülekezetből</i>	28
Intézményeink	31
<i>Diósgyőr református iskolája</i>	31
<i>Hírek a Lévay József Református Gimnázium és Diákotthon életéből</i>	32
<i>Képek a Sárospataki Református Gimnázium és Általános Iskola életéből</i>	34
<i>Hírek a Sárospataki Református Teológiai Akadémia életéből</i>	36
<i>Művészettel hirdetve Isten dicsőségét</i>	39
Kerületi események - Összetartozunk	41
Portré - Beszélgetés Nagy Lászlóval	42
Az igazat mondd, ne csak a valódit	44
In memoriam	48
Vigasztaljátok népemet	51

A Református egyház katolikus

„Akiknek Isten az atyjuk, azoknak az egyház legyen az anyjuk”

É kesen cseng Kálvin egyházra vonatkozó reformátor-teológiai meghatározásában Cyprianusnak, a 3. századi karthágói püspöknek a gondolata, amit ennek a meditációnak is az alcíméül választottam. A 3. századra és Kálvin idejére egyaránt jellemző volt a szakadásra való hajlam. Kálvin egyáltalán nem meglepő módon érvel az egyház katolicitása, egyetemessége mellett. Így ír erről fő művében az Institutióban: *„Kezdem pedig az egyházzal: amelynek kebelén akarja Isten gyűjteni fiait, nem csak azért, hogy annak a segítségét és szolgálatát vegyék igénybe addig, míg csecsemők és gyermekek, hanem hogy az egyház az ő anyai gondozásával igazgassa őket, míg fel nem serdülnek, s míg végre hitűeknek célját el nem éri. Ezt a két dolgot ugyanis, mivel Isten összekötötte, szétválasztani nem szabad [Mk 10, 9], úgy hogy akiknek Isten az atyjuk, azoknak az egyház legyen az anyjuk ...”* A reformáció egyházszakadása éppen ezért kudarc. A reformációnak nem a szakadás, hanem az egyház Isten Igéje szerinti megújítása volt a célja. Ahhoz, hogy ennek tényét saját egyházunkra/gyülekezetünkre nézve is elmélyíthessünk, érdemes beletekintenünk Kálvin és a reformátori teológia egyház meghatározásába. Ezt mondja Kálvin: az elhívottak Krisztusban egyesülnek (Ef 1, 22-23). Amennyiben az egy fejtől függenek, együtt növekednek az egy testben, egybeilleszkedve (Ef 4, 16) mint ugyanannak a testnek a tagjai (Rom 12, 5; 1Kor 10, 7; 12, 12, 27). Igazán eggyé azok válnak, akik egy hitben, reményben, egy szeretetben és ugyanabban az isteni Lélekben élnek. Ők nem csak az örök életnek ugyanarra az örökségére vannak elhívva, hanem arra is, hogy közösségük legyen az egy Istennel és Krisztussal (Ef 5, 30).

A 16. századi református egyházban nagyon világosan mondta el álláspontját. A II. Helvét Hitvallás XVII. részének 1-4. pontja a Szentírással igazolja, hogy Isten egyháza mint egyetemes, egyetlen és oszthatatlan rend áll a földön az emberek üdvösségéért. Isten Fia sereget gyűjt. Bizonyosságát adja továbbá, hogy 1) térben és időben csak egy közönséges anyaszentegyházról akar tudni; 2) kijelenti, hogy a földön hadakozó egyház (*ecclesia militans*) sok részegyházból áll, amelyek mind az egy anyaszentegyház egységébe tartoznak; 3) végül pedig az egyház egységét nem a külső szertartásokban, törvényekben és rendtartásokban keresi, hanem az *egyetemes keresztyén hit igazságában és egységében*.

A Heidelbergi Kátéban ugyanez a bizonyosság szóval meg az igazolást nem igénylő evidencia erejével.

Az egyház létéből indul ki: „Mit hiszel az anyaszentegyházról”? Nem azt kérdezi milyennek látjuk azt, papjait, gyülekezeteit, templomait, nehézségeit, hanem azt kérdezi, hogy mit hiszünk róla.

Míndezek alapján megállapíthatjuk, hogy – a kálvini tanításban is –, a keresztyén egység egyszerre ajándék és feladat is. Kálvin ezt az egységet Jézus Krisztusban való részesedésünk valóságaként tartja elérhetőnek. Ennek a meggyőződésnek és a Jézus Krisztusban elnyerhető egység utáni vágyakozásnak ad hangot, amit az Institutio negyedik könyvének címében is előre jelez (*Az igaz egyházzal, amellyel egységben kell élnünk, mivel minden istenfélő embernek anyja.*)

Kálvin fájdalmasan látta a Krisztus egyházának megosztottságát nem pusztán római katolikus és protestáns vonatkozásban, hanem a protestáns egyházak között is. A szakadások és az arra való hajlam különösen is az egyes gyülekezetekre nézve válnak igazán problematikusá, amelyeknek az egész egyház egységét kellene visszatükrözniük.

Nélkülözhetetlen keresztyénségünk szempontjából annak továbbgondolása, hogy mit is jelent számunkra az *egész szerintivel* (*kath' holon*) való törődés, amely az egyház katolicitása. A 100 éve született nagyhirű, egykori sárospataki professzor, Nagy Barna a következőképpen adja meg nekünk a választ a II. Helvét Hitvalláshoz készített bevezető tanulmányában: *„Az egyházi hitvallás csakis az egyház: az egy 'közönséges keresztyén anyaszentegyház' ügyét akarhatja szolgálni, és az igaz és tiszta keresztyén hit igazságait megszólítani. Csak azt keresheti, ami az egyetemes érvényű krisztusi igazság, ami tehát katolikus dogma”*. Óriási felelősséget ró ez ránk, ugyanis a rész és az egész viszonya tartalmi kérdés és nem szervezeti, ugyanakkor hierarchikus probléma. Az egyház és annak jelei (*nota ecclesia*) mindig Krisztus jelenlétéhez kötött, így sohasem mennyiségi kérdés, hanem a minőség és az identitásé.

Az egyház Isten műve: Szentlelke és Igéje hozta létre. Megőrzi és oltalmazza, formálja és szüntelenül reformálja azt. Kálvin ennek félreérthetetlen következményei szerint határozza meg helyünket az egyházban, ahogyan erről az Institutióban olvashatunk:

[...] nincs más út az örök életre, ha csak az nem, hogy mi ennek az anyának a méhében fogantunk, általa születünk, és emlőjén tápláltunk; hogy ő megtart minket, és irányítása és vezetése által megőrzi, míg mi e balandó testtől megszabadítva, az angyalokhoz hasonlók nem leszünk.

Füsti-Molnár Szilveszter

Egyház az Ószövetségben

A mai értelemben vett egyház egyfajta közösséget *jelöl*. A bibliai szövegek lejegyzését meghatározó koncepció szerint bizonyára nem véletlen, hogy az egyik egyházzal kapcsolatos újszövetségi fogalom ószövetségi gyökerében is egy bizonyos megjelölést, kijelölést találunk. Ilyen értelemben olvasunk a *kijelölt* határidőről (2Sám 20,5). A szó igei formában fejezi ki azt, amikor egy asszonyt szemel ki magának valaki (2Móz 21,8). A megjelölésnek lokális értelme van Jer 47,7-ben, ahol a szó helyet jelöl. Máshol az ige olyan speciális esetre utal, amelyben azért kell engedelmeskedni, mert az Úr rendelte, jelölte ki azt (Mik 6,9). Ha ketten állapodnak meg valamilyen, az azt jelenti, hogy olyan dolgot határoznak meg, jelölnek ki, melyet mindkét fél kölcsönösen, magára nézve fogad el (Ám 3,3). A találkozás, valahova való megérkezés mögött az a szándék húzódnak meg, hogy valaki egy bizonyos kijelölt helyen akar jelen lenni. Így lesz a szent hely Isten és népe találkozásának helye (2Móz 25,22). A gyülekezet Isten imáadására gyülekezett egybe, és ez Isten és népe találkozását jelentette különleges, erre kijelölt időben és helyen (4Móz 10,3). Isten ígerte meg azt, hogy vele lehet találkozni és ennek megvolt a maga különleges, méltó, elkészített alkalmak. Persze lehetősége volt az embernek arra is, hogy Isten ellen lázadjon, gyülekezzen egybe. Ennek alkalmát is meg lehetett ragadni (4Móz 14,35). Józ 11,5 szerint nyilván a királyok azt készítették elő, hogy Isten és népe, Izrael ellen hadakozzanak. Ők ezért gyülekeztek egybe, ebben értettek egyet. Isten mindenképp letti hatalmát jellemzi, hogy az Ő számára nem lehet csak úgy valamit elrendelni, kiszabni és nem lehet Őt kötelezni annak megtételére, amit más jelöl ki, határoz meg neki (Jer 49,19).

A szót a legprofánabb értelemben is használja az Ószövetség, a kard hatékonyságának megfelelően rendezett, kijelölt csapásirányának leírásakor (Ez 21,21).

Az egyházzal kapcsolatos, eme megjelölést, meghatározottságot tartalmazó ószövetségi fogalom főnévi értelemben egyszerűen valamilyen összegyülekezést jelöl. Ez lehet akár állatok egy csoportja. A Bír 14,8 szerinti méhek az oroszán tetemében gyülekeztek egybe. Ez különböztette meg őket más méhektől. Emberek esetében tudunk olyanokról, akiket az minősít, hogy ők

igazak, s az ő gyülekezetüket ez határozza meg (Zsolt 1,5). Velük szemben vannak azok, akiket a gonoszság köt össze és ők így alkotnak egy csoportot (Zsolt 22,17), az erőszakosok másik serege (Zsolt 86,14) és az Istentől elidegenedettek mellett (Jób 15,34). Van, amikor egy személy válik meghatározóvá egy közösség számára. Így gyűlnek össze többen Kórah (4Móz 16,5) és Abirám körül (Zsolt 106,17), de olvasunk Isten körüli népek összegyülekezéséről is (Zsolt 7,8). A Zsolt 82,1-ben Istent olyan hatalmasságok között látjuk, melyek neki vannak alárendelve. Az Úr gyülekezetének az a jellemzője, hogy az nem olyan, mint a juhok, melyeknek nincsen pásztora (4Móz 27,17). Izrael gyülekezetének különleges voltát, összetartozását többször hangsúlyozza az Ószövetség (2Móz 12,3; Józ 22,20). Volt, amikor ez az összetartozás abban mutatkozott meg, hogy egy emberként vonult a nép háborúba (Bír 20,1). Az egész gyülekezet egybehívásának megkülönböztetett jele volt a két ezüst trombita hangja. Erre a jelre kellett a találkozás sátorának bejáratához menni (4Móz 10,2-3). 4Móz 1,2-3 nagyon pontosan meghatározza Izrael hadba vonuló közösségét, meg kellett számolni, hogy kik voltak családonként, név szerint a 20 évnél idősebb férfiak. A nagyon pontos meghatározott szempontok szerint történt számolás eredménye: 603 550 (4Móz 1,46).

Ebben az ószövetségi szóban olyan fogalommal van dolgunk, melyet gyakori görög fordításán keresztül a mi zsinagóga szavunkból is ismerünk. A szó ószövetségi vonatkozása mindenképpen azt akarja kifejezni, hogy Isten népének saját szempontjai vannak életvitelében, gondolkodásában, lehetőségeiben, hiszen olyan megkülönböztetett Istene van, aki a világ alkotója, aki népét kihozta Egyiptomból, és vele szövetséget kötött. Abban a világban, melyben mindenféle befolyás éri az embert, aki kiszolgáltatva érzi magát mindenféle hatalomnak, erőnek, feltétlen komoly üzenetet hordoz ez az ószövetségi forrásból táplálkozó egyházfogalom, mert azt hirdeti, hogy az ember élete a mindenható Isten által meghatározott élet, melynek lehetőségeit az Ő jelenléte szabja meg. Aki neki engedelmeskedve, az általa kijelölt úton jár, az megtapasztalja áldásait az Ő lehetőségeinek mértéke szerint.

Egy másik, Ószövetségben gyökerező egyházfogalmunkkal találkozhatunk az eklézsia szóban. Ennek görög megfelelője gyakran azt a héber szót fordítja, mely kapcsolatban lehet az összegyülekezésre felszólító „hang”-gal, a felhívás-

sal. Valójában a szó igei formája csak azt jelenti: *összegyűjteni, egybe hívni, gyülekezni*. 2Móz 32,1-ben mikor látta a nép, hogy Mózes késik leszállni a hegyről, egybegyűlt Áron ellen. Egészen más a célja és tartalma annak az összegyülekezésnek, melyről 1Kir 8,2 tudósít. Itt Salamon királyhoz gyülekeznek Izráel férfiai. A rossz társaság összegyülekezése lehet egészen negatív (1Móz 49,6). 5Móz 9,10-ben a szó már a Sinain, szövetségkötésre összegyűlt gyülekezetet jelöli. 5Móz 23,2-4 azt a közösséget határolja be, melyet Isten neve tart össze és minősít. Önmagában az összegyülekezés nem feltétlen Izráel fiait fogja egybe, hanem az állhat idege-nekből is. Ezért jelenik meg a szó Ezékiel Egyiptom, Tírusz, vagy Asszíria népére vonatkozó igehirdetésében (17,17; 27,27; 32,22). Egészen átfogó értelemben beszél az Ószövetség a Jákób vonalán szaporodó népek nagy tömegéről, mennyiségéről is (1Móz 28,3; 35,11). Ők Isten áldását élvezik, melyben Izráel az Ő eszköze.

Olyan ószövetségi fogalomról van tehát szó ebben az esetben, mely emberek összegyülekezését jelöli. A gyülekezés tartalmilag lehet az Ószövetségben háborús, politikai, jogi, istentiszteleti célú, de az Újszövetség bizonyára azért veszi át fordítása nyomán ennek a szónak a tartalmát, mert az Isten általi egybehívás történetét folytatja. Az Újszövetség gyülekezete is annak az Istennek a hívását hallja, mely az Ő népét a világ felvettetése óta gyűjti egybe. A történelem – szétdarabolt, kusza volta ellenére – Isten felől nézve az egybegyűjtés történetének egyetlen határozott vonalán bontakozik ki. Ennek iránya és végkifejlete nagy általánosságban nem kérdés. A probléma ott kezdődik, ha az egyház letér a számára Isten által kijelölt útról, és útjain nem *elhívása* jutalmára tekintve, nem lesz Isten egybegyűjtő, hívó munkájának eszköze. Az Ószövetségben gyökerező egyházfogalom komolyan vétele az egyházat abban segíti, hogy Isten által *kijelölt* útján, Isten *hívásának* engedve legyen az Ő világot átfogó, Ábrahám, Izsák, Jákób Istene köré gyűjtő munkájának eszköze. Az igaz istentiszteletben így megújuló egyház lehet csak a társadalom megtartó ereje, Isten kezében.

Enghy Sándor

Az egyház az Újszövetségben

A

z Újszövetség az egyházat az *ekklészia* szóval jelöli, amiből a mai eklészia szavunk is kialakult. Ez a szó az elhív, hívó igéből származik, és eredetileg az akkori görög városok népgyűlését jelentette (ApCsel 19,32 és 39).

A fenti két példa kivételével a szó az Újszövetségben mindenütt az egyházat, illetve a gyülekezetet jelenti. Gyülekezetet egy-egy egyházközség közösségét, például a vasárnapi igehallgató gyülekezetet értjük, egyháznak pedig a nagyobb szervezetet nevezzük. Ez a kettős szóhasználat a történelem folyamán alakult ki, és ma teljesen megszokott, de az Újszövetségi időben ez a különbségtétel még nem állt fenn. Nem az egyház szervezeti formája, ha úgy tetszik társadalmi valósága volt a lényeges, hanem az, hogy az egyház „Isten egyháza,” azaz azok közössége, akik nem valami vérségi vagy politikai kötelék alapján gyűlnek egybe, hanem azoknak a közössége, akik meghallották és újra meg újra meghallják Isten hívó szavát, és mint az ő népe egybegyűlnek és közösséget alkotnak.

Az evangéliumokban összesen csak két helyen fordul elő ez a szó, azaz Jézus csak két helyen beszél konkrétan ezzel a fogalommal az egyházzal. Az egyik a Péternek szóló ígérlet: „*Én pedig azt mondom neked: Te Péter vagy, és én ezen a kősziklán építem fel egyházamat, és a pokol kapui sem fogják diadalmaszkodni rajta.*” (Mt 16,18) A másik helyen Jézus a testvériségről és az egyházi fejeletről tanít, ennek során mondja azt, hogy „*ha nem hallgat rájuk, mondd meg a gyülekezetnek. Ha pedig a gyülekezetre sem hallgat, tekintsd olyannak, mint a pogányt vagy a vámszedőt.*” (Mt 18,17) Az, hogy az evangéliumokban a fogalom ilyen kevésszer fordul elő, azt erősíti, hogy amíg Jézus a földön járt, addig a vele való személyes kapcsolat kötötte össze a tanítványokat és a Jézus többi követőit is. Jézus halála után éppen az okozta a zavart a tanítványok között, hogy nem tudták elképzelni Jézus követését úgy, hogy Jézus mint összekötő kapocs testileg nincs itt közöttük.

Az első pünkösdkor változik ez meg, amikor Jézus testi jelenléte helyett a Isten

munkájának, Isten jelenlétének a Szentlélek általi megtapasztalása kerül a középpontba, ez válik az egyházat, a gyülekezetet összetartó kapoccsá. Ezt tükrözi az állandósult „*Isten egyháza*” kifejezés is. Minden valószínűség szerint a jeruzsálemi összegyülekezet is így nevezte, illetve így értelmezte önmagát. Pál apostol, amikor visszatekint élete első szakaszára, amikor még Isten ügyének ellensége volt, ezt mondja: „*üldöztem az Isten egyházát.*” (Gal 1,13) Pál az egyház tagjait nagyon sokszor „*szenteknek*” nevezi, van ahol a két fogalom össze is kapcsolódik: „*a szentek gyülekezete.*” (1Kor 15,33) A szent jelentése: az Istennek odaszánt, odaszentelt. Az egyház tehát Isten egyháza, akik alkotják, első renden nem az egyház tagjai, hanem Istennek odaszenteltek. Mind az egyház, mind pedig a tagok esetében az Istennel való kapcsolat a fontos.

Ezt erősítik azok a képek és képes beszédek is, amelyekkel Pál apostol az egyházat jellemzi. Az egyik ilyen kép, hogy az egyház Krisztus földi teste, ő maga pedig a fő. „*Ő a feje a testnek, az egyháznak is.*” (Kol 1,18) Ehhez kapcsolódóan Pál az 1Kor 12-ben azt fejt ki részletesen, hogy a Lélek formálta egy testté a Krisztus-test tagjait, ugyanakkor pedig a nekik adott elhívások, szolgálatok, lelki ajándékok sokszínűségében formálódik ez a közösség. A tagok kiegészítik egymást, mindegyiknek szüksége van a másikra, nem lehet meg a másik nélkül. „*Mert a test sem egy tagból áll, hanem sokból. Ha ezt mondaná a láb: Mivel nem vagyok kéz, nem vagyok a test része, vajon azért nem a test része-e?*” (1Kor 12,14-15)

A másik kép a házassági kapcsolat képe, amivel Pál Krisztus és az egyház kapcsolatát szemlélteti. A férj és a feleség a házasságban egy testté lesznek. „*Nagy titok ez, én pedig ezt Krisztusról és az egyházzal mondom.*” (Ef 6,32)

A mai értelemben vett egyházszervezetnek még csak a kezdeti mutatkoznak meg az Újszövetségben, ez is inkább lelki közösséget jelentett, egy-egy konkrét esetben ehhez kapcsolódott egymás segítése, mint pl. a jeruzsálemi gyülekezet szegényeinek való adománygyűjtés. Az egyház megjelenési formája legjellemzőbb módon a helyi gyülekezet volt, ami főleg az üldözések miatt nem is lehetett más,

mint házankénti összegyülekezés. Ennek az összegyülekezésnek a célja a közös istentisztelet volt.

A jeruzsálemi gyülekezet a teljes vagyonszövetséget gyakorolta, mindenki eladta, amije volt és elhozta a gyülekezetbe. A közösség gyakorlása, egymás segítése később is leginkább a közös étkezésekben mutatkozott meg. Az asztalközösség az egymással való közösség jelképe is volt, de így tudták segíteni a rászorulókat is.

Nem olvasunk sok olyan kérdésről az Újszövetségben, amire ma kíváncsiak lennénk, pl. a gyülekezetek létszámáról, hogy voltak-e épületeik, a gyülekezetek anyagi kérdéseiről. Az Újszövetségben felsorolt egyházi tisztségek is csak részben felelnek meg a mai tisztségeknek. Bár az egyház életének külső rendje, formája sokat változott a történelem folyamán, az alapok, a lényeg tekintetében mindig vissza lehet és vissza is kell nyúlni a kezdetekhez.

Győri István

Az egyház ebben a világban, amely Isten dicsőségének színtere

Acímben megjelölt téma sokféle értelmezést tesz lehetővé az egyházzal kapcsolatosan. Mindössze egy gondolatot szeretne megosztani a Kedves Olvasóval ez a rövid elemzés, amely egyházi életünk felelősségére kívánja irányítani a figyelmet különösen is Kálvin János teológiájára építve.

Kálvin úgy írja le teológiájában az egész világot, mint ami Isten dicsőségének színtere, és ezzel évszázadok tradíciójával elmentés értelemben használja a világ mint színház kifejezést. *A világ mint színház (theatrum mundi)* irodalmi motívum úgy jelent meg legáltalánosabban, mint ahol az ember egy olyan színdarabban játsza a főszerepet, ami az isteni színjátékszerző által determinált. *A világ mint színház* metafora a legtöbb esetben az emberi élet hiábavalóságáról és az emberi szerepkör bukásáról üzen (ld. Senecán, Marcus Aureliuson át a patrisztikus szerzőket: Chrysostomost vagy Augustinust, el egészen a keresztyén platonistákig, mint például Ficino).

A világ mint színház (theatrum mundi) metafora kálvini értelmezésben és alkalmazásban azt jelenti, hogy a világ Isten dicsőségének színtere. Mindez elválaszthatatlan Kálvin bűnértelmezésétől. A reformátor abszolút törekenynek, a káosz peremén lévőnek látta a világot, ami az ember által elkövetett bűnbeesésnek az oka. Egyedül Isten az, aki megfékezheti az azonnali összeomlást. „Az Úr lelke az, ami minden betölt és így megóv attól, hogy minden visszazuhanjon a semmibe”. „A világ stabilitása függ attól, hogy Istent dicsőítsük az ő munkájában.” (Zsolt 104,5-6-hoz írt magyarázat) Isten gondviselése menti meg a világot a széthullástól. Ez az isteni gondoskodás pedig olyan *előadás* a világ színterén, aminek a teremtett minden dicsőítését kell kiváltania. Kálvin a római levélhez írt kommentárjában a következőképpen fogalmaz: „az embert azért teremtette, hogy szemlélője legyen a teremtett világnak és azért adatott számára a szem, hogy ennek a csodálatos látványnak a képétől vezetve eljuthasson az Alkotóhoz, magához”. (Róm 1,19-hez írt magyarázat) Ennek a monumentális *színházi előadásnak* senki más nem lehet a főszereplője, csakis maga Isten. „...Aki látható díszen csak azóta kezdett megjelenni, mióta a világteremtésében fensége dicső jegyeit előhozta” és „úgy kijelentette magát a világ alkotmányában és ma is úgy kijelenti magát, hogy szemeinket ki nem nyithatnánk a nélkül, hogy kényszerülni ne volnánk őt látni”. (Inst. I. 5. 1.) Isten szemlélése Kálvin számára az Ő fenséges dicsőségének a meglátást jelenti a természet nagyszerű színpadán keresztül is. Az Isten dicsőítése egyszerre tekinthető kozmikusnak és emberi impulzusnak, ami az összefüggések minden szintjét áthatja és megváltoztatja. Az egész teremtett világ Isten kezétől áthatott pillanatainak ezzel a vágyakozással kell eltelniük.

Tulajdonképpen az egész világ a színpad. A *színpadon* szereplők közösen arra rendeltettek, hogy Isten csodálatos szépségét szemlélve örömmel őt dicsőítsék. Meghatározható azonban egy szűkebb értelemben vett *színbély* is mint Isten dicsőségének színtere – ez pedig az egyház. Az itt szereplők olyan különleges közösséget alkotnak, akik számára a leginkább világossá vált a világ *színterén* zajló *dráma*

mondanivalója. Az egyház a Szentlélek első munkája. A Szentlélek küldte el világba az apostolokat, misszionáriusokat, Isten Igéjének szolgáit, hogy a Krisztusban való üdvösséget hirdessék. A Szentlélek munkája által születünk újjá, teszünk hitvallást és dicsőítjük Istent. Így forrhatunk egy közösségé üdvösségünkkel, Közbenjárónkkal, a Szentháromság Istennel. Ez az összekapcsolódás az alapja az egymással való szeretetközösségünknek. Az egyház olyan hely is, ahol Krisztus találkozni akar a bűnös emberrel. A világ arra rendeltetett, hogy Isten dicsőséges színtere legyen. Ennek megalapozása történt a Szentháromság Isten elhatározásában, közbenjáró halálában és feltámadásában. Ezért lehet nekünk mindennek ellenére bizalmunk az egyházban önmagunk és a világ jövőjére nézve. Azért szólhat istendicsőítésünk, mert minden körülöttünk lévő értelmetlenségen felül, minden vétken és bűnön túl az egyház a *testet öltött öröm*. Így mindig az egyház közössége lesz az, amely istentisztelet formájában a legmegfelelőbb módon fogadhatja Isten drámai előadását.

Ezeknek a gondolatoknak az összefüggésében is megállapíthatjuk, hogy Kálvin teológiája számára a színpad metaforája olyan rendszerező elv, ami az istentiszteletet a reformátor mondanivalójának központi üzenetévé emeli. Az ember istentisztelete és annak kiterjesztése az egész teremtett mindenségre főművének, az *Institutio* mondanivalójának alapvető célja, ami így már sokkal inkább tekinthető a kegyességi élet summájának, mint *teológiai összefüggésnek*. Ahogyan Kálvin maga is jellemezte, és ezt indikálta is az első kiadás (1536) hosszú alcímében: „A vallás lényegének s az üdvösség tudományából szükséges ismereteknek rövid foglalata. Legújabbban megjelent méltó olvasmány a *kegyességre törekvők* számára.”

Füsti-Molnár Szilveszter

Helyes istentisztelet

Folyamatos feladatunk az anyaszentegyházban, hogy újra és újra átgondoljuk, megvizsgáljuk, milyen is a mi istentiszteletünk. A Kálvin-évben, reformáció havában többszörös okunk is van arra, hogy ezt megtegyük.

A reformáció egyik legfontosabb feladatának éppen az istentisztelet normáinak tisztázását, rendjének megállapítását, elvi és gyakorlati kérdéseinek megvitatását tekintette. Kálvin többször tanít arról, hogy meg kell határozni a „helyes istentisztelet” ismérveit. Nyomdokain haladva, illetve az azóta eltelt évszázadok liturgikai tanításait is figyelembe véve – a teljesség igénye nélkül – vegyük számba ezeket az ismérveket.

A helyes istentisztelet Isten dicsőségét szolgálja. „Az Isten által rendelt szertartásokat azért kell gyakorolnunk, hogy neki szolgáljunk, és az ő nevét dicsőítsük” – mondja egy helyen a nagy reformátor. Ez nem pusztán az istentiszteletnek, hanem az egész életnek a fő célja. Az istentisztelet, benne az Úr magasztalása imádságban, énekekben, áhítatos csendben, Igére figyelésben, ezt a fő célt szolgálja.

„Ne nekünk, Uram, ne nekünk, hanem a te nevednek szerezz dicsőséget” – a 115. zsoltár kérése minden istentisztelet vezérigéje lehetne. Nincs helye emberi nagyság magasztalásának, emberi érdek előhozásának. Soli Deo gloria! – az istentiszteleten ebben kell mindig megerősödnünk. Egyedül Istené a dicsőség!

A helyes istentisztelet: engedelmség Isten akaratának. Az általa sokat kritizált hamis istentiszteletről azt mondja Kálvin, hogy abban az ember a saját elképzeléseit, akaratát, hagyományait akarja megvalósítani és követni.

Mindennek az Úr akarata szerint kell történnie! Az istentiszteletben Isten munkálkodik, fedd, int, szabadít, felemel. Az embernek mindenben követnie kell parancsait, mert különben nem éli át az Úr szabadítását. Nőének Isten tervrajza szerint kellett megépítenie a bárkát. Ha eltért volna tőle, nem menekülhetett

volna meg sem ő, sem háza népe, sem a többi teremtmények.

Ezért kell imádságos lélekkel, alázatos csendességben felkészülni – nemcsak a lelkésznek – az istentiszteletre: „ne úgy legyen, ahogyan én akarom, hanem amint te” (Mt 26,39).

A helyes istentisztelet: nyitott istentisztelet. Isten sohasem önmagáért az összegyűjtés eseményéért hívja egybe népét. Mindig van valami cél, valami kifelé mutató. Jól látható ez a tanítványok kiküldésekor: Jézus magához hívja őket, hogy a vele való közösségben megerősödjék, mintegy felépülve, küldje ki őket a szolgálta.

Az istentisztelet nem pusztán a hívek bensőséges közössége az Úrral és egymással. Az istentisztelet nyitott cselekmény, nyitott a múlt felé, hiszen a megváltás megtörtént eseményeire épül, nyitott a jövőre, vagyis az Eljövendő felé, hiszen a Krisztus-várás adja meg igazi távlatait. De nyitottnak kell lennie a jelen valósága felé is, ezen belül pedig a külvilág felé, a környezete, az emberi társadalom problémái felé.

Eleink az istentiszteletről mint Isten nyilvános tiszteletéről szóltak. Ebben benne van az „átjárhatóság”: az istentisztelet belülről kifelé is nyitott, mint azt az előbb mondtuk, de fordítva is, kívülről befelé is nyitva kell lennie, hívogatva és várva az istenkeresőket.

A helyes istentisztelet nem ér véget. A liturgia véget ér, de annak, ami az istentisztelet lényege, folytatódnia kell a templomból kijöve. A reformátorok sokszor összekötik az istentisztelet fogalmát a kegyességgel. Az istenfélő, kegyes, megszentelt és szolgáló élet az igazán helyes istentisztelet.

Nem magunktól van erre erőnk, hanem felülről adatik, a Szentlélek ajándékaiképpen. Újra csak Kálvint idézve: „ha Istennek Lelke kormányoz bennünket, annak meg kell látszania minden cselekedetünkön”. A templomban éppúgy, mint az élet istentiszteletében.

Vizsgáljuk meg ezek alapján, helyes-e a mi istentiszteletünk!

Kádár Ferenc

Ady Endre:

A perc-emberkék után

Otthon bolondját járja a világ,
Majmos, zavaros, perces, hittelen,
Nagy, súlyos álmok kiterítve lenn,
Fenn zűrös, olcsó, kis komédiák.

Magyar Babelnek ostoba kora,
Ments Atyaisten, hogy benne legyenek:
Engemet kötnek égbeli jegyek
S el kell hogy jöjjön nászaink sora.

Most perc-emberkék dáridója tart,
De építésre készen a kövünk,
Nagyot végezni mégis mi jövünk.
Nagyot és szépet, emberit s magyart.

Robogok honról rejtett vonaton,
Ebek hazája ma, nem az enyém
S ha marad csak egy hívóm, szent legény,
Még a holttestem is ellopotom.

Ez a ricsaj majd dallá simul át,
Addig halottan avagy éberem,
Pihenjen a szent láz s az értelem,
Míg eltűnnek a mai figurák.

Magyar leszek majd, hogyha akarom,
Ha nem sutáké lesz itt a világ
S fölsap minden szent és igazi láng
Rejtekből avagy ravatalon.

„Kegelemből tartattatok meg”

Őszi események az Abaúji Egyházmegyében kicsiknek és nagyoknak

Először tartott 2009. szeptember 6-án az Abaúji Egyházmegye a hitoktatásban résztvevő gyermekei számára közös tanévnyitó istentiszteletet. Egy héttel az iskolai év megkezdése után hívtuk az alsóvádaszi templomba a hitoktató lelkipásztorokat tanítványaikkal együtt. Bár a gyermekek összegyűjtése nem volt zökkenőmentes, 17 gyülekezeti körzetből 140 tanuló szívesen és érdeklődéssel jött, voltak, akiket szüleik is elkísértek.

sóvádaszi templom történetét, ezután tanítványai szolgáltak versekkel és énekekkel.

Van egy szép, régi, új tanévkezdésre íródott dicséret, melyet közösen énekelt a templomot teljes mértékben betöltő gyülekezet: „Munkakedvvel, víg énekkel házadból így indulunk el”. Még mielőtt elindultunk volna, Baksy Mária esperes köszöntötte szeretettel az együttlévőket, hangsúlyozva, hogy fontos mindent, így egy tanévet is Isten segítségül hívásával kezdeni. Elmondta, hogy e tanévnyitónak célja az is, hogy a különböző, kisebb-nagyobb önkormányza-

Az alkalom zsoltár tanulással kezdődött. Hegedűs Istvánné nagytiszteletű asszony tanította meg a 47. zsoltárt, majd Hubi Diana szavalt egy verset. Az áhítatot ifj. Csomós József lelkipásztor, a Lévay József Gimnázium vallásnára tartotta. Alapigéje a 1 Sámuel 3,1-11. volt. Gyermekek és felnőttek épültünk szolgálata által.

A Lévay József Református Gimnázium Kössöntyű Együttese adott igen élvezetes és színvonalas műsort. Az ének, citera- és furulyamuzsika üdítően hatott a népes gyülekezetre. Köszönet nekik és vezetőjüknek, Urhegyi Máriának.

A helybeli gyülekezet lelkipásztora, Hegedűs István néhány szóban ismertette a műemlék al-

ti iskolába járó gyermekek találkozzanak egymással, érezzék, lássák, hogy nincsenek egyedül, hanem egy nagy családnak a tagjai. Végül megköszönte a szolgálattévőknek és a helyieknek áldozatos munkáját, és szeretetvendégségre hívott minden jelenlévőt, mely a templomkertben volt elkészítve. A kijáratnál ki-ki egy könyvjelzők kapott emlékebe, mely az egész tanév során hittan könyvében lehet, és emlékeztethet a mai napra.

Egy héttel később, szeptember 12-én az ősi Árpád-kori templomban gyülekeztek a Bódvavölgyi presbiterek. A helyi nyugalmazott lelkipásztor – Baksy István – tartotta a nyitó áhítatot az Efézus 2,8 alapján: „Hiszen kegelemből

van üdvösségetek a hit által, és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez.”

Megnyitó gondolataiban Szabó László gondnok szolt a Kálvin-év jelentőségéről, és köszöntötte az Egyházmegye nevében az egybegyűlteket, szolgálattévőket és érdeklődőket. A Kálvin év jegyében dr. Dienes Dénes – a Sárospataki Tudományos Gyűjtemények Igazgatója – tartott érdekes és tanulságos előadást a Kálvin egyházszervező (újrászervező) munkája címmel. Előbb röviden vázolta a történelmi környezetet, majd a négy kálvini alapelv (kormányzás, szeretetszolgálat, tanítás, igehirdetés) közül a kormányzással kapcsolatos tanítását és gyakorlatát fejtette ki legbővebben. Figyelmünkbe ajánlotta a kálvini örökség fontosságát. Konc Gállné Gass Emese zongorajátéka alatt lehetőség volt a hallottakban való elmélyülésben.

Igyekeztünk úgy összeállítani az őszi konferenciáink programjait, hogy minden alkalommal valamelyik társadalmi misszió is bemutatkozzon. Így került sor a Református Iszákosmentő Misszió bemutatására Németné Balogh Katalin misszióvezető közreműködésével. Mondanivalójának vezérfonala a következő Ige volt: „Ha tehát a Fiú megszabadít, valóban szabadok lesztek.” Ján. 8,36. Szeretettel ajánlotta a gyülekezetek figyelmébe segítségnyújtásukat. Beszámolója után, ahogy ő fogalmazott, „bőrbe kötött” bizonyágtétel következett. Egy tanárno megrendítő vallomása arról, hogyan szabadult meg Isten kegyelméből az alkohol rabságából.

Baksy Mária esperes zárszavában kiemelt néhány értékes gondolatot, tanulságot a délelőtt elhangzottakból, kérve a testvéreket, hogy vigyék azokat maguk-

kal. Vegyék észre mindennapjaikban Isten kegyelmének drága jeleit; legyen evangélium szerinti az az egyházkormányzó munka, amit végeznek a gyülekezetekben; legyenek biztosak benne, és adják is tovább a jó hírt: van olyan hatalom, ami bármi rossztól meg tud szabadítani. Megköszönte az előadónak, hogy lelki táplálékkal szolgáltak; valamint a presbiter testvérek érdeklődő jelenlétét. Mindenkit meghívott a boldvai gyülekezet közreműködésével készített testü táplálékra, szeretetvendégségre, ahol családias hangulatban folytatódott tovább az együttlét. Egy könyvjelzőt vihettek haza emlékként a jelen volt testvérek, melyen a következő Kálvintól vett idézet olvasható:

„Cselekvésünk kezdete, méltatlanságunk elismerése.”

Baksy Mária – Bódi Noémi

Kálvin-megemlékezés az encsi gyülekezetben

Idén kezdetét vették a Kálvin-évek. 500 esztendő évforduló szolgáltja erre az okot, hisz 1509. július 10-én született a franciaországi Noyonban a nagy reformátor. Ő maga tudatosan harcolt a maga személyi kultusza ellen, olyan ember volt, aki nem jelöltette meg a sírját. Bizonyára azt sem akarta, hogy követői legyenek, akik órá hivatkoznak. Ennek ellenére méltó dolog, hogy e jeles évfordulón különböző szintű egyházi rendezvényeken úgy emlékezzünk meg az ő személyéről és az egyházat reformáló áldozatos szolgálatáról, hogy Istennek adunk hálát érte.

Ezért szerveztünk augusztus 9-én az encsi gyülekezetben ünnepi megemlékezést. Kálvin szerint „a boldog élet végső célja” a Szentháromság Isten megismerése. Azzal a céllal ünnepeltünk, emlékeztünk, hogy mi is gazdagodjunk reformátorunk gondolatainak vezetésével ebben a drága ismeretben.

Az ünnepi alkalom mottójául a 115. zsoltárt választottuk: Ne nekünk, URam, ne nekünk, hanem a te nevednek szerezz dicsőséget szeretetedért és hűségédért! E zsoltár éneklésével kezdtük az együttlétet, mely után rövid áhitaton Isten Igéjével Ficzer Csilla segédlelkész szolgált.

Ezután e sorok szerzője tartott előadást, Kálvin életrajzát, reformátori munkássá-

gát ismertette. A gyülekezeti tagok visszajelzése szerint ez nagyon hasznos volt, mert legtöbbször Kálvinnól, Kálvintól inkább csak jelszavakat, jelmondatokat ismertek, anélkül, hogy bővebb ismereteik lettek volna az ő életéről, tanításáról, történelmi jelentőségéről. Hiszem, hogy az elhangzottak alapján nemcsak Kálvint értettük meg kicsit jobban, hanem gondolatai, tanítása segített abban is, hogy magát a mindenható Istent, s amit ő értünk tett komolyabban vegyük.

A szép számmal egybegyűlteket ezután a Konc Gállné Gass Emese – Sándor Ferenc zongora-klarinétduó játéka gyönyörködtette. A zene hallgatása közben volt

mód a hallottakon való elmélkedésre, azok elmélyítésére.

Az ünnepi megemlékezés kiállítás megnyitásával fejeződött be. Rendezvényünk társszervezője, a Városi Művelődési Intézmények, igényes kiállítást hozott templomunkba. A kiállítás képeslapokon és más dokumentumokon mutatta be a helvét reformáció kimagasló alakjának életét és szolgálatát. A kiállítás Gulyásné Raksányi Olga munkája. A gazdag gyűjtemény szépen illusztrálta az elhangzottakat, bemutatva Kálvint és korát korabeli metszetek, képek és mai fotók segítségével.

Beszámolómat egy Kálvinról és egy Kálvintól származó idézettel zárom.

Rousseau, aki maga is genfi polgár volt, egyik művében ezt írja: „Akik csak teológust látnak Kálvinban, azok nem ismerik fel lángelméjének teljes nagyságát. Bölcs törvényeink megalkotása, amiben neki nagy része volt, éppúgy dicsőségére válnak, mint maga az Intitúció. Bármekkora változást hozzon is az idő, amíg él bennünk a haza és a szabadság szeretete, nem szűnünk meg áldani e nagy férfit emlékezetét.”

Kálvin búcsúbeszédének részlete: „Sokféle gyengeségem volt, amiket el kellett vi-

selnetek, és az, amit elvégeztem, alapvetően semmi. Én csak egy nyomorult teremtmény vagyok. Azt elmondhatom magamról, hogy jót akartam, hibáimmal mindig igyekeztem szembenézni, s az istenfélelem mélyen gyökeret vert a szívemben. Ti tanúsíthatjátok, hogy jók voltak törekvéseim. Ezért kérem, hogy a rosszat bocsásátok meg nekem. Ha pedig valami jó is adódott, kérek, ti is törekedjete erre és kövessétek a jót!”

Kövessük példáját! Soli Deo gloria!

Baksy Mária

Encs

Anna-bál Krasznokvajdán

Már második alkalommal rendeztük meg az egyházközségek szervezésében a Csereháton a „vajdai Anna-bált”. A verőfényes nyári napokban izgalommal készültünk a bál minden mozzanatára.

Július 25-én a Delta együttes (Szikszó) zenéjére lassan a bálózók is megérkeztek. A nyitótáncot a Diamond Dance Művészeti Iskola helyi középiskolás növendékei mutatták be. Az egybegyűlteket Bujnóczki Sándor polgármester köszöntötte.

A bált Veress Zoltán plébános nyitotta meg, aki a bál egyik szervezőjeként ismertette a multság jótékonyági részét is, hiszen a teljes bevételt a református templom javára fordítják. A vendégeket tombola vásárlására biztatta, s figyelmükbe ajánlotta a büfét és a virágtáncot. A finom és bőséges vacsora előtt asztali áldást mondott.

Fiatalok és idősebbek együtt ropták a táncot. Éjfél előtt egy órával a virágtánc ideje érkezett el, amelyben a híres füredi Anna-bál hagyományát keltettük itt az északi részeken életre. Aki a legtöbb virágot gyűjti egy óra alatt a tánc közben, az lesz a bál királynője. A fiatal segítő lányok gyorsan eladták a kosarakban lévő virágokat a férfiaknak, sőt voltak, akik még a kosarakat is megvették.

Éjfélkor köszöntöttük az Annákat, és összeszámoltuk, hogy hány virágot szereztek a hölgyek. Tizenhárom szál virággal büszkélkedhetett az a három leányzó, akik Szikszóról érkeztek és a bál királynői lettek. Reménység szorint jövőre a vacsora előtt a királynőket lovas hintón fogják körbevenni a falun, és addig viselhetik „A vajdai Anna-bál királynői” címet.

A tombolák sorolása is izgalmas perceket szerzett az ott lévőknek. A reggelig tartó multság az egyházközségünk pénztárát 120.000 forinttal növelte, amelyet a templom felújítására fordítunk. Istené legyen a hála!

Bódi Noémi lelkipásztor

Aranykonfirmáció 2009

Ebben az évben is megrendeztük az aranykonfirmációt a szendrői gyülekezet közösségében. Úgy érezzük, hogy ezen az alkalmon keresztül is erősíti Isten az összetartozásunkat.

Ilyenkor a gyülekezet apraja-nagyja megmozdul, és nagy készülődéssel várja ezt az alkalmat. A kis konfirmandusok köszöntik az ünnepeket egy-egy szál virággal, és eszükbe idézik az ünnepeket azok az időket, amikor ők voltak ilyen korúak. Az asszonytestvérek a presbiterekkel együtt a szeretetvendégséget készítik elő, majd az egész gyülekezetet vendégül látják. Már harmadik éve nagyon jó

hangulatú, kedves beszélgetések zajlottak a múlttól és jelenről; hitvallások és tanulságok fogalmazódnak meg. Jó, hogy ebben a rohanó világban van lehetőség egy kicsit megállni, visszatekinteni, akár elgondolkodni az élet értelméről, és hálát adni azért, amit Isten a mi életünkben elvégzett.

Adja Isten, hogy sokáig lehessenek ilyen felemelő alkalmak ebben a gyülekezetben, hogy ne csak azt lássuk, ami nehéz, hanem azt is, amit Isten kegyelméből elértünk a hitünk növekedésében.

Benke András lelkipásztor

A szeretet hídjai

Elemi erővel tört ránk a nyár. S ez az erő nemcsak a nap-sugarak izzásában, a hőmérő higanyszálának magas állásában, hanem az ifjak heves örömeiben is megmutatkozott. Az iskolapadokból kiszabadult diákok oly hévvel vetették bele magukat a szabadságba, hogy önfeledtségük egy kicsit ránk, felnőttekre is átragadt, és mosolyt csalt arcunkra.

Jó azonban, ha a társakat még ilyenkor sem veszítjük szem elől, na meg egy kis lelki feltöltekezés is jól jön néha. Ennek adott keretet a telkibányai gyermekek, kamaszok számára a 2009. július 6-10-ig (hétfőtől péntekig) megrendezett angol-magyar bibliai tábor. A hét során minden nap 80 fiatal és segítő mélyedt el az igei üzenetekben, amelyek a szeretet kimeríthetetlen témáját járták körül. Mi a szeretet?! Mi a különbség az emberi és isteni szeretet között?! Miben mutatta meg Isten szíve szándékait?! Ezeket a fő kérdéseket jártuk körül gondolatban az irgalmas samaritánus példázatában, Zákeus történetében, Jézus tanítványai felé végzett lábmosási szolgálatában. A hét során a játékos tanításokból, vetélkedőkből, kézművességből, sportfoglalkozásokból meríthettek a résztvevők keresztyén lelki-séget, szellemiséget, vidámságot és derűt. A programok sikeres lebonyolításában és a nyelvi akadályok elhárításában nagy szolgálatot tettek segítőink: Vass Éva testvérünk, aki nem mellékesen angolt tanít a

helyi általános iskolában, Mészáros István segédlelkész, Hornyák Dávid teológus, és Magyar Melinda misszionárius testvérünk, aki jelenleg a Belfasti Teológiai és Missziói Szeminárium másodéves hallgatója, a telkibányai gyülekezet tagja. A lelki táplálék mellett a testnek is megadhatuk, ami jó, a helyi asszonyok és vállalkozók jóvoltából. Az anyukák, nagymamák finom süteménnyel látták el a táborozó gyerekeket, üdítőt és ásványvizet pedig a helyi boltokból kaptuk felajánlasként.

A hét második felétől a jósvafői gyülekezet fiataljai is csatlakoztak hozzánk lelkipásztoruk, Mező Arnold és családja, valamint pedagógusok felügyeletével.

A péntek délutánra nagy várakozással tekintettünk, mert a tábor résztvevői falumisszióra készülődtek. A várakozás csodálatosan beteljesedett, ugyanis kicsik és nagyok, hatalmas Krisztust dicsőítő transzparenszekkel, énekelve végigvontunk a falun, és a kiemelt pontokon: a Művelődési Háznál, polgármesteri hivatal előtt, az óvoda előtt Isten Igéjét olvastuk magyarul, angolul és imádkoztunk. Végállomásunk az I. számú gyermektábor volt, ahol Boda Zoltán presbitertestvérünk vezetésével a helyi asszonyok és férfiak bográcst készítették számunkra. Erre az alkalomra hivatalosak voltak a gyermekek szülei is. Vidám, felszabadult légkörben köszöntött ránk az este.

Nagyon különleges volt részesülni ebben, látni a meglepődött, érdeklődő arcokat az utcán, és megtapasztalni, hogy a

gyermekek lelkesen felvállalják, sőt megvallják a hitüket.

Megható volt a közös szolgálat során tapasztalni a 11 észak-ír fiatal elkötelezettségét is. Szigorú válogatáson kellett megfelelniük a saját gyülekezetükben, hogy ide jöhessenek, és evangelizálhassanak, hitükről számot adhassanak. Mindannyian átadott életű keresztyének, és bizonyosságot tettek Krisztusba vetett hitükről. De hitüknek nemcsak szavaikkal adtak hangot, hanem a tetteik, a viselkedésük hirdette, ki az ő Uruk. Olyan türelemmel, szelídséggel, vidámsággal vették körül a gyermekeket, még akkor is, amikor már nagyon fáradtak voltak, hogy az példa volt mindannyiunk számára. Ebben, hogy így tudják végigcsinálni a hetet, segítségül szolgáltak azok az áhítatok, amelyek egy reggel sem mulasztottak volna el. Talán nincs is másként értelme, csak így, ha Istenben elcsendesedve, tőle segítséget kérve indulunk a napi küldetésbe.

A búcsú pillanata nehéz volt. Bangori testvérgyülekezetünk fiataljai nem először szerveztek tábort számunkra, és valójuk szerint Telkibányát második otthonuknak tekintik. Ezt érezve a mi ifjaink is feltöltekezve, de a szent feszültség szorításával kérdezték: mikor jönnek újra? A távolságok legyőzhetőek. Bár országhatárok és tenger választanak el egymástól, a testvériség szálai hosszúra nyújthatók.

Szalay Ibolya lelkipásztor
Telkibánya

Magyar szívektől – magyar szívekig

Kapcsolatfelvétel egy református gyülekezettel a kárpátaljai Munkácson

Immáron második alkalommal sikerül a gyülekezetünknek határon túli, a „NAGY MAGYARORSZÁG” területén élő gyülekezettel testvéri kapcsolatot létrehozni. Idén Kárpátalján voltunk, a Munkácsi Református Egyház vendégszeretétét élvezhettük. Mindenki nagy lelkesedéssel várta a pillanatot, hogy indulhassunk. A határhoz érkezve mindenki nyugtázta: nem sok minden változott. Már két órája álltunk a sorban, mégis a hátunk mögött lévő busz vezetője – némi gyorsításra alkalmas eszközt átadva az illetékeseknek – mindjárt elénk került a sorban. Mondanom sem kell, visszafelé szintén megtörtént. Ez sokakban idézett fel kellemes és kellemetlen élményeket. Amikor átértünk a határon, hasonló érzés kerített hatalmába, mint tavaly, amikor Erdélyben voltunk. Itt is itthon vagyunk. Több nevezetességet is meglátogattunk, úgymint az ungvári várat, a munkácsi várat, a beregi várat, a Vereckei-hágón koszorúztunk, a szolyvai emlékparkban pedig együtt idéztük fel a múlt szörnyűségeit, hogy miként vitték rabságra a kárpátaljai magyarság férfijait. Mondanom sem kell, szem nem maradt szárazon. Szomorúan láttuk Kárpátalján is, hogy a várakban csak az volt magyarul írva, amit nem tudtak eltakarni vagy megsemmisíteni. A nagyjainkkal dicsekedtek, csak épp azt nem írták oda, hogy magyarok voltak. A nevükből azonban kitűnt. A vereckei emlékmű megkoszorúzásakor már sokan nem bírták visszatartani könnyeiket: Ezt is elvették tőlünk, az illetékes vezetők pedig semmit sem tudnak és nem is akarnak tenni. Hízelegve jelentik ki, nincsenek területi követeléseink. Nem tehetek róla, újra és újra feltör bennem a 2004. december 5-i gyalázatos népszavazás. Jogosan mondják határon túli testvéreink, itt lenéznek, ott megvetnek. „Itthon hazátlan magyarok vagyunk, Magyarországon pedig csak ukránok. Egy nép, egy nemzet sem tudja annyira lenézni és megvetni a saját fajtáját, mint mi. Mi-

ért??? Mert távol vagyunk Istentől és eltávolodtunk egymástól is. Mi lehet a megoldás? Közeledjünk Istenhez, és újra egymásra talál e nemzet.

A munkácsi gyülekezet tagjainál voltunk elszállsolva, erősítve ezzel is a családok közötti kapcsolatot. Vendéglátóink igyekeztek mindenben a kedvünkben járni. A vasárnap istentisztelettel, majd közös ebéddel záródott. Az istentiszteleten jómagam és a kórusunk szolgált erősítve egymás hitét, bizonyosságot téve Megváltó Krisztusunkról. A viszontlátás örömeiben váltunk el testvéreinktől. Jövőre ők jönnek hozzánk. Várjuk őket szeretettel!

Köszönetet mondunk Istennek, aki megengedte ezt nekünk. Továbbá köszönetet mondunk a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei önkormányzat elnökének, dr. Ódor Ferencnek, aki szívén viselte és támogatta ezt a nagyszerű kezdeményezést. Valamint a MECÉNÁS pályázat kiíróinak és elbírálóinak, a támogatásért. Köszönjük az Abaúji Református Egyházmegye missziói bizottságának, hogy ők is szívükön viselték gyülekezetünk kirándulását. Isten áldja a kezdeményezőket, a támogatókat és magyar nemzetünket!

Végezetül Petőfi Sándor „A magyar nemzet” című verse jut az eszembe.

Járjatok be minden földet,
Melyet Isten megteremtett,
S nem akadtok bizonyára
A magyar nemzet párijára.
Vajon mit kell vele tenni:
Száni kell-e vagy megvetni? -
Ha a föld Isten kalapja,
Hazánk a bokréta rajta!
Oly szép ország, oly virító,
Szemet-lelket andalító,
És oly gazdag!... aransyárgán
Ringatózik rónaságán
A kalászok óceánja;
S hegyeiben mennyi bányá!
És ezekben annyi kincs van,
Mennyit nem látsz álmaidban.
S ilyen áldások dacára
Ez a nemzet mégis árva,
Mégis rongyos, mégis éhes,
Közel áll az elveszéshez.
S szellemének országában
Hány rejtett gyöngy és gyémánt van!
S mindezek maradnak ott lenn.
Vagy ha épen a véletlen
Föl találja hozni őket,
Porban, sárban érnek véget,
Vagy az ínség zivatara
Őket messze elsodorja,
Messze tőlünk a világra,
Idegen nép kincstárába,
És ha ott ragyogni látjuk,
Szánk-szemünket rájuk tájtjuk,
S áldicsőséggel lakunk jól,
Hogy ez innen van honunkból.
Ez hát nemes büszkeségünk,
Melyről annyiszor mesélünk?
Azzal dicsekedni váltig,
Ami szégyenünkre válik!...
Csak a magyar büszkeséget,
Csak ezt ne emlegessétek!
Ezer éve, hogy e nemzet
Itt magának hazát szerzett,
És ha jőne most halála,
A jövődőt mit találja,
Mi neki arról beszélne,
Hogy itt hajdan magyar éle?
S a világtörténet könyve?
Ott sem lennének följegyezve!
És ha lennének, jaj minékünk,
Ezt olvasnák csak felölünk:
"Élt egy nép a Tisza táján,
Századokig, lomhán, gyáván." -
Oh hazám, mikor fogsz ismét
Tenni egy sugárt, egy kis fényt
Megrozsdásodott nevedre?
Mikor ébredsz önézretre?

Meleg Attila lelkipásztor

I. Varbói Református Gyermektábor

Június 29. és július 3. között a Borsod-Gömöri Református Egyházmegye és Varbó Község Önkormányzata támogatásával a Bükk lábánál fekvő Varbón és az erdővel körülvett közeli Fónagyságban hét gyülekezetből (Bócs, Emőd, Kazincbarcika-felső, Mezőcsát, Miskolc-felsőváros, Sajóhidvég, Varbó), illetve családi kapcsolatok révén a szűkebb és tágabb vonzókörzetükből (Jászberény, Budapest!) mintegy 60 gyermek vett részt református gyermektáborban a 6-14 éves korosztályból. A táborban 13 munkatárs segédkezett, 8 lelkipásztor, 1 tanítónő, valamint 4 egyetemista és gimnazista. Ezen kívül sok varbói idős és fiatal segített a szervezésben, a foglalkozások, szabadidős programok és az étkezések zökkenőmentes lebonyolításában.

A hét programjainak többsége két fő helyszínen zajlott. A Fónagyságban, mely Varbótól kb. 3 km-re fekszik, ahol a gyermekek szállása is volt, valamint Varbón a református templomban és környékén: a templomkertben, a gyülekezeti házban és az ifjúsági teremben. A két helyszín közötti távolságot a gyermekek kerékpárokkal tették meg, melyeknek a helyszínre és az onnan való hazaszállításáról a szervezők gondoskodtak.

A táborban reggelivel kezdtük a napot a Fónagyságban (a pénteki nap kivételével), majd kis biciklizés után Varbón a templomban áhítattal folytattuk, ezután pedig egyházi témájú foglalkozásokon vettek részt a gyermekek. 4 illetve 2 csoportra osztva, bibliismeret-, egyháztörténet- és énekórákat tartottak nekik a munkatársak. Az ebédet (hétfő kivételével) a gyülekezeti házban fogyasztottuk el, melyet a helyi óvodában készítettek nekünk. Délután számos szabadidős tevékenység közül választhattak a gyermekek, este pedig ismét a Fónagyságba mentünk

vacsorázni (kedd kivételével), majd újra áhítaton vettünk részt.

A hét témája a „Kenyér a Bibliában” volt. Ehhez kapcsolódva Illés és a sareptai özvegy történetét, az úrvacsorát, az 5000 férfi megvendéglését és a magvető példázatát dolgozták fel a csoportok. Az egyháztörténet-órákon a Kálvin emlékévek kapcsán Kálvin életét és munkásságát, valamint ennek magyarországi vonatkozásait ismerhették meg a gyermekek, az énekórákon pedig ifjúsági énekeket énekeltek gitárkísérettel.

A délutáni programok nagyon változatosak és gazdagok voltak, ezért azokról itt nem tudunk beszámolni részletesen, de a www.tirek.hu, vagy a www.felsobarcelona.tirek.hu címen többet is megtudhat a táborról a kedves olvasó, valamint nagyon sok fényképet is nézhet.

Remélem, hogy Isten segítségével, néhány napos magvetésünk eredményeképpen sok mag esett jó földbe és gyümölcsöt terem majd Egyházunk, Nemzetünk javára és a mi Urunk dicsőségére. Harminc, hatvan, százannyit...

Köszönjük a házigazdáknak, minden támogatónak, munkatársnak és segítőnek, hogy lehetővé tették e hét megvalósulását, és segítettek lebonyolítását! Köszönjük a szülőknek, hogy ezt a táborot választották gyermekeiknek és ránk bízta őket! Köszönjük a gyermekeknek, hogy eljöttek és együtt lehettünk, valamint azt is köszönjük, hogy ilyen jól viselkedtek! Hálás szívvel köszönjük Istennek, hogy összegyűjtött bennünket, hogy megáldotta együttlétünket, hogy minden napra jó időt és jó egészséget adott mindnyájunknak!

Bízom benne, hogy jövőre is találkozunk Varbón, esetleg máshol.

Kazincbarcika, 2009. július 06.

Kolumbán Áron

Az élőknek van reménységük

- Testvérgyülekezetek találkozója Kazincbarcika-Alsó közösségében -

Nem kesergésről kell hogy szóljon az élők élete, pedig kesereghetnénk. Napestig lehetne sorolni a nehézséget, szegénységet, felelőtlenséget és felelősséget. Itthon – esetünkben Felsőkazincbarcikán. Vagy otthon. A felvidéki Hanván, a partiumi Dobrán, vagy a horvátországi Harasztiban. Sorolhatnánk a „balsors, akit régen tép” részleteit, színeit és hangjait, másoktól gonoszul jövő, vagy önsorsrontóan előidézett tapasztalatait. Szólhatna erről egy testvérgyülekezet találkozó. Ideje lehetne ez a licitálásnak: ki az, aki legtöbbet dolgozik, legrosszabb körülmények között, legnagyobb terhek alatt. Kinek nehezebb a magyarság öltözete, kinek nehezebb magyar reformátusnak lenni. Kereszténynek.

Az immár hagyományosnak tekinthető, harmadik testvérgyülekezeti találkozón közös étkezések, kirándulások, beszélgetések és éneklések által élték meg az egymást gazdagító közösséget gyülekezeti tagok, gyülekezeti elöljárók és lelkipásztorok.

Örömök örömteli megosztása. A szeptember végi hosszú hétvégés találkozó kötetlen együttléteket és szervezett kirándulást követő vasárnapi istentiszteleti alkalmára nem véletlenül választotta Nagy Ákos Róbert hanvai lelkipásztor, gömöri esperes a címben megfogalmazott állítást alap gondolatul. Gondolatban végigfutva a magyar századok vészes és gyászos pillanatai, vagy a jelen keseregő eseményei fölött, arra hívta az ünne-

plő gyülekezetet, hogy figyeljünk föl az életből, a keresztyénként elnyert Életből, az élők közé számláltatásból származó reménységre, és egymás arcát nézve merjünk örülni, és ünnepelni. Több mint reménykedve: valódi reménységgel látni a közös, az ünnepi, az otthoni és a hétköznapi eseményeket.

Ezt erősítették meg a testvérgyülekezetek lelkipásztorai, Kurta-Tötös Szabolcs a dobrai gyülekezet lelkipásztora, és Szenn Péter, aki Harasztiban és Brekinszán végzi szolgálatát. Mindketten biznyságot tettek arról, hogy egymást erősítő, örömmel feltöltő találkozáson vehettek részt, áldás lehettek egymás számára. Az ilyen közösségen pedig meglátszik, tükröződik Isten dicsősége.

Az istentisztelet második fele egyedi volt. Szabó Sándor tanár úr, akit bármely normálisabban működő országban művésznek nevezhetnénk, tárogatón muzsikált. Nem játszott: játéknál komolyabb dolgok történtek zenéje által. Megmozgatta a lelkeket, amit jól mutatott egy eddig általam soha nem tapasztalt jelenség. Amikor már zenéssel együtt a hallgatóság is a zene részének tekintette magát, sokan együtt dúdoltak, énekeltek a tárogatóval.

Aki másokat felüdít, maga is felüdül. Adjon a Mindenható Isten sok ilyen gazdagító, felüdítő lehetőséget a találkozón részt vetteknek és mindnyájunknak.

Barnóczki Anita

Lelkészbeiktatás Putnokon

Zengő harangszó hívogatott a református templomba ünnepi istentiszteletre és Dérer Zsolt Attila lelkipásztor beiktatására május másodikán, szombaton. Nem volt piros betűvel jelzett ünnep ez a mai, mégis ünneppé tette a templomot betöltő emberek sokasága, a résztvevők áhítata, a távolabbról érkezett lelkészek és vendégek ünnepélyes megjelenése és a lelkészbeiktatás.

A múlt év augusztusától új lelkipásztora van a gyülekezetnek Dérer Zsolt nagytiszteletű személyében. Beiktatását nagytiszte-

letű Gazda István esperes úr végezte, aki áldást kérő szavakkal a hit és a szeretet erejét kérte lelkipásztorunk életére, aki messziről érkezett hozzánk, hozta magával a jó reménységet, a hitet, a bizakodást és a szeretetet.

Kitárult szívvel fogadta őt a gyülekezet, örülve annak, hogy jó pástora lesz e keresztyén közösségnek, mely 1550 körül alakult, Turi György lelkipásztor úr szolgálata idején. A későbbi prédikátorok közül Kálnai Péter volt, akit 1674-ben a pozsonyi véstörvényes gályarabságra ítéltek, mert hitét és magyarságát nem volt hajlandó megtagadni. Alig 100 évvel később Egressi Galambos

Pál lelkész szervezése nyomán megkezdődött a ma is álló kőtemplom építése, mely 1804-re épült fel. Szinnyei Farkas Imre erős hittel és akarattal végezte léleképítő munkáját, Kálniczky Endre pedig az 1848-as szabadságharc honvéd hadnagyaként küzdött népünk jövőjéért.

Tudós lelkipásztorokat is adott nekünk az Isten. Ilyen volt Balogh Béla, majd az 1920-as években Juhász László esperes. Mindketten Putnokról szóló történelmi munkáik megírásával nagyban hozzájárultak az egyházközség életének és lakóhelyünk múltjának megismertetéséhez, maradandót alkotva az utókor számára. Nehéz időkben szolgált Oláh István, aki a 2. világháború alatt és után, a szenvedés és reménytelenség közepette hirdette az ígét, és vigasztalta az elesett hősök gyászolóit.

A levert 56-os forradalmat követő megtorlás idején az ő élete is veszélybe került, de Isten nem hagyta el az övét. Németh Károly hitoktató lelkész az ifjúság szívében ápolta a hitet, a vallástanítás mellett nagy gondot fordítva a magyarságtudat és hazafiság nagyszerű eszményének terjesztésére is. Nem volt könnyű dolga Molnár Miklósnak és a tavaly nyugalomba vonult Gere Gábornak sem, hiszen szol-

gálatuk idejében lángolt fel az istentagadás, a hívők megbélyegzése, a szeretetlenség, az anyagi javak hajszolása és minden olyan gonoszság, mely nem csak az Istenel, hanem egymással is igyekezett szembefordítani az embereket. A lélekromboló idők után jönnie kell az építésnek. Sok munka és nehéz feladat vár az új lelkészre és mindnyájunkra, hogy végre a szelídség, a megbocsátás, de legfőbbképpen a szeretet legyen a legnagyobb erő, mely győztes tud lenni minden gonoszság fölött. A szeretet, amellyel telve van a tegnap, a ma és a holnap, amely ott van a mosolyban és a gyászbán, édes testvére a hitnek, forrása a boldogságnak. Lehet, hogy a magas hegyek is összedőlnek, hogy teste megremegeg a földnek, s a tenger hogyha zúgva bömböl, ne félj, bízzál még akkor is, ha ajtódon a halál dörömböl, mert minden, minden a porba hullhat, de a szeretet el nem múlhat. Lelkipásztorunk a szeretetről szól, minden prédikációját átjárja ez az érzés, ez a szeretet hatotta át a beiktatási ünnepséget, ez hangzott mindazok ajkáról, akik szólottak és áldást kértek Déder lelkipásztor úr életére és munkájára. Köszöntések hangzottak el a Tiszánineni Református Egyházkerület képviselője,

majd Kasza Gyula putnoki és Tóth István serényfalvi gondnokok részéről. Kovács Zoltán érmihályfalvi polgármester, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület főgondnoka a szülőföld üzenetét tolmácsolta az onnan messzire elszármazott lelkésznek. Tamás Barnabás putnoki és Szerna Csaba serényfalvi polgármesterek szeretetteljes jókívánságokkal és kedves szavakkal biztosították támogatásukról lelkipásztorunkat. Fazekas Ágnes tornaljai református lelkipásztor, Cseh István római katolikus kánonok, Tóth Melinda evangélikus lelkész, és Gere Gábor volt putnoki lelkész beszéde után következett még több lelkipásztor köszöntője. Gazda István esperes úr imája után elénekeltük a Himnusz, kérve Istent, hogy áldja meg az árva magyart jó kedvvel, bőséggel. Így ért véget az ünnepség, melyet szeretetvendégség követett. Kísérje Isten áldása gyülekezetünket, lelkipásztorunk életét, városunk és hazánk jövőjét. Töltse be a világon minden ember lelkét áldás, békeség és szeretet.

Darnyi Béla presbiter

Nyári programok a sajobábonyi gyülekezetben

Sajóbábonyi gyülekezetünkben a nyáron sok csodálatos eseménnyel gazdagított meg bennünket Isten. A tanév befejezése után Hajdúszoboszlóra mentünk – felnőttek és gyermekek egyaránt egy-egy hétre. Jól éreztük magunkat az Ige üzenete mellett. A gyermekeknek a KOEN által kiadott anyag alapján tartottuk a foglalkozásokat. Délután jutott idő a pihenésre és a fürdésre is. Évről évre rájövünk, hogy Isten szava a nyári pihenés alatt is támogat és erősít.

Hazajöve Hajdúszoboszlóról a gyermekek ismét találkoztak a parókián két héten át. Ez az idő is úgy telt el, hogy minden nap azt beszéltek egymás között, milyen jó együtt lenni, de milyen gyorsan telik az idő. A második héten Angliából érkeztek hozzánk nyelvtanárok, akik harminc-

öt gyermekkel foglalkoztak: helybeliekkel és miskolciakkal, az óvodástól a középiskolásig. Angolul és magyarul is megtanultunk minden nap egy-egy aranymondást,

volt csoportos és játékos foglalkozás is. Az ötnapos tábor tematikája a következő volt: 1) a kert (teremtéstörténet); 2) a hegy (Tízparancsolat); 3) a domb (Jézus Krisz-

*„Megismerteted velem az élet útját,
teljes öröm van tenálad,
örökké tart a gyönyörűség jobboldon.”
(Zsoltár 16,11)*

tus keresztre feszítése); 4) az út (Jézus Krisztus mutatja meg a helyünket); 5) a város (a mennyország). A hét a szülők estjével zárult a templomban, majd közös szalonasütés következett.

Augusztus elején egy újabb héten át figyelhettünk intenzíven Istenre.

A nyári események sorozata ezzel nem fejeződött be, hiszen augusztus 23-án a délutáni istentiszteleten a felső-borsodgömöri presbiteri konferenciát rendeztük meg. Több gyülekezetből is érkeztek hozzánk, hogy egymás hite által épüljünk. A Heidelbergi Káté alapján hallottunk a keresztségről Mátyás Sándor nyékládházi lelkipásztor előadásában. Evangelizációs igehirdetéssel Sohajda Levente, Göncruszka-Vilmány-Hejce lelkipásztora szolgált. A délután szeretetvendégséggel zárult.

Szeptember 4-én húszan indultunk el az erdélyi Désaknába, az ottani gyülekezet templomépítésének 100. évfordulójára. 5-én és 6-án voltak az ünnepek. Szombat reggel a helyi sóbányát látogattuk meg. Két napra benépesült Désakna református temploma, hiszen szombaton a dési egyházmegye dalárdatalálkozója került sor, amelyet – a helyi gyülekezet lelkipásztora kezdeményezésére – minden évben más-más gyülekezet lát vendégül. Tizenkét gyülekezetből érkeztek ide. Az igeszolgálatot Szilágyi Róbert szentmargitai lelkipásztor a 98. zsoltár alapján végezte.

„Énekeljete az Úrnak új éneket!” Közös ebédrel és késő estig tartó beszélgetéssel zárult a szombati nap.

A vasárnapi istentiszteleten a désaknai származású Gede Kudla Ildikó székelyudvarhelyi lelkész nő szólt a jelenlevőkhöz. Az istentisztelet úrvacsorás részét Máté László esperes, a komáromi gyülekezet lelkipásztora vezette. Felemelő volt együtt úrvacsorázni erdélyi testvéreinkkel és a komáromi gyülekezet tagjaival. Ezen az istentiszteleten senki sem érezte, hogy határok választanak el bennünket egymástól. Isten gondoskodása eggyé formált. A délutáni istentiszteleten én szolgáltam Aggeus 2,3-5. és 9. versei alapján, majd Máté László esperes „Kálvinizmus a Kárpát-medencében” címmel tartott előadást. A szállásadó családoknál késő estig folytak a beszélgetések.

Hétfő délelőtt nehezen, de élményekkel tele indultunk haza. Úgy váltunk el, hogy jövőre mi látjuk vendégül a désaknai gyülekezetet.

Szeptember 9. és 11. között evangelizációs napokra került sor „Van szabadulás” címmel Pótor László tokaji lelkipásztor szolgálatával.

Bányiné Varga Erzsébet lelkipásztor
Sajóbáony

Hagyományteremtő református hét Gelejen

A geleji református presbitérium még a 2009-es év első gyűlésén hozott elvi döntést arról, hogy a gyülekezeti életet – ebben a csöndes és békés, mély református gyökerekkel rendelkező, dél-borsodi kis faluban – fel szeretné pezsdíteni, s a misszióknak eddig ki nem próbált eszközeivel igyekszik a falu reformátusságát meg-

mozdítani. Nyári hittanos tábor, gyülekezeti kirándulás és egy gyülekezeti nap terve is megfogalmazódott januárban. E tervek 2009. július 6-11-ig, az első alkalommal megrendezett Geleji Református Hét programsorozat keretében valósulhattak meg a Borsod-Gömöri Református Egyházmegye, Gelej Község Önkormányzata és az egyházközség támogatásával.

A napközis rendszerben szervezett táborban 22 gyermek számára kínákozott lehetőség rátalálni Krisztusra és az Isten szerinti, valódi értékekre. A hét vezéregye a Mt 6,19-21-ből a következő volt: „Ne gyűjtsetek magatoknak kincset a földön... hanem gyűjtsetek magatoknak kincsetek a mennyben... Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is”. A hét lebonyolításában hárman

voltak kiemelten segítségemre: feleségem, Alexané Poncsák Gyöngyi lelkipásztor-pasztorálpszichológus, Victor László mezőcsáti beosztott lelkipásztor és Üveges Sándorné óvodapedagógus.

A hét napjait fél 10-től a templomban – gyermekek és gyülekezeti tagok közösen – áhítattal és gitáros énektanulással kezdtük. Igyekezünk, hogy az ifjúsági énekek mellett minden nap tanítsunk református énekeskönyvünk énekeiből is, hiszen a tanév során, a hittanórákon erre kevés idő marad.

Az áhítatot követően a szülők, presbiterfeleségek és gyülekezeti tagok által felajánlott süteményekből, gyümölcsökből tízóraizhattak a gyermekek, majd bibliai igeszakaszokkal ismerkedtek, és kézműves foglalkozás keretében dolgozták fel azokat. Az ebédet az önkormányzat ingyen biztosította a résztvevők számára. A délután sem telt unalommal, hiszen a gyermekek játszhattak a parókiaudvaron, és sok szép alkotást készíthettek. Lehetőségük volt népi játékokat kipróbálni, gólyalábon járni, kabátgombból „brügöt” készíteni, üvegmatricát festeni, gyertyát mártani, üveget kenderzsineggel díszíteni, kendőt festeni, emléklaplakettet vagy ter-

mésképet készíteni, kulcstartót fenni. A keddi napon a Mezőcsáti Kistérség Gyermekei Szolgálatának munkatársai is segítettek a foglalkoztatásban, és délután izgalmas vetélkedőt rendeztek számukra. A napokat délután 3 órától ismét templomi együttléttel, énekléssel zártuk.

A hét eseményeit a csütörtöki napon gyülekezeti kirándulás szakította meg, melyen 47-en vettünk részt. Utunk első állomása a Bélháromkúti Apátság volt, ahol az Árpád-kori templom és kolostorrom mellett e békés környezetben tartottunk áhítatot. Megnéztük az ősi épületet, innen indultunk tovább Szilvásváradra. Az ebédet követően kisvasúttal felmentünk a Szalajka-völgybe, s a bátrabbak az istállóskői barlanghoz vezető meredek útnak is nekivágtak. A völgy végigsétálása után este fáradtan, de élményekkel gazdagon térhettünk otthonainkba.

Szombaton gyülekezeti nappal zárult az eseménysorozat. Presbiterek gondoskodtak az asztalok, padok előkészítéséről, az asszonyok süteményt sütöttek, és a nap hivatalos kezdetére, délután 2 órára már az üstökben is rotyogott a pörköltalap. A nap első részében istentiszteleten vettünk részt, majd köszönetünket fejeztük

ki támogatóinknak. A második részben a gyermekek számoltak be a hét során tanultokról. Elénekeltek az újonnan tanult énekeket, magukhoz vették az addig kiállításaként bemutatott kézműves alkotásait, és kis ajándékban részesültek a heti munkájukért. A harmadik programpont főszereplője az énekkar volt, akik már pünkösöd előtt készülni kezdtek e napra. Közös énekeltek a gyermekekkel, és megtanítottak néhány éneket az egész gyülekezetnek is. Valóságos vegyes kórus alakult néhány perc alatt. Mindezek után a kb. 75 főnyi gyülekezetünk asztalhoz telepedett, és közösen fogyasztottuk el a vacsorát. A nap táborúzzal zárult.

Aki részt vett e héten, lélekben gazdagodott, hitében erősödött. Gyülekezetünk számára jó érzés volt átélni, hogy mi nemcsak egyházfenntartói járulékot várunk tagjainktól, hanem adni is tudunk, mégpedig a legdrágább kincsünket, a Krisztusban való közösség élményét nyújthatjuk az embereknek, ami nem csupán lehetőségünk, de kötelességünk is. A kincs, amely Isten Országának kincse, továbbadásra vár, és hisszük, hogy ma is sokan örömmel fogadják azt.

Alexa Gábor lelkipásztor

Tanévkezdés a Jókai Mór Református Általános Iskolában

Ez az Ige fejezi ki leginkább azt a vezetői attitűdöt, amivel a Jókai Mór Református Általános Iskola új igazgatójaként azonosulni tudok. Mindenekelőtt szeretném, ha a mi iskolánk egy jó légkörű munkahely lenne, ahová szívesen jön be reggelente minden kollégám. Őket tartom a sikert biztosító legdrágább erőforrásnak. Az iskola nem az igazgatói irodában „történik”, hanem ott, ahol ők a gyerekekkel foglalkoznak. Ezért fontos a pedagógusokkal való egyszerű és nyílt kommunikáció, a munkaszervezésben a fölösleges díszletek, alságos szabályok, fölösleges körök felszámolása. Mivel anyagi megbecsültségük származik, így duplán szükségük van a munkahelyi megerősítésre, pozitív visszacsatolásra. „Ha tudod, hogy megérdemli,/ne

mulaszd el megdicsérni,/ mert a sírkövét, ha meghal, /nem tudja majd elolvasni.” Hogy kitől származik a fenti négy soros, nem tudom, de amit üzeni akart, az megszívlelendő.

„Legeltessétek az Istennek köztetek levő nyáját, ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkedésből, hanem készségesen, ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak.” (1Péter 5,2-3)

Egy vezető ma nem gondolhatja komolyan, hogy a piramis csúcsán ülve irányíthat. Ha józan, sokkal inkább egy piramis alján találja magát, és tisztában kell lennie azzal, hogy eredményes munkát csak csapattal végezhet. Ehhez pedig nélkülözhetetlen a kapcsolatok építése, az egyes csapattagok lelki, szellemi kondicionálása. A vezetők nyomorúsága azonban, hogy a látható eredmények fontosabbnak tűnnek a láthatatlan kapcsolatoknál. A feladatok kedvéért félretoljuk a „tétlen” beszélgetést. A sürgős papírmunka, a határidőkre összpontosítás háttérbe szorítja az „embermunkát”. A kifelé élés, a látszani akarás, „az vagy, aminek látszol” elv ránk

hatása, a „kirakatrendezés” elsodor miniket is.

518 gyerek kezdte meg iskolánkban a 2009/2010-es tanévet. Amikor rájuk gondolok, öröm van bennem, meg félttem is őket. No, nem a megszorító intézkedések miatt van bennem félelem – bár az is ijesztő –, sokkal inkább magunktól, felnőttektől félttem őket. Tudunk-e ellenállni a korszellem nyomásának? Rendelkezünk-e elegendő „énerővel” ahhoz, hogy elhiggyük: gyermekünk felnőttkori teljesítőképessége attól függ, hogy gyerekkorában teljes értékű gyerek lehetett-e. És nem attól, hogy gyerekkori topmenedzserképzésben volt része kiegészítve karatével, 3 idegen

nyelvvel, zenével, sporttal, tánccal, és különórák sokaságával. A gyerek nem attól lesz nagyobb, hogy egy számmal nagyobb ruhát veszünk neki. A gyerek nem attól fejlődik, hogy fejlesztik. Saját cselekvéskényszerünket, szorongásunkat, rossz lelkiismeretünket vetítjük rájuk, amikor megraboljuk gyermekiségüket, és agyonhajszoljuk őket.

A mai felnőttek annyira szeretnének megadni gyerekeiknek mindent, ami nekik nem volt, hogy elfelejtik átadni azt, amijük viszont megvan. Saját magukat és idejük egy részét arra, hogy gyerekeikkel egyszerűen csak együtt legyenek.

Kiss Klára

Sajó menti hírcsokor

Sajókaza, Sajóivánka, Ózd-Sajóvárkony gyülekezeteinek életéből

Zászlóavató ünnepség

Gyülekezeti toborzó címmel tartottunk ünnepi istentiszteletet Sajóivánkán pünkösd első napján. Ez alkalommal a Sajóivánkai Református Egyházközség Presbitériuma két zászlót ajándékozott a református templom falára. A magyar nemzeti lobogó mellé a Magyarországi Református Egyház címerével díszített zászlót. A zászló alatt a következő könyörgés hangzott el a lelkipásztor ajkáról: „Uram! Nem magamért imádkozom. Ez a legnehezebb imádság. Nagy terhem van, a népemet hozom. Már megintognék,

mint a nádszál, de erőt önt belém a bízalom. Láncszem vagyok. Velem imádkozik a népem, a magyarok a földön és az égbelen. A láncot tartják erős angyalok. Imádkozik az ország. Hozzád emeli, Isten, e nép arcát és színed előtt könyörögve ellép, Uram! Az egyetértés nagy kegyelmét add meg nekünk, add meg nekünk. Legyen az mindennapi kenyerünk! Ámen.“

Építkezéseink

Már korábban hírt adtunk arról, hogy az Ózd-Sajóvárkonyi Református Egyházközség egy a temp-lomunk közelében

lévő idősök otthonának épületét a múlt év nyarán átvette az ózdi önkormányzattól. 2008 ősze óta háromnegyed év telt el, míg vártuk a felújítás céljából beadott pályázat eredményét. Kis gyülekeztünk erőn felül teljesített a pályázati költségek, tervekészítések tekintetében, de a pályázatot elutasították. Ezért idén nyáron saját erőből gyülekezetünk tagjainak szorgos munkájával megkezdődött az épület felújítása: fal-festések, radiátor, lambéria és nyílászárók festése. Akadálymentesített vizesblokk kialakítása, ablakcseréje, festése, burkolása. Tálaló, melegítőkonyha és ebédlő felújítása. Kasza Bálint gondnok úr és gyülekezeteink tagjai áldozatos segítő munkájukkal, összefogással végzik a munkálatokat. Szeretnénk ez őszön abba az állapotba jutni, hogy a nappali ellátást beindíthassuk, ami az idősök napközis, klubszerű szociális ellátását biztosítja. A későbbiekben távlati célként tűztük ki a bentlakásos ellátás biztosítását is. A Tiszánincai Református Egyházkerület és a Borsod-Gömöri Református Egyházmegye segítségével megvásároltuk az épület szomszédos telkét és az azon álló ingatlant bővítés céljából. A segítséget ezúton is köszönjük. A két épület összeépítése igen költséges, az anyagi terheket vállalni önmagunkban nem vagyunk képesek. Természetesen

mindaz, amit eddig is elértünk a jó Isten kegyelméből lett. Ezért hisszük, hogy továbbra is számíthatunk jó szándékú, áldozatkész, adakozó testvérekre, akiket a lélek indít, és akik segítségével, kis lépetekkel ugyan, de haladhat előre szolgálatunk.

A sajkázai gyülekezetben 2008 nyarán az imaterem felújításába kezdetünk. Egy régi homokkő épület volt ez. Egy kisterem a végében az egykori istállóval, mely garázként funkcionált. Tetőcserét és felújítást terveztünk abból az anyagi forrásból, amit a gyülekezet egykori óvodájának kárpótlásából fedeztünk volna. A tető megbontása után kiderült, hogy a falak nem bírják el az új tetőszerkezetet. Aztán az is nyilvánvalóvá lett, hogy az épület egy részének alapozása is hiányzik. Így a teljes bontás után az alapoktól kellett kezdenünk. Áll András gondnok úr vezetésével a gyülekezet férfi testvérei megkezdtek az újjáépítést. Mivel templomunkkal egy helyrajzi számon szerepel az imaterem épülete, ezért műemlék környezetnek számít, ami további odafigyelést igényelt. Így egy nagyobb méretű, de formájában és külső képében a terv szerinti épülettel igyekeztünk megőrizni a műemléki jelleget. A múlt év őszén tető alá került az épület. Az anyagi javak is elfogytak. A sajkázai gyülekezet tagjainak áldozatkész adakozása segítette a továbbhaladást. Ez év nyarán már az épületgépészeti és a külső-belső vakolási munkák folytatódtak. Ezúton köszönjük meg a Borsod-Gömöri Református Egyházmege támogatását, mely lehetővé tette a felújítás folytatását.

Jó reménységgel vagyunk afelől, hogy ezen épületeink méltó helyet biztosítanak majd annak a lelki munkának, szolgálatainknak, melyeket gyülekezeteink közösségében végzünk.

Sárospataki teológia kórusának látogatása

2009. június 14-én vasárnap a Sárospataki Református Teológiai Akadémia kórusa látogatott el hozzánk Bundzik Tímea vezetésével a sajkázai és a sajkóivánkai gyülekezetekbe. Teológus fiatalokkal leginkább a legáció alkalmával találkozunk gyülekezeteink. Jó volt megtapasztalni a találkozásnak ezt a formáját is, amikor nem csak egy legátus érkezik a gyülekezetbe, hanem egy szolgáló közösség. Jó volt látni őket azzal az ifjú derűvel, bizonságtévő lelkülettel, mellyel hozzánk jöttek. Jó volt hallani az éneklés talentumával megáldott hangokat, melyek harmóniája, egybecsengése a szívünkig ér-

hetett. A kórusművek mind zenei téren, mind pedig mondanivalójukban, üzenetükben lelki békességet és nyugalmat sugároztak felénk. Hálásak vagyunk ezért a szolgálatért. Ezúton köszönjük meg a Teológia vezetésének, tanárainak, professzorainak, hogy ilyen áldott munkát végeznek ott az ősi falak között. És arra nevelik, tanítják az ifjúságot, hogy iskolájuk hírnevét öregbítsék és a jó Isten ügyét e méltó módon szolgálják és evangéliumát hirdessék. Köszönjük a kórus minden tagjának, hogy a vizsgaidőszak megterhelt napjaiban egy vasárnapot ránk szántak, hitünket erősítették, és alkalmainkat színesítették. A vasárnapi istentiszteleteink keretében nem csak a kórusművek hangzottak el. Sajokázán Müller Nikoletta hirdette Istennek Igéjét, Sajokóivánkán Hornyák Dávid szolgált igehirdetéssel. Füle Lajos „Napsugár” című versét Ablonczy Blanka mondta el. A kollégium életéről, mindennapjairól pedig Rjaskó Natália számolt be. A kórus további tagjai: Kiss Gabriella, Gyulai Eleonóra, Verók Zsuzsanna, Sípos Előd, Keresztúri Csaba, Nagy Sándor, Kocsó Tamás, Dancsó Zoltán. Istené legyen a dicsőség a velük való áldott találkozásért.

A mindenható Istené a dicsőség e mögöttünk lévő áldásokért, és az Ő segítségét kérjük az előttünk álló időkre nézve.

Bundzik Attiláné és Bundzik Attila
a sajkázai, sajkóivánkai és ózd-sajokóivánkai gyülekezetek lelkipásztorai

Nyári élményem: Csillagpont

Az idén nyáron negyedszer került megrendezésre a Csillagpont, a református fiatalok országos találkozója. Több mint 2500-an regisztráltak az idei alkalomra. Én is a 2500 fiatal egyike voltam. Reményekkel telve és nagy várakozás után utaztam gyülekezetem és az Egervölgyi Egyházmegye 15 fős csoportjával a táborba. Már az érkezés pillanata sem volt mindennapi számomra. Sosem fogom elfelejteni az elem tárult rengeteg, színesebbnél színesebb sátor látványát.

A regisztráció alkalmával kapott csillagpontos programfüzetet élvezettel forgattam és nézegettem. Nehéz volt választani a sok érdekes és értékes program közül. Reggelente nem volt könnyű felkelni, hiszen az esti programok bőven az éjszakába nyúltak, és nem sokat pihentük a szűk 5 nap alatt, viszont nem szerettem volna egyik reggel sem lemaradni a reggeli áhítatokról. Volt, amikor dicsőítő sátorba mentem és énekléssel kezdtem a napot, de szívesen ültem be egy-egy bizonyágtélt meghallgatni, vagy Bibli-

át tanulmányozni más fiatalokkal együtt.

A délelőttök a közös nagyszínpadi előadásokkal és az utána következő csoportos beszélgetésekkel teltek. Számomra sokat jelentett az előadások üzenete. Rengeteget épültem a lovagi, női és a gyermeki bátorságról hallva. Az Úr rávilágított a gyengeségeimre az előadó mondanivalói által, de megerősített pl. abban, hogy az volt életem legjobb döntése, mikor átadtam az életem Neki!

Az előadások után mindig szívesen mentem a kiscsoportos beszélgetésekre is. Jó érzés volt megosztani társaimmal érzéseimet, kérdéseimet, és meghallgatni az ő véleményüket is az előadásokkal kapcsolatban. Csodálatos volt megtapasztalni a testvéri közösséget velük és a tábor többi fiataljával.

A délutánjaimat és az estéket is bearanyozták a jobbnál jobb programok. A szívembe zártam a váci börtönviseltek kórusának szolgálatát, de a Pintér Béla koncertjét sem fogom soha elfelejteni. Még nem volt alkalmam annyi fiatallal együtt énekelni a koncerten.

A táborban találkozhattam a napi forgatag során a jól ismert „Nem adom fel” együttes tag-

jaival is. Valami leírhatatlan és megfoghatatlan érzés fogott el, mikor összefutottam velük az étkezések vagy a programok során. Nagyon boldoggá tett, hogy meghallgathattam a koncertjüket is. Bevallom, néha nehéz volt visszatartani a könnyeimet látva őket énekelni, táncolni, nevetni. Nagyon boldoggá tette őket, hogy szinte az egész tábor résztvevői ott voltak a fellépésükön, és végigtapsolták, -ujjongták a koncertjüket.

Nem lehet szavakba önteni az ott átélt élményeket és érzéseket. Amit leírtam, az csak egy kis töredéke az ott törtéteknek. Mindenkinek saját magának kell megtapasztalni azt a csodát, ami a táborban történt. A záró istentisztelet után próbáltam magamba zárni és hazavinni azt a pillanatot, amit nem lehet kifejezni. Leírhatatlan élmény volt a több mint 2500 fiatallal együtt énekelni a hét dalt arról, hogy Honnan veszed a bátorságot? Éreztem az Úr jelenlétét és közelségét! Nagyon várom a következő Csillagpontot, ahová talán még több fiatal jön majd el, hogy együtt örüljünk a közösségnek és dicsőíthessük az Urat!

Varga Tímea, Noszvaj

EGERVÖLGYI
EGYHÁZMEGYE

Szabadtéri evangélizáció Szilvássváradon

Egyházmegyénk gyülekezeteinek nagy része ebben az évben is örömmel és várakozással készült Szilvássváradra, hogy a református templom mellett a domboldalról hallgassa Isten Igéjét. Mindez augusztus 2-án, vasárnap délután történt. Az Úr Isten most is csodálatosan szép idővel ajándékozott meg bennünket.

Jó volt látni, hogyan baktatnak az idősek, hogyan szaladnak a gyermekek és sietnek a fiatalok, hogy elfoglalják helyüket a fák alatt, melyek árnyékot nyújtanak a meleg ellen.

Karászi Attila helyi lelkész köszöntő szavai után dr. Kádár Zsolt, egyházmegyénk esperese arról beszélt, hogy nemcsak a gazdaságban érezhető a válság. Válságban vannak az emberek lelkiképpen is. A családok széthullásának, a szeretet gyengülésének, a hit elvesztésének vagyunk nap mint nap tanúi. Éppen ezért szükség van az erős hitű, bizonyoságtévő keresztyén emberekre, akik tudnak, mernek és akarnak imádkozni, és szerepet vállalnak a közösség formálásában.

Fejér Zoltán, a pácini gyülekezet lelkipásztora fiatalokkal érkezett az evangélizációra. Noé története alapján hirdette Isten igéjét. Mindannyian figyeltünk rá, mert megérettük a hasonlóságot Noé ideje és a mai idők között. Az Úr Isten kegyelme abban az időben

is fel volt kínálva minden embernek. Jellet is adott erre nézve az Úr. A jel a bárka volt, de senki nem hitte el, hogy lesz ítélet. Noé azonban családtagjaival együtt félt az Istent, látta a rengeteg bűnt, beállhatott volna azok sorába, akik éltek fésztelesen a mindennapjaikat, de nem tette meg. Számára mindennél fontosabb volt az Isten hűsége. Hála az Istennek, hallottuk a prédikációban, hogy még mindig van lehetőségünk a megtérésre, az Istenhez fordulásra. Megtérsni Jézus nélkül nem lehet. Azért szól ez a figyelmeztetés, mert a mi mennyei Atyánk senkit nem akar kizárni az üdvösségből. Bárcsak meghallanánk és megtapasztalnánk, mekkora ereje van az igaz hitnek, és a mi hitünk sokakat magával ragadna!

Az evangélizáló, sokakat elgondolkodtató igehirdetés után a felsőtárkányi gyülekezet Istent dicsőítő énekeit és a noszvaji gyülekezet énekkarának szolgálatát hallhattuk.

A templomdombról lefelé sétálva sokan beszélgettek a prédikációról, néhányan pedig hangos szóval, őszinte szívvel kívánták, bárcsak egyre többen hallanák meg és fogadnák el, hogy Isten szeret, és a mi üdvösségünket munkálja.

A parókián megterített asztalok vártak bennünket. A szilvássvárad gyülekezet vendégszeretetét ismét megtapasztalhattuk.

Isten áldását kérjük a gyülekezetekre és az azokban szolgálókra, lelkészekre és nem lelkészekre egyaránt, hogy Isten országa növekedjék mi közöttünk.

Papp Zsolt Endre lelkipásztor
Sály

Konfirmálók és konfirmáltak találkozója az egervölgyi református egyházmegyében

Az Egervölgyi Református Egyházmegye a REFISZ tagjainak közreműködésével szeptember 12-én Átányban tartotta a most konfirmációra készülők és az elmúlt

években konfirmáltak találkozóját. A találkozóra 9 gyülekezetből mintegy 70 fiatal érkezett.

A nyitó zenés áhítaton az egyházmegye lelkészeiből alakult dicsőítő zenekar szolgált. A fiatalok az ismerős énekeket

örömmel és lelkesen énekelték együtt a zenekarral. Majd Molnár Sándor cserépfalui lelkész hirdette az Igét. A 23. zsoltár alapján elmondta a gyerekeknek, hogy mit jelent az, amikor Isten az ő olajával megkeni a fejünket: megkeni az értelmün-

ket, a szemünket, a fülünket és a szánkat. A pásztor azért kente meg olajjal a báránnyok fejét, hogy az a szagával elűzze a különböző betegségeket terjesztő legyeket, rovarokat, és védelmet biztosítson a különböző kórokozók ellen. Ezzel a pásztor a báránnyok egészségét, sőt az életét védte, mentette meg. Az Úr Isten is védeni akar bennünket, amikor meg akarja szűrni, hogy mi menjen be a szemünkön és a fülünkön, mi jusson el az agyunkig, s mi legyen az, ami formálja a gondolkodásunkat. Ma a DVD és az Internet világában ez különösen is fontos. Védni akar bennünket, amikor meg akarja szűrni, hogy mi menjen be a szánkon, amikor ki akarja szűrni a cigarettát, az alkoholt, a kábítószeret. Ezzel nem a kárunkat, hanem a hasznunkat akarja szolgálni. Azt, hogy megőrizzük a testi és lelki épességünket. Isten azt akarja, hogy belőlük is, akik eljöttek erre a találkozóra testben és

lélekben ép, egészséges felnőttek váljanak majd. Ezért Dávidhoz hasonlóan nekünk is örülnünk kell annak, hogy Isten megkeni a fejünket olajjal, azaz Igéje és Szentlelke által meg akar óvni minket minden káros külső hatástól. Lehet, hogy most úgy tűnik, hogy ezzel Isten korlátoz bennünket, de be kell látniuk a mostani serdülőknek is, hogy a KRESZ-táblák nem az autósok ellen, hanem az autósokért vannak az útszélén.

A nyitó istentisztelet után a templomkert árnyas fái alatt tízóraitak a fiatalok. Majd Tóth Tamás, aki a REFISZ képviselőjében Mezőcsátról érkezett, közös játékra invitálta őket. A közös játék alkalmat teremtett a feloldódásra és az ismerkedésre is.

Ezt követően újra a templomban folytatódott a program a szigetszentmiklósi Pogrányi Károly előadásával, aki szintén a REFISZ képviselőjében érkezett

erre az alkalomra. Előadásában Dávid és Góliát történetén keresztül beszélt a mai góliátokról, a mai istentelen, elbizakodott, öntelt emberekről, akik félelemben, rettegésben tartanak másokat. De ezen túlmenően beszélt minden olyan dologról, ami félelemmel tölti el az ember szívét. És beszélt Dávidról, aki Istenben bízva szembe tud nézni a félelmeivel, és nem ijed meg a mai góliátoktól sem. Aki tudja, hogy nem a félelem lelkét kaptuk, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.

A találkozó közös ebéddel ért véget. A finom ebédről és sok süteményről gyülekezetünk asszonyai gondoskodtak. Nagyon reméljük, hogy a találkozón részt vett fiatalok lelkikben feltöltődve, meggazdagodva tértek haza, s jó szívvel gondolnak vissza Átányra s az Átányban eltöltött szeptemberi délelőttre.

Ferenczfői Zoltán lelkész-vallástanár

A Kálvin köz története Mezőmagymihályon, 2009

Az egyházi sajtóban a Kálvin év alkalmából kiírt pályázatokat tanulmányoztam, majd az olvasottakat forgatva gondolataimban, elindultam a parókiáról, a Névtelen utcán át. Morfondíroztam: itt nincsen szobor a nagy reformátorról, Kálvin utcánk sincsen... S ekkor adta az ötletet a Szentlélek Isten: mi-

ért ne viselhetné ez a kis köz, ahol éppen most megyek, a Kálvin köz elnevezést? Elindult az egyeztetés, engedélyeztetés, szervezés – „magyar” módra... S mivel Kálvin születésének évfordulója közelgett, így július 11-re terveztük a Kálvin köz avatását, a parókia falára felerősített emléktábla leleplezését és megkoszorúzását. A gyülekezet odaadással, szeretettel és reménységgel készült minden térer, hogy a tervezett ünnepség kifogástalan legyen.

2009. július 11-én, szombaton délután nagytiszteletű dr. Kádár Zsolt, az Egervölgyi Református Egyházmegye esperese, a MRE Doktorok Kollégiuma főtitkára vezetésével magas rangú vendégek érkezésének örülhettünk. Dr. Huszár Pál professzor, valamint dr. Márkus Mihály tb. püspök, a MRE Kálvin Bizottságának elnöke tisztelték meg családtagjaikkal, valamint kíséretükkel együtt a mezőmagymihályiakat, bennünket.

A református templomban tartott léleküditő áhítatot két színvonalas, de nem elvont előadás követte. Majd kivonultunk a parókiához, ahol az emléktábla leleplezése, megkoszorúzása és a Himnusz elének-

lése meghitt, megszentelt pillanat maradt minden ott jelenlévő emlékezetében.

E szép percek mintegy megkoronázta, amint elsétáltunk a nemzeti szalaggal átkötött – még névtelen utcára –, s a szalag elvágásával megtörtént az ünnepélyes „névadás”. Ez utóbbi aktus a helyi összefogás szép példáját tükrözte, hiszen a lelkipásztor és a frissen megválasztott polgármester együtt vágta el a szalagot.

Zsoltárt zengve ajkaink, meghatottan lépdeltünk a Kálvin közön, el egészen a lelkészlak másik bejáratáig, amin át megközelítettük a gyülekezeti házat. Itt már a (leendő) nőszövetség asszonyai végtelen szeretettel és terített asztallal vártak mindannyiunkat. Dr. Huszár professzor Kálvinról megjelent érdekfeszítő könyvét dedikálta, nagy örömünkre több példányban is.

Erről a tartalmas délutánról az Európa Rádió is hírt adott, s a jelen levő riporter megkérdezte: miért fontos számunkra az, hogy Kálvin János nevét vi-

selje Mezőnagymihályon egy utca? Elmondtuk, hogy a Kálvin év kapcsán méltó, hogy ily módon is kifejezzük tiszteletünket és megbecsülésünket a nagy elődünk iránt, de bármikor, ha rátekintenek az erre járók vagy az itt lakók a szép utcanévtáblára, elgondolkodnak, s ha esetleg nem rémlik, akkor utánanéznak vagy utánakérdeznek, hogy ki is volt az a Kálvin.

A hittanos gyermekeknek már előzetesen „szemet szűrt” a Kálvin köz tábla, s érdeklődésükre megbeszéltük, hogy ő volt az a nagy reformátorunk, akinek a

tanai a Bibliára épülnek, aki igen szigorú elveket vallott, s jó lenne, ha minél hitelesebben tudnánk megélni az ő tanítását, s ennek nyomán – is – Krisztus követését.

Ezúton is köszönetet mondok mindenkinek, akit illet, aki bármilyen téren hozzájárult ahhoz, hogy ez az ünnepség ilyen szépen lezajlott: a Gondviselő Isten áldja meg gazdagon Mindannyiukat!

Komróczki Sándorné Kádár M.
lelkipásztor
Mezőnagymihály

Emléktábla avatás Mezőkeresztesen

Kálvin János születésének 500. évfordulóján részei voltunk annak a megemlékezéssorozatnak, mely Miskolcon tudományos konferenciával kezdődött és Egerben a Kálvin Házban megrendezett ünnepséggel fejeződött be. E két város közötti útjukat megszakítva tértek be Mezőkeresztesre kedves vendégeink: dr. Huszár Pál dunántúli főgondnok úr, a MORE Zsinatának világi elnöke, Márkus Mihály nyugalmazott püspök, a Zsinati Kálvin Emlékbizottság elnöke, dr. Kádár Zsolt Egervölgyi esperes, a Doktorok Kollégiumának főtítkára, az őket elkísérő családtagok és az egyház jelene és jövője iránt felelősséget érző testvérek.

Műemlék templomunk belső falán helyeztük el a nagy reformátorra emlékeztető táblát, amit vendégeink úgy avattak fel, hogy áldást kértek az Úr itt élő népére, a kálvini hagyományokat és értékeket őrző, továbbvivő református gyülekezetre. Az emléktáblát a Kálvin Bizottság, az Egyházmegye és a gyülekezet nevében koszorúztuk meg. Hálát adtunk Istennek, mert minket is meggazdagított Kálvinon keresztül. Főgondnok úr, püspök úr

és esperes úr is rámutattak rövid megszólalásukban Kálvin szellemi hagyatékának aktualitásaira, értékeire.

Baja Mihály „Ki volt Kálvin János?” és Szénási Sándor „Kálvin imádsága” című költeményeit Hajdu Ferencné lelkipásztor tolmácsolásában hallhatta a megemlékező gyülekezet.

Már zsoltárt énekelt az ajkunk, de a szívemben tovább zengett a kálvini ima:

„Kezedben hadd legyen a két hal, s öt kenyér.
Morzsálg, tördelj, koptasd, etesd e népet!
Tudom, megeléggülve Tégedet dicsér
s a maradékból nemzedékek élnek.

Tied vagyok. A Te szerszámod, eszközöd.
Legyek hábar széttépett árva kendő,
amit kezed e kor sebére köt –
tudom, így gyógyul majd meg a jövendő!”

Hajdu Ferencné lelkipásztor

Noyontól Genfig Kálvin nyomában

„**R**eformátus magyar vagyok, amíg élek, az maradok. Megígérem, megfogadom, hogy hitemet holtig vallom.” Ez az imádság jutott eszembe, amikor hozzákezdtem beszámolóim megírásához. Honnan is indultunk? Miért is lehetünk „nyakas kálvinistaként” emlegetett felekezet? Egészen 1517-ig, vagy annál is korábbra kellene visszamenni az időben. A folyamatot ez a cikk nem hivatott végigelemezni, egyetlen személy nevét és alakját azonban annál hivatottabb kiemelni. Kálvin János, aki Istenhez, az Ő írott Igéjéhez, s annak megéléséhez „foggal, körrömmel” ragaszkodva vitte véghez a rábízott szolgálatot. Reformált, s ennek hatását egész Európa, s benne mi magyarok is átértük, Illyés Gyula szavait idézve: „Hiszed, hogy volna olyan – amilyen magyarság, ha nincs – Kálvin? Nem hiszem.” (A reformáció genfi emlékműve előtt c. vers részlete)

2009. augusztus 31-én korán reggel indult 17 fős csapatunk a Zempléni Református Egyházmegyé-
ből, a Kálvin emlék-

évek programjának jegyében. Szerencsén, az Esperesi Hivatal udvarán találkoztunk, majd a tiszalúci templomban tartottuk meg reggeli áhítatunkat, melyen dr. Börzsönyi József esperes úr a Róma 12,1-2 alapján szolgált. Ennek az Igének a kapcsán született meg Kálvin jelmondata: „Szívemet égő áldozatul az Úrnak felajánlom”,

Az elkövetkező 9 nap alatt 5000 km-t utaztunk végig „Kálvin nyomában.” Két kisbusszal közlekedtünk, melyekben a sofőrök egymást váltották. Minden nap reggel és este áhítaton szolgáltak a csapat tagjai. A különböző helyszíneken pedig valamelyikünk előre készülve vállalta, s töltötte be az idegenvezető szerepét. Kedden este jutottunk el Strasbourgba, az első Kálvin János életével összefüggő helyszínre. 1538-ban, genfi elűzése után gondozta itt a francia menekültek kolóniáját. Isteniszteleteiket a Szent Miklós-templomban, majd a Magdolna-templomban, végül a domonkosok templomában tartották. A város hangulatos, köves utcáin haladtunk, a főtéren a gótikus katedrális lenyűgöző látványa tárult elénk. Szerdán Noyonban, Kálvin János szülőhelyén jártunk. A szülői ház régen leégett, s ennek a helynek közelében állt az a

múzeum, melyben emléket állítottak a város híres szülöttjének. A kiállítás anyagában régi kéziratok, festmények, metszetek idézték a reformáció korát. A 42. zsoltár eléneklésével szeretnénk volna tisztelni Kálvin emlékének, ez a tervünk azonban nem sikerült. A múzeumban csak mi voltunk, ennek ellenére a francia rendeletekre hivatkozva, s arra, hogy állami tulajdonú épületről van szó, ezért senkit nem zavarhatunk hangoskodással – leállították éneklésünket. Szomorúan kellett megtapasztalnunk, hogy míg számunkra végtelen jó érzés Kálvin Jánosra gondolni, tanításaiból épülni, a szellemi örökséget ápolni, addig a franciák számára ez nem sokat jelent. Noyon mellett Pont-l'Eveque-be ellátogattunk. Valamikor itt éltek a nagy reformátor szülei és nagyszülei. Ettől nem messze Ourscamp-ban gyönyörű cisztercita apát-

ság ódon épületei között barangoltunk, melyben minden valószínűség szerint mélyen vallásos édesanyjával járt Kálvin János. Estére Párizs mellett foglaltuk el szállásunkat. A csütörtöki nap a francia főváros megtekintésével telt el. Félelmetes volt számom-

ra belegondolni, hogy ebben a városban annyian élnek, mint egész Magyarországon. Elsőként a Sorbonne egyetem felé indultunk el, melynek Kálvin is diákja volt egykor. Csodálatos volt látni a párizsi Notre-Dame székesegyházat, a Sainte Chapelle korai gótikus karcsú tornyait, kétszintes kápolnáját, melyet IX. Lajos király építtetett azért, hogy az általa megvásárolt, megszerzett töviskorona ereklyének méltó helyet készíttessen. A Champs-Élysées sugárút végén a diadalív, továbbhaladva az Eiffel-torony lenyűgöző látványa fogadott minket. Új és szokatlan élményt jelentett Párizs üzleti negyedét, a La Défense-t látni. Itt üvegből épült kortárs építészeti csodák, a diadalív XXI. századi változata (Grande Arche) jelentették a különlegességet. Templomot ebben a környezetben sehol sem láttunk. Estefelé a híres festői negyedben, a Montmartre-on sétáltunk, s megnéztük a Sacré-Coeur bazilikát is.

Szeptember 4-én, pénteken Versailles-ba, XIV. Lajos, a Napkirály gyönyörű rezidenciáiba mentünk. Fő célunk a Nagy Trianon épülete volt. Többhektáros területen kiépített színpompás virágoskertek, zöldsövény-labirintusok, szökőkutak között vezetett utunk. Elérve célunkat a Cotellet-teremben em-

lékezhetünk a Magyarország sorsát, történelmét alaposan megsebző és megpecsételő 1920. június 4-én aláírt trianoni békediktátum eseményére. Ma a teremben a legcsekélyebb utalás sincs ezekre a történelmi színhelyekre. A falon az említett művész festményei vannak, a látogatóknak egy kifeszített zsinór jelzi a megközelíthetőség határait. Énekelni itt meg sem próbáltunk, így a közeli parkban hangzott el a Himnusz, s rövid néma csenddel tisztelegtünk a fájdalmas múlt emlékeinek helyszínén.

Szombattól hétfő délelőttig Genfben időztünk. Itt a déli városrészt és az óvárost fedeztük fel először. A Genfi-tó partján haladva láthattuk a híres Jet'etdau szökőkutat, mely 90-130 m magasság között lövi fel vizsugarát az ég felé. Innen nem messze egy gyönyörű rózsakertben sétáltunk. A tóhoz közeli parkban a Nemzeti Emlékművet és az impozáns virágórát néztük meg. Rousseau, a felvilágosodás nagy alakja is a város szülőtte volt. Kicsiny kis sziget van róla elnevezve, melyen a szobrárt is megtaláltuk. Rousseau a Társadalmi szerződés c. munkájában így írt Kálvinról: „Akik csak teológust látnak Kálvinban, azok nem ismerik fel lángelméjének teljes nagyságát. Bölcs törvényeink megalkotása, amelyben neki nagy része volt, éppúgy dicsőségére válnak, mint maga az Institutio. Bármekkora változást is hozzon az idő, amíg él bennünk a haza és a szabadság szeretete, nem szűnünk meg áldani e nagy férfiú emlékezetét...”

Az óváros épületei mind felidéztek a híres reformátor emlékét. Kálvinról utcát neveztek el, s egy emléktábla jelezte valamikori szállásának helyét. Itt róla elnevezett múzeumot, kávézót is találhattunk. A városháza (Hotel de Ville) háromemeletnyi magasságban levő üléstermébe – ahová Kálvin halálos betegen vitette fel magát, hogy elbúcsúzzon a genfi városatyáktól – lépcső nélküli, lovas kocsiknak is kialakított út vezet fel. Ebben az épületben található az Alabama terem, ahol 1863-ban aláírták a Vöröskereszt alapító okiratát. Ezután az egyetemi (Bastion) könyvtár épületében a „Post tenebras Liber” (sötétség után könyv) c. kiállítás jelentette következő programunkat. Az Institutio eredeti kiadását, számos kálvini bibliamagyarázatot, festményeket, oklevelet tartalmazott ez az anyag.

A reformáció emlékművénel való tisztelgés adta a következő helyszínt. Itt Illyés

Gyula A reformáció genfi emlékműve előtt c. verse hangzott el, majd ezután a 89. és a 25. zsoltárt énekeltük el, a megkoszorúztuk Kálvin János és Bocskai István szobrát. (Svájc állama után Magyarország adta a legnagyobb összeget az 1909-től kezdődő építkezésre.) A monumentális szoboralakok fölöött latin felirat hirdette: „Post tenebras lux” – sötétség után a fény.

Vasárnap 10 órától a Saint Pierre katedrálisban vettünk részt protestáns istentiszteleten. A hatalmas katedrálisban a román, a gótikus és a klasszicizmus stílusjegyei egyaránt megmutatkoznak. Háromhajós, kereszthajós csúcsíves belső tere nemesen egyszerű. Itt ülve hálás szívvel gondoltam arra, hogy a Teremtőtől felekezetet, hitet, egyházat kaptam ajándékba, ezeknek ma is öre, vigyázója maga a Szentháromság egy örök Isten. Jó volt együtt zengeni a genfi zsoltárokat, kis csapatunk magyarul, a gyülekezet franciául, de közösen Istent dicsérve. Este ugyanitt egy kis csoporttal Felix Mendelssohn – Bartholdy Pál oratóriumát hallgattuk meg. A nagyszerű koncert előadói a katedrális kórusa és zenekara voltak.

A katedrális mellett a nemrég alapított Reformáció Múzeumában Kálvin egy napját nézhettük végig az animációs technika segítségével. Hajnali 4 órától este kilencig órától órára szigorúan beosztott napirend volt ez, melyet imádság, prédikációírás, igei szolgálat, akadémiai beszédek, a Servetel való vitázás, levelezések, előadások, barátokkal elfogyasztott vacsora töltötte ki. Az Auditoriumban – ahol a Teológiai Akadémia működött 1562-64 között, s ahol Knox skót reformátor prédikált az angol kolóniának – kedves találkozás részesei lehettünk. Egy Genfben élő magyar származású férfi, aki az ottani gyülekezet presbitere, sok érdekességről beszélt. Tőle tudtuk meg, hogy az eredeti genfi liturgia, mely kb. két és fél óras istentiszteletet jelent, ma a stuttgarteri könyvtárban található, ennek magyar nyelvű fordítását ünnepélyes keretek között adják át az év végén zsinati előjáróinknak.

Vasárnap délután az északi városrész nemzetközi épületeit láthattuk: a Nemzetek Palotáját, az ENSZ különböző szervezeteinek képviselőit, a Nemzetközi Vöröskereszt épületét. Ez utóbbi udvaráról gyönyörű kilátás nyílt a messzeségben hófödte csúcsaival pompázó Mont Blanc-ra. Hétfőn délelőtt az Egyházak Ökumenikus Tanácsánál reggeli áhítaton és rövid idegenvezetéssel vettünk részt.

Búcsút véve Genftől Bazelben álltunk meg legközelebb. A város ódon házai közt járva elgondolkozhattunk azon, hogy Kálvin itt írta meg fő művét, A keresztyén vallás rendszerét (Institutio), melynek ajánlása I. Ferenc francia királyt szólította meg. A könyv latin nyelven jelent meg 1536-ban Thomas Platter és Balthasar Lasius bazeli nyomdászok kiadásában.

Mindezek után hazafelé indult csapatunk. Hálás szívvel gondoltunk arra, hogy Isten mindvégig előttünk járt, készítette az utat, megőrzött, oltalmazott és sok-sok szépséget láttatott velünk.

„Hozzád emelem lelkemet, várom Uram, hogy megsegítsd. Juhként tévelygő gyermeked reményét meg ne szégyenítsd! Irányíts engem Istenem szép és világos utakon, Benned erős lesz a szívem és üdvösségem várhatom!” (Kálvin 25. zsoltár műfordításából)

Tokaj, 2009. szeptember 19.
Pótorné Jäger Krisztina

Lelkészbeiktatás a legyesbényei és bekecsi társgyülekezetekben

Június 20-án került sor a legyesbényei református templom falai között Leczó Tamás megválasztott lelkipásztor beiktatására. A beiktatási szertartást dr. Börzsönyi József, a Zempléni Református Egyházmege esperese végezte. A köszöntések sorát a Tiszáninnyi Református Egyházkerület főgondnoka, Ábrám Tibor igazgató nyitotta meg.

Leczó Tamás lelkipásztor megválasztását követően 2008. október 1-jén kezdte meg gyülekezeti munkáit a bekecsi és legyesbényei református társ egyházközségekben. Azóta teljes erőbedobással próbálja folytatni a korábban, elődei által elkezdett munkákat, és küzd azért, hogy a tagjaiban megmerevedett egyházközségekbe bejusson a Úr ereje, amely meg tud újítani és újjá tud teremteni bárkit, aki abban részt akar venni.

A nagyon színvonalas beiktatási ünnep szívet és lelket melengető alkalmává vált minden ott megjelent testvérnek. A köszöntésre felkért vendégek üzenete egytől egyig megegyezett abban, hogy a gonosz megpróbál beférkőzni az életünkbe, és nekünk csak higgadsággal, tisztesség-

gel és a hittel van reményünk megmenekülni. A beiktatott lelkipásztor Habakuk könyvének 2,1-4 verséből olvasta fel Isten Igéjét, különös tekintettel az első versre: „Órhelyemre állok és megállok a bástyán, és vigyázok, hogy lássam, mit szól hozzám és mit felelek én.”

Ez volt Habakuk imádsága, és a lelkipásztor is csak ebben látta saját életének és a gyülekezet valamennyi tagja életének megoldását. Az alkalom áldott hangula-

tának megteremtésében szerepet vállalt Ringer István, aki tárogatóval kísért, Kovács Márta és Verók Zsuzsanna fuvola, illetve harmónium hangszerrrel szepítették az istentiszteletet. A templom zsúfoltságig megtelt vendégekkel, akiket ámulatba ejtettek a gyönyörű díszítő virágkompozíciók. A beiktatási ünnepet állófogadással zártuk a szomszédos kultúrházban.

Lelkipásztor-beiktatás Bodrogkeresztúron

Szűcs Edina lelkipásztor beiktatására hívogattak a bodrogkeresztúri harangok 2009. július 12-én. A beiktatást Börzsönyi József, a Zempléni Egyházmege esperese végezte. Az egyházközségi pecsét és kulcsok átadása után a beiktatott lelkipásztor a gyülekezet-től ajándékba kapott palástjában 2Mózes 3,10-12 verse alapján hirdette Isten Igéjét. Igehirdetésében kiemelte a csodákat, melyeket már a gyülekezettel is átélt és megtapasztalt. Lelki fel-emelést jelent Isten drága ígérete: veled leszek. A beiktatás különlegessége az volt, hogy nem

csak egy, hanem négy gyülekezet fogadta lelkipásztorának Szűcs Edinát: Bodrogkeresztúr, Bodrogkisfalud, Szegi és Sóstófalva. Vitéz Sajtos László, a négy község polgármestere, valamint Bódvaszilas, a szülőfalu polgármestere, Németországból a gyülekezet támogatói, az ifjúság és az idősebb nemzedék egyaránt köszöntötte a beiktatott lelkipásztort. Együtt énekeltek a „Mennyben lakó én Istenem...” kezdetű éneket. Az alkalom szeretetvendégséggel zárult, melyre nagy buzgósággal készültek a gyülekezeti tagok. Isten legyen a lelkipásztor és a gyülekezet megáldója, erőt adója!

Pünkösdvárás

Egyházi és világi ünnepeinket általában várakozásteli időszakok előzik meg.

Az advent eljövételt jelent, amikor Jézust várjuk. Ekkor sok-sok tényező segíti a lelki ráhangolódást. A média általában kihasználja „hatalmát” és erős ingerekhez szoktatótt szemünkbe-fülünkbe harsogja: hamarosan itt a karácsony, vásárolj! De hol marad az elmélyülés, a várakozás szinte gyermeki izgalma?

Húsvétra a nagyböjt készíti fel, segítve testi-lelki megújulásunkat. Sokan ezt is elhanyagolható formáságnak tartják, felgyorsult életükben megfélemlítve bűnbánatról és kiengesztelődésről.

A pünkösödöt nem előzi meg ilyen fajta felkészülés. Ezt eddigi életem során nem is hiányoltam. Amióta azonban pedagógusként dolgozom, számtalanszor megtapasztaltam az előkészítés fontosságát: segíti a ráhangolódást és koncentrációt, megkönnyíti a megértést így felgyorsítva a tanulási folyamatot. Kolleganőm, Hudák Lászlóné sokéves tapasztalatával mindezt jól tudja és a gyakorlatban valósította meg. Prezentációt készített „Húsvét és pünkösöd közötti események a Biblia és a festészet tükrében” címmel. Ennek bemutatására 2009. május 28-án este hat órakor került sor a tokaji re-

formátus templom gyülekezeti termében. Bevezetésként dr. Papp Lajos szívsebész „Az én Miatyánkom” című művét olvashattuk kivetítőn. A vers a hétköznapijainkra lebontva, mintegy soronként magyarázza Jézustól tanult imánkat, a zenei aláfestés pedig kellemesen oldotta tette hangulatunkat. A boltíves kis terem megtelt gyülekezeti tagokkal, kollegáimmal, diákjaimmal és volt diáktársaimmal. A Kereskedelmi és Idegenforgalmi Középiskola 9. és 10. évfolyamos tanulói vettek részt az előadáson. Pótor László lelkész kezdő imája és a közös éneklés még bensőségesebbé tette összejövetelünket.

Ezt követte a különleges prezentáció, ami nem csupán festmények bemutatásából állt. Minden kép előtt – annak címéhez igazodva – elhangzott egy bibliai idézet, amit a lelkész magyarázott meg számunkra. A festményekről és készítőikről Hudák Lászlóné tanárnő beszélt, sok érdekességet elárulva a korabeli ábrázolási technikákról, a használatban lévő eszközökről, az akkori festékek alapanyagáról és a művészek életéről. A prezentáció anyaga csaknem 1000 évet ölelt fel, mégis egy téma köré csoportosult: a feltámadás és a Szentlélek eljövetele közötti időszakra. Láthattunk miniatúrát a bambergi kódexből és elefántcsont plakkettet, Andrej Rubjov híres Szenthárom-

ság ikonját, Tiziano, Caravaggio, Giotto, Mantegna és Csók István képeit. A diavetítést a Kereskedelmi és Idegenforgalmi Középiskola három tanulója tette még változatosabbá. Ruzinkó Nikolett Janus Pannonius „Andrea Mantegna paduai festő dicsérete” című versét mondta el, Kovács Flórián részletet olvasott fel Csók István emlékezéseiből, Vida Barbara pedig Dsida Jenő „Krisztus” című versét adta elő. Azt gondoltam, a diákoknak nehezükre esik majd folyamatosan többfelé figyelni, az evangéliumi részletre, a képre és a magyarázatokra. De ennek pontosan az ellenkezője történt: felnőttekre jellemző érdeklődéssel, figyelemmel és fegyelmességgel követték az eseményeket. Végül közösen imádkoztuk a Miatyánkot.

Száz meg száz éven át a legkiválóbb művészek örökítették meg azt, ami számukra fontos volt: a feltámadás misztériumát, Tamás apostol hitetlenségét, Krisztus mennybemenetelét, a Szentlélek eljövetelét ábrázolták az egyszerű halandó számára. E remekművek most is sikerrel töltötték be szerepüket: segítették az ünnep megértését, a várakozás beteljesedését.

Tokaj, 2009. június 3.

Kiss Virág

Bodrogközi Kincses Napok

AKulturális Örökség Napja keretében 2009. szeptember 20-án vasárnap adott otthont Karcsa a Bodrogközi Kincses Napoknak, melynek központi témája a karcsai református műemlék templom volt. E rendezvény keretében a szakrális teretek látogatása, megtekintése ingyenes volt.

A Bodrogközi Kistérséggel közös pályázaton nyerve sikerült a programokat megszervezni, és sok látogatót fogadni.

A harang vasárnap reggel 10 órára hívogatott az istentiszteletre, mely alkalmon Csomós József, a Tiszáninneni Református Egyházkerület püspöke hirdette Isten Igéjét, a Józsué könyve 4,19-24, Józsué 5,13-15 versei alapján. Igehirdetésében elmondta, hogy Izrael népe köveket állított Gilgálba, hogy emlékezzen Isten szabadí-

tó tetteire, mely által száraz lábbal keltek át a Jordánon. Az emlékezés kövei évszázadok óta állnak, s ez azért van, mert van

nép, mely emlékezik Isten szabadító tetteire. Nem a templom tartja meg a népet, hanem a nép a templomot, az emlékezés kö-

veit. Az a feladatunk, hogy átadjuk az utókor nemzedékének örökségüket, legfőképpen a lelki örökséget. Mert ma sem a templom tartja meg a népet, hanem Isten népe, álltak, állnak a falak, és hirdetik Isten szentségét.

Az istentisztelet után Jósvainé dr. Dankó Katalin, a Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma igazgatója Sárospatakról mondta el a karcsai templom múltját, történetét, emlékeztetett a jelen és a jövő feladataira, kapcsolódva az ígéhirdetéshez: őrizzük és viseljük gondját!

A további programok különböző helyszíneken folytak, a vásártéren halászlékóstolás, a Karcsán csónakázási lehetőség nyílt. A templom előtti utcán a cigándi és karcsai, néptáncosok mutatták be a Bodrogköz népi hagyományát. A faluház udvarán Herczeg Mária vezetésével természetes anyagokból készíthettünk ajándékot, ügyeskedhettek szülők és gyermekek egyaránt. 15 órától a karcsai általános iskolás gyermekek Tompa Mihály „A karcsai templom” című verse alapján mutatták be „A tündérek temploma” című kis darabot,

melyre nagy lelkesedéssel készültek. A nap végén Fekete Nándor csodálatos orgonajátékában gyönyörködhattunk érzékelve a templom gyönyörű akusztikáját.

Reméljük, a rendezvény elérte célját, és sok bodrogközi és máshonnan érkező ismerhette meg templomunkat, fedezhette fel szépségét, és élhette át századok építési csodáját.

Szabó Ágnes lelkipásztor
Karcsa

Lelkészs-gondnoki konferencia

Szeptember 12-én szombaton délelőtt 10 órától Makkoshotykán lelkészs-gondnoki konferencia volt. Témája: nyugellátás.

Az alkalom Burkusné Kovács Bettina ígéhirdetésével kezdődött, melynek alapja az 1. Krónikák 28. részének válogatott versei voltak. „Dávid összegyűjtötte Jeruzsálembé Izrael összes vezető emberét. ... Ekkor fölállt Dávid király, és így szólt: ... „Nekem magamnak volt szándékomban, hogy az Úr szövetség ládájának, Istenünk lába zsámolyának az elhelyezésére házat építsek. De így szólt az Úr: nem építhetsz házat az én nevem tiszteletére, mert sok vért ontottál. ... bennem telt öröme, hogy egész Izrael királyává tegyen.”

Az ígéhirdető felhívta a figyelmünket arra, hogy a mi királyunk az Úr Jézus Krisztus, aki egységet teremt közöttünk, azonban amíg vannak olyanok, akik más úton járnak, nem érezhetjük ezt az egységet. Megkérdezte szolgálatában azt is, hogy vajon öröme telik-e az Úrnak mibennünk, és terveinket odavisszük-e az Úr elé, és öröme telik-e az Úrnak szolgálatainkban. De bárhová is állított az Úr, mindig ad foly-

tatást, feladatokat bíz ránk, még ha méltatlannak is érezzük magunkat. Hagyunk-e lelki örökséget utódainknak, vagy csak kézzel fogható örökséget, tárgyi örökséget? Felelősek vagyunk azért, hogy mit adunk át. Ezt bízta ránk az Úr Jézus Krisztus.

Az istentiszteletet követően dr. Börzsönyi József esperes köszöntője, valamint Pocsai Ferenc rövid bevezetője után – mely az eddigi lelkészs-gondnoki konferenciák témáját elevenítette fel – Farkas Szabolcs, a makkoshotyikai gyülekezet tagja az állami törvények szerinti nyugdíjrendszerrel beszélt, majd Bellai Zoltán, a kaposvári gyülekezet lelkipásztora, valamint a nyugdíjintézeti intézőbizottság elnöke számolt be a lelkipásztori nyugellátásról. Elmondta, hogy ez ráépül az állami nyugdíj-

rendszerre, tagja minden aktív és nyugállományban lévő lelkipásztor. A járulékfizetés két részből áll, a 15%-os tagsági járulékból és a 21%-os fenntartói járulékból. A nyugdíj kiszámításakor a nem fizetett időszak nem vehető figyelembe. Tulajdonképpen ez a nyugdíj az állami nyugdíj kiegészítése a szolgálati évek és a járulékfizetés alapján, egy elég bonyolult pontozási rendszer szerint. Bár talán sok fiatal lelkipásztor még nem érzi ennek fontosságát, mégis jó tudni, hallani, hogyan készülünk a nyugdíjas évekre, ha Isten éltet addig bennünket.

Az alkalom után szeretetvendégséggel várt a gyülekezet. Isten áldja meg a további alkalmakat.

Hírcsokor a sárospataki gyülekezetből

Az idei nyári gyülekezeti kirándulás úti célja Salzburg volt, ahol a sárospataki orgonát építő Ludwig Mooser mester egykor üzemét működtette. Mozart csodálatos városának panorámája mindenkit lenyűgözött, de a kirándu-

lás mellett tettünk egy vidéki körutat, Grossgmeinban megnéztük orgonánk ikertestvérét, és egy magyarok működtette vendéglőben ebédeltünk. Részt vettünk a salzburgi evangélikus istentiszteleten, énekléssel is szolgálva, majd a salzburgi magyar körben magyaros-pataki műsorral, borkóstolóval, orgonafelújításról ké-

sült filmvetítéssel ajándékoztuk meg az ottaniakat, akik magyaros vendéglátásban részesítették csoportunkat. Végül a dómban részesei voltunk a németországi Bamberg ifjúsági kórusa hangversenyének. Kirándulásunk sikeréhez nagyban hozzájárult Czifra Jánosnak, a dóm zenéigazgatójának kedves kalauzolása, és

Kovács Zsuzsa kinn dolgozó sárospataki lány szervezésbeli segítsége.

Kálvin János reformátorunk 500. születésnapja emlékeztére a sárospataki templomkertben egy emlékoszlopot avattott a gyülekezet július 12-én. A vasárnapi istentiszteleten közreműködött a Sófár Református Dicsőítő Iskola kórusa és zenekara, akik egyhetes nyári kurzusukat tartották a városban.

Virágh Sándor

„Felix civitas, in qua Verbum Dei praedicatur, et observatur illud.”

Beszélgetés Virágh Sándor sárospataki lelkipásztorral

A pataki gyülekezet tagjaiként augusztus 20-án, büszkén és boldogan éltük át, hogy lelkipásztorunk, a városunkban végzett két évtizedes munkája elismeréseként – államalapító István királyunk és az új kenyér ünnepén – Pro Urbe emlékérmét vehetett át dr. Hörsik Richárd polgármestertől.

– A laudációban hallhattuk, hogy lelki szolgálatait és gyülekezeti közösségek újraépítése mellett nagy erőfeszítéseket tett az egyházi épített örökség megőrzéséért. A templom, az egyházi épületek folyamatos korszerűsítése, a temető kert rendbetétele, amiben tudjuk, hogy jó példát mutatva fizikai munkákban is rendszeresen részt vett, mostanra pedig a Mooser orgona is megújulhatott. Az természetes, hogy egy ifjú lelkész buzgósággal kezdi szolgálatát, de számunkra úgy tűnik, hogy a cselekvő bite az évek múlásával nemcsak megmaradt, hanem egyre fokozódott, és hatásában lelkészi feladatkörén is túlmutat. Mi mozgatja, mitől ilyen gyakorlatias és energikus?

– Először is köszönöm Istennek, hogy napról napra kegyelmesen hordoz, és feladatokat bíz rám. Másodsorú köszönöm a sárospataki gyülekezet bizalmát, elfogadó szeretetét, hogy családdal együtt velük egy közösségben élhetünk, ami számomra óriási erőforrás és elkötelezés. Valamint köszönöm városunk vezető testületének elismerését, s mindazok jókívánságát, akik ennek örültek. Ahogy a babiloni fogság után Jeruzsálem újjáépítésekor a munkások egyik kezében vakolókanál, a másikban lándzsa volt, gyermekésememtől fogva azt láttam, nagyszüleim és szüleim életpéldájában is, hogy egyik

kezükben Biblia, könyv, kotta, vers, volt, a másik kezükben pedig kapa, permetező, ecset stb., és munkálkodtak nehéz körülmények között is lelkesedéssel, eredményesen. Egyébként a velük együtt élő emberekhez hasonlóan, együttes sorsközösségben, és így közös teherviseléssel épült, megmaradt az egyház.

Sokat jelentett az életemben, hogy gimnáziumi diáktársaimmal nagyon sok gyülekezetben jártunk – hol énekelni, hol dolgozni, hol gyűjteni – és csoda volt, hogy ismeretlenként érkeztünk oda, és a legközelebbi „hozzátartozóként” búcsúztunk. A Szentléleknek és a szeretetnek egy olyan csodájával talákoztunk lépten-nyomon, ami lelkünk mélyén, mint egy feltöltött akkumulátor, működni kezdett a szolgálatba álláskor. Tudom, hogy szemtelenül fiatalon kerültem a sárospataki gyülekezet szószékére, de ha azt vesszük, hogy már 17 éves korom óta folyamatosan prédikáltam – amire a teológiai felvételikor rá is kérdeztek, hogy igaz-e -, akkor azt mondhatom, hogy amikor 28 évesen pataki lelkész lettem, az Úr Isten előtt már 10 éves gyakorlatom volt. Sárospatak történelme, a gyülekezet sorsa, az itt élő emberek sokszínűsége végtelen inspirálóan hat rám, és úgy érzem, hogy

nekem semmit sem kell feltalálnom, itt az évszázadok mindent kiérleltek, csak elő kell venni, és tovább kell adni a hit, a közösségi élet, a közszolgálat kincseit. Mivel a gyülekezet egy nagyobb közösségbe van beágyazva, óhatatlanul is kihát a benne folyó élet rájuk is, ezért a bibliai hasonlatokat használva, ha só, világosság árad az egyházból, annak ízét, fényét hadd használja bárki, aki vágyakozik rá.

– *Közéleti tevékenységként a különböző fórumokon való részvételével és határozott véleményével az összefogás szükségessége mellett kardoskodik. Miért tartja fontosnak mindezeket?*

– Ha valahová meghívják, oda lehetőség szerint igyekszem elmenni. Ha ott vagyok, és tudok használni, szólok, jelzek. Ha igénylik a lelki többletet is, állok ren-

delkezésre, áldást viszek, vagy összeköt-
ni igyekszem a szétesni akaró dolgokat.
Olyan kedves dolog, hogy tiszteltbeli
polgárőrnek, zempléni lovas egyesületi
tagnak fogadtak, kuratóriumi tag lettem
az Idősek és Fogyatékosok otthona ala-
pítványában, szívesen látnak a vadászok,
a Zeneiskola, a különböző klubok, és ez
jó érzés. Ismeri mindenki elkötelezettsé-
gemet, de nyitottan, párbeszédre töre-
kedve szoktam javasolni társadalmi, kul-
turális téren az összefogást: ki-ki értéke-
ivel vegyen részt a közösség erősítésé-
ben, és ne rejtse véka alá világosságát, ne
ássa el talentumát, akkor sem, ha esetleg
egyedül gyenge, vagy nem képvisel még
magas nívót. Ha fejlődik és gyarapodik
műveltségben, tapasztalatban, megéri
folytatni. Így vagyok jelen a lokálpatri-
óta körben, vagy a kórusmozgalomban,
de például a Nemzeti Zarándoklat ide-
jén nem csak kemény szavakkal illettem
„az alkalmat nem fontosnak látókat”,
hanem le is gyalogoltam a 35 kilométeres
szakaszt. Egy pénztelen világban so-
kan abban merülnek ki, hogy elmondják,
mit miért nem lehet véghezvinni. Aki-
ben viszont nincs anyagi függőség, de
van tettekésség, az látja, hogy össze-
fogással igenis lehet valamit véghezvin-
ni. Különösen hagyományaink, történel-
mi örökségünk, lelkiségünk ápolását, is-
meretét, átadását. A közvetlen pártpoliti-
ka helyett a jó folyamatok társadalomba
ágyazódását vagy a közösségek önkifeje-
zésének erősítését látom fontosnak. Lé-
nyegesnek tartom ezért a honlapokon,
sajtóban való hiteles egyházi jelenlétet,
mert ennek híján az egyház csak valami-
lyen „beállításban” szerepel.

– *Az idei pataki nyár is bővelkedett kreatív
és zenés istentiszteletekben, bibliáorákban. Mi
időnként elképedünk, hogy honnan jönnek az
ötletek és a számunkra hihetetlenül „pörgős”
szervezőképesség, amellyel megvalósulhatnak
ezek a rendkívüli alkalmak. Hogyan fogadják
mindezeket a pataki gyülekezet tagjai, a város-
lakók és a városba érkező vendégek?*

– Bármily hihetetlen, egyfelől nem tu-
dom, másrészt pedig úgy vagyok ezzel,
mint a háziasszony, akinek ha vendé-
ge jön, és tele az éléskamra meg a hűtő
nyersanyagokkal, akkor nincs gond,
mert igény szerint lehet bármit készíteni.
Ebben a nagy történelmi múlttal ren-

delkező, csodálatos természeti környe-
zetben lévő városban sokan megfordul-
nak, szívesen jönnek művészek, érdekes
emberek, csoportok. A szeretet minden-
kiben épít egy kis hidat a másik felé, s ha
meg vannak szólítva, készek önzetlenül
áldására lenni a közösségnek. Az, hogy
szüntelen rendezvényekben és szerve-
zésben élünk, az egy létszükséglet. Az
autó, ha sáros talajon halad, nem szabad
vele megállni, mert akkor sosem indul el
újra. A pataki gyülekezet – úgy érzem –
felvette „utazósebességét”, és bár bizo-
nyára vannak időnként meglepődő em-
berek, de a gyülekezet „korfájának” ja-
vulása arra enged következtetni, hogy
a szépet, az igazat, a gazdagítót öröm-
mel fogadják, legyen az szóban, zené-
ben, képzőművészetben, vagy társasági
összejövetelben kifejezve. Nem gondol-
lom, hogy valami különöset tennék, csak
a meglévő vagy Istentől ajándékba ka-
pott dolgokat sorba rendezem, időzíttem
vagy „ehetővé” érelem. Kétségtelen,
hogy előfordulnak máshol nem szokvá-
nyos dolgok, de általában mindegyikből
kisugárzik a belső tartalom, és nem kell
magyarázni, hogy mi miért van. A gyü-
lekezet rugalmassága, nyitottsága és ál-
dozatkészsége előtt pedig mindig kala-
pot emeltem.

– *Melyek az elmúlt 20 év sárospataki szol-
gálatának legemlékezetesebb, legboldogabb pil-
lanatai?*

– Először is annyit hadd pontosítsak,
hogy valóban az 1989-es sárospataki ka-
rácsnyi legációm óta – ami olyan „tit-
kos bemutatkozás” volt, már majdnem
eltelt két évtized, de a pontosság kedvé-
ért most töltöm pataki szolgálatom 20.
esztendejét. Számtalan csodálatos pill-
anatot, órát, napot, időszakot őrzök a szí-
vemben. Talán majd az emlékirataim-
ban egyszer időm lesz leírni mindezeket,
most csak felvillanásszerűen néhány dol-
got. A beiktatás. A reggeli istentisztele-
tek drága mamái, akik már odaát vannak.
Az 1994-es, 230 gyermekes hittanvizs-
ga. Minden kirándulás és bál, a 180 fős
elsőtől az 540 fős legnagyobbig. Az az
ötórás beszélgetés, ami után nem vált el
egy háromgyerekes házaspár. Megesket-
ni Latinovits Zoltán és Ruttkai Éva gyű-
rűjével a művésznő lányát és férjét egy-
házilag a 30. házassági évfordulójukon.

A műtét, amikor egy gyülekezeti tag há-
zaspár esetében a férj adta oda feleségé-
nek a veséjét, és a templomban a gyüle-
kezet tagjai az operáció ideje alatt imád-
ságukkal adtak háttérrel az orvosok mun-
kájának. A pillanat, amikor egy öngyilkos
lány mamája a temetés után három év-
vel megszólított az utcán, és azt mondta:
„Mostanra értettem meg, amit a temeté-
sen tetszett mondani.” A bátorság, ami-
vel Dócs György festőmester egy szál
pallón libegve ég és föld között lefestet-
te a tornyunk toronyóra szintjét állvány
és alpinista technika nélkül. Minden ke-
resztelés, esküvő, beszélgetés, imaközös-
ség... Orgonaszentelés... Nem folyta-
tom, mert lehetetlen lenne abbahagyni.
Ezernyi tapasztalás Isten irgalmáról, ha-
talmáról, segedelméről, melyeket érdem-
telenül, haszontalan szolgálként kap-
tunk ajándékba Urunktól.

– *Hogyan tovább?*

– A beszélgetés mottója magyarul an-
nyit tesz: „Boldog az a város, amelyben
Isten Igéjét hirdetik, és megtartásra méltó-
nak tartják.” A pataki vár kapujára ezt
1540-ben felíratta Perényi Péter, e sze-
rint éltek és működtek a Lorántffyak,
Rákócziak is. Nekünk is ezt a jelmon-
datot érdemes követni, mert boldogság
csak Isten Igéjében, annak gyümölcsöz-
zésében van. Töredékes szolgálatomat
Isten irgalmában bizakodva a követke-
ző húsz esztendőre nézve is felajánlom
a bennünket befogadó és most kitüntető
városunk népének. Szeretnénk majd
– Deo volente – a pataki kollégium 500
éves jubileumi ünnepségén elköszön-
ni az aktív szolgáltatótól, addig reméljük,
megadja Urunk, hogy csendes és békés
életet élhessünk, és szabad lélekkel ha-
dakozhassunk a bennünk és körülöttünk
levő bűn ellen, és hirdethessük ezernyi
módon nemzedékről nemzedékre Krisz-
tus üdvözítő kegyelmét.

– *Köszönjük a beszélgetést, és kívánunk sok
nyitott szívet és új arcot a templomba, valamint
Sárospatakon történő szolgálatára, családjára
az Úr gazdag áldását!*

Patakiak

Diósgyőr református iskolája

Emlékeimben őrzöm azt a 15 évvel ezelőtti szeptember 4-ét, amikor a diósgyőri református templomba iskolanyitogató és tanévkezdő istentiszteletre hívtak a harangok. Egy induló 22 fős osztály kapott útravalót, felszentelő igehirdetést a Keresztelő János születése alkalmával elhangzó kérdés alapján: „vajon mi lesz ebből a gyermekből? A gyülekezet tagjai bizonytalan reménykedéssel nézték az Úr asztala körül felsorakozó piciny sereget, és bennünk is megfogalmazódott néhány kérdés. Vajon lesz-e belőlük igazi, nagy iskola, lesznek-e követőik, támogatóik, életképesek maradnak-e? A kérdések

Émlyítő, 1994. szeptember 4. „az első fecskék”

ellenére nagy büszkeség töltötte el minden hívő református szívét, hogy újra egyházi iskola nyílik a diósgyőri templom közelében. A felszentelő imádság után elhangzott az áldás: „Legyetek teljesek az evangélium gyümölcseivel, amelyet Jézus Krisztus ad...” A gyülekezet soraiban én is ott ültem, imádkoztam értük, hogy épüljön, erősödjön ez a keresztyén iskola, ahová az Úr hívja tanulni a gyerekeket, tanítani a pedagógusokat.

Ezt az elhívást éreztem én is, amikor a következő év elején megkezdtem tanítói szolgálatomat, ebben az újabb osztállyal bővült iskolában. Maroknyi kis csapat – mint egy kis gyülekezet – alkotta az iskolát. Éreztük az isteni elhívást, isteni próbatételt, isteni biztatást. Az Úr tanítani akart, Ő velünk volt kezdetektől, az Ő áldása kísérte iskolánkat végig. Így fejlődött évről évre egyre erőteljesebb ütemben a piciny sereg Varga Albertné igazgató egy évtizednyi szolgálatkész vezetése alatt, és lettek követők, támogatók, a kezdeti bizonytalanság ellenére is.

Hamarosan kinőttük a templomkerti kis iskolaépületet, és átköltözhattünk a fenntartónk által megvásárolt és felújított Nagy Lajos király utcai iskolaépületbe. A létszámnövekedés tovább folytatódott, az isteni áldás, az általunk képviselt keresztyén nevelés-oktatás eredményessége városi, sőt, országos szinten elismertté vált. 2003-ban újabb iskolabővítő építkezés kezdődött, melynek eredményekén 10 új tanteremmel és szaktantermekkel gazdagodtunk. Az épületet ebben a formájában használjuk azóta is.

Régi vágyunk, hogy tornateremmel bővítsük a meglévő épületegyüttest, hiszen a korszerű oktatás, a gyermekek egészséges testi nevelése így valósulhatna meg maradéktalanul. Sokat imádkozunk ezért az áldásért, és bízunk benne, hogy a nehézségek ellenére rövidesen elkezdődhet az építkezés.

Igazgatónk – Nagy Attila – fáradhatatlanul dolgozik az iskolánk további fejlesztésén, és nagy aktivitással, hozzáértéssel menedzseli az intézményt minden téren.

Az eltelt időszak kinevezett igazgatói áldozatos, felelősségteljes, alkotó munkájukkal, legjobb tudásuk és lelkiismeretük szerint építették és vezették az iskolát. Szolgálatkészégükkel és egyéniségük sokoldalúságával igyekeztek a vezetésük alatti időszakot sikeressé tenni. Érdemük az iskolaalapítás és iskolafejlesztés terén rendkívüli értékkel bír.

A pedagógiai módszertani munkát is megújulás jellemzi. A mai elvárások, az utóbbi évek változásai teljesen új gondolkodást követelnek meg az iskoláktól. A vonzó oktatási kínálat mellett jól felkészült, az oktatás-nevelés területén jártas, hitükben megálló keresztyén tanáregyeniségekre van szükség. A tantestület tagjai és a pedagógiai munkát segítő dolgozók úgy csatlakoztak az évről évre bővülő iskolához, hogy tisztában voltak a módszertani megújulás szükségességével és az általuk végzett munka, szolgálat jellegével.

A siker számtalan formában jelenhet meg egy iskola életében. Ha örömmel számláljuk értékeinket, és köszönetet mondunk az apró eredményekért is, akkor újabb örömeink részesei lehetünk, ami sugárzik rólunk. Ilyen örömteli nap volt az iskola életében, amikor néhány hónapja – június 10-én – 15 éves fennállásunkat ünneplve gálaműsort rendeztünk. Bár 15 év még fiataloknak tűnhet egy iskola életében, mégis úgy éreztük, meg kell állnunk, hálát kell adnunk, és mindezt meg kell osztanunk a résztvevőkkel.

Büszkeséggel töltött el minden jelenlévőt ez az ünnepi alkalom. A meghívott díszvendégek, a

fenntartó képviselőiben jelenlévők, a rozsnyói református testvériskola képviselői, az iskolával kapcsolatban álló más intézmények képviselői, szülők és más hozzátartozók mind-mind az elismerés hangján szóltak a sikeres gálaműsorról.

Megható jelenet volt, amikor a régi, szinte már felnőtt tanítványaink együtt, egymás mellett állva a kicsikkel, mintegy „üzenetet” küldtek a jövőbe az Ige által. Hát mi ez, ha nem ékes bizonyítéka Isten örök érvényű igazságának. A színes és látványos, szemet, lelket gyönyörködtető műsor művészi fordulataival, ügyes szervezésével méltó emléket állított az eltelt 15 évnek.

Kérdésként vetődik fel, vajon mi a titka, hogy a mi intézményünk – az iskolaügyben tapasztalható nehézségek ellenére – stabil lábakon áll. Egyik magyarázat, hogy a nehézségekben mindig támaszkodtunk fenntartóinkra, a Tiszáninneri Református Egyházkerületre, a szülőkre és testvérintézményeinkre. Másrészt a titok talán

abban az egyszerűségben rejlik, hogy szeretjük az iskolánkat. Szeretjük a hagyományait, szellemiségét, a kitűzött célokat, kapcsolatokat, és büszkék vagyunk az eredményeinkre. Mindent megteszünk azért, hogy a ránk bízott gyermekek fejlődése minden tekintetben a legteljesebb legyen. A magas szintű tudás megszerzése mellett olyan hozzáadott értékkel gazdagítjuk lelki fejlődésüket, ami egész nevelő-oktató munkánk alapja.

Ehhez a szolgálathoz pedig minden segítséget az Úrtól kértünk és kaptunk.

Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van. Így valljuk ezt iskolánk vezérigéjében, a Róma 8,28-ban is.

Ráski Lászlóné igazgatóhelyettes

Hírek a Lévy József Református Gimnázium és Diákotthon életéből

Éretlen tábor

A nyári szünet utolsó napjaiban, augusztus 29-én és 30-án, kíváncsisággal tele elindultunk az éretlen táborba. Mindannyian nagyon izgultunk, vajon milyen lesz az új közösség és az új osztályfőnökünk. Az iskola udvarán gyülekeztünk, majd rövid tájékoztatás és a kollégiumi szobák elfoglalása után autóbusszokkal Mályiba utaztunk. A délelőtti folyamán logikai és szituációs játékokban mérhettük össze tudásunkat a leendő osztálytársainkkal. Az aktivitás eleinte visszafogott volt, de ahogy teltek az órák, egyre jobban összeszokott a kis csapat. Ebéd után a mentorok és a cserkészvezetők is bemutatkoztak. Egyre emelkedettebb lett a hangulat, mert énekeltek, csatakiáltásokat tanultunk és történeteket hallgattunk meg a cserkészélet-

ről. Jókat nevtünk a csomóköötetés közben, ugyan nem a „gordiuszi-csomót” oldottuk meg, de mindenkinek sikerült a feladat. Utána sorversenyen mozgattuk meg izmainkat, és kellemesen megéhezve vártuk a vacsorát. Visszaértünk a kollégiumba, majd az esti áhítat után álomra

hajthattuk fejünket. Másnap reggel tovább folytatódta a programok. Napsütéses időben értünk ki a Harsányi Szabadidő- és Kalandparkba. Felejthetetlen élményekben volt részünk... Himbálóztunk a köteleken és másztunk az akadályokon. A bátrabbak még csónakokkal is versenyezhettek. A nagyszerűen sikerült napot az avasi templomban és a gimnáziumban fejeztük be. Thoma tanár úr ígéhirdetése után a tanárok is bemutatkoztak, majd a tornateremben tartott szeretetvendégségen szüleinkkel is találkozhattunk. Kicsit fáradtan, de feltöltődve indultunk haza. Köszönjük!

Nagy Eszter, Nagy Zsófia, Kiss Bianka, Subert Viktor 9. c osztályos média tagozatos diákok tudósítása

Iskolánk jubileumi évnytője

A nyári szünet utolsó napja egy kellemes, meleg nyári nap volt. Ezen a napon, 2009. augusztus 30-án, délután 16 órától tartotta meg iskolánk a 2009/2010-es tanév ünnepi évnytője istentiszteletét. Az izgatott diáksereg a Kossuth utcai református temp-

lom előtt gyülekezett, várva, hogy ünnepélyes kezdetét vegye a 450. jubileumi tanév. Valaki örült a rég nem látott osztálytársaknak, valaki pedig szívesen eltöltött volna még néhány napot otthon.

Az ígét Rácsok Andrea lelképásztor és vallásánár hirdette, az Efézus 4, 17-24

alján. Az ige a változásokról szólt. „A diákok sok változáson mennek át egy rövid nyári időszakban is, az új tanévben pedig bensőjükben is megújulhatnak” – hangzott el az istentiszteleten.

Ezek után Ábrám Tibor igazgató úr nyitotta meg a 450. jubileumi tanévet.

„Hasznos, hogy megtanuljunk segítséget nyújtani...”

A miskolci Lévay József Református Gimnáziumban már hetedik éve működik a szeretetszolgálat, ahol minden tizedikes tanuló kipróbálhatja magát. Különböző intézményekbe járnak a diákok, hogy meg tapasztalják a segítségnyújtást. A diakónia érettségire felkészítő fakultáció viszont csak ettől az évtől volt választható a tizenegyedikes diákoknak. Az intézménylátogatás ugyanúgy megmarad, mint a szeretetszolgálatnál. Sípos Tamás református lelkipásztor, vallástanár, a szeretetszolgálat vezetője, a diakóna tantárgyi felelőse válaszolt kérdéseinkre.

- Milyen céllal jött létre a diakónia?
- Ha valakit komolyabban foglalkoztat az, hogy hogyan lehet betegeket, időseket, gyerekeket ellátni, akkor legyen lehetőség ismereteinek bővítésére, illetve további gyakorlatokban vehessen részt.
- Milyen visszajelzések érkeznek a szeretetszolgálatról a diákok felől?
- A szeretetszolgálat érdekes dolog. Én úgy érzem, hogy megtalálta helyét az iskolában. Különböző méréseket végeztünk, amikből kiderült, hogy a diákok 85-90%-a úgy gondolja, hogy hasznos, amiben részt vettek.
- Milyen az iskola kapcsolata azokkal az intézményekkel, ahol a tanulók szolgálatot teljesítenek?
- 12-13 intézményben segítenek a diákok. Köztük a Lorántffy Zsuzsanna Kis-mamaházban, a Máon-ban, a Görgey Úti

Köszöntötte az iskola régi és új diákjait, pedagógusait és a kedves szülőket. Külön üdvözölte az alkalom díszvendégeit, dr. Csiba Gábort, a Borsod- Abauj- Zemplén Megyei Kórház igazgatóját, dr. Patkó Gyulát, a Miskolci Egyetem rektorát, Nagy Attilát, a Miskolc- Diósgyőri Református Általános Iskola és Óvoda igazgatóját, valamint Sike Gábort, az Európa Rádió főszerkesztőjét. Ők, akik sokat segítenek gimnáziumunk szakmai és pedagógiai munkájában, ünnepélyes keretek között átvehettek a partneri címetet és a köszönő okleveleket.

Igazgató úr beszédéből megtudhattuk, hogy ebben a tanévben több mint 60 pedagógus gondoskodik a közel 700 diák neve-

Óvodában, a GYEK-ben és a Hospisnál. Én úgy gondolom, hogy jó a kapcsolat, de volt olyan, hogy megszüntettük a kapcsolatot, mert nem megfelelően foglalkoztak a diákjainkkal.

- Miből áll a diakónia fakultáció?
- Különböző modulok vannak. Ide tartozik a diakóniatörténet és a bibliai alapok. Aztán átnézzük azokat a témaköröket, amelyek előfordulnak a segítői szakma során, mint például az önismereti modulok, szakmai készségfejlesztés, ápolástan, lelki-, idős- és családgondozás. Úgy gondolom, hogy hasznos ismereteket sajátíthatnak el

léséről és oktatásáról. Az intézményben 2 új tantárgy került bevezetésre, a „Médiaismeret és kommunikáció, valamint a „Szociális gondoskodás diakóniai megközelítésben” nevű tantárgyak, és ezek új szint hoztak iskolánk oktatási kínálatába. Végül a 9 új pedagógus és az új diákok fogadalomtétellel következett. Megható élmény volt ez a tanárok, a diákok és a szülők életében egyaránt.

Mindenki kellemesen, jó hangulatban töltötte ezt az ünnepi délutánt, várva a másnapot, hogy megkezdődjön az első tanítási nap.

Juhász Evelin 9. c média tagozatos diák

azok, akik ebben részt vesznek, és biztos, hogy a mindennapi életben is tudnak majd ezekre az ismeretekre támaszkodni.

Két tizenegyedikes diakónia fakultációs tanulót, Bottka Esztert és Derján Dórát kérdeztük meg tapasztalataikról:

- Milyen benyomásaid vannak a szeretetszolgálattal kapcsolatban?
- Én csak ajánlani tudom a szeretetszolgálatot. Voltam Sajósenyén a sérülteknél és az Aranykor Idősek Otthonában. Az időseknél jó volt, mert sok érdekes dolgot hallhattam tőlük.
- Az idősek otthonában oda kellett figyelni, hogy szót értek az idősebbekkel, de a legjobb „hallgatni”. Voltam a GYEK-ben is, ahol sokat játszottunk a gyerekekkel.
- Miért ajánlanád a diakóniát a későbbi évfolyamoknak?
- Mert hasznos, hogy megtanuljunk segítséget nyújtani a mindennapi életben.

A tizedik évfolyamon mindenki kipróbálhatja magát ebben a „munkában”, és eldöntheti, hogy szeretne-e a későbbiekben ezzel foglalkozni.

Kalla Lilla 9/c
Lábas Violetta 10/c
Kahancz Erika 10/c
Hegyí Hanga 10/c
médiáismeret és kommunikáció tagozatos diákok

Képek a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma Általános Iskolája és Diákotthona életéből

Tanévnyitó ünnepség intézményünkben

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma Általános Iskolája és Diákotthona 2009. augusztus 30-án 16 órakor tartotta tanévnyitó ünnepségét. A református templom padjait megtöltötték a diákok, a szülők és az ünnepi alkalomra eljött vendégek. Az ünneplő gyülekezet először Virágh Sándor sárospataki református lelképásztor köszöntötte. Az ígéhirdetés szolgálatát Beidek Endre lelkész-velástanár végezte Jeremiás siralmi 3. részének 22-23. verse alapján: „Az Úr kegyelmessége az, hogy még nincsen végünk: mivel nem fogyatkozik el az ő irgalmassága! Minden reggel megújul, nagy a te hűséged.” Az a biztatás hangzott el a szószékről, hogy évszázadokon keresztül megőrzött minket az Úr, és célja, küldetése van jelenleg is a Kollégiumnak. Az istentisztelet után a tanévnyitó ünnepsé-

gen Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó igazgatónő köszöntötte a régi és új diákokat, valamint a szülőket, akik bizalommal voltak iskolánk iránt. Pál apostol szavait idézte: „Mindentre van erőm a Krisztusban.” Török István nyugdíjas vallás-

nár az ünnepség keretein belül kapta meg a Tiszáninneri Református Egyházkerület és a Sárospataki Református Kollégium által alapított Lorántffy Zsuzsanna Díjat. A kedves és megtisztelő laudációt Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó igazgatóasszony mondta el, a díjat főtiszteletű Csomós József püspök adta át. Az új tanárok fogadalomtétele után a 9. évfolyam diákjai a Dienes Franciska 12. A osztályos tanuló által elmondott esküszöveg szerint tet-

tek fogadalmat. Kállai Zoltán és az általános iskolások szavalata, valamint az énekkar szolgálata emelte a tanévnyitó ünnepélyességét. Jó volt azzal a reménységgel kijönni a templomból, hogy bizalommal kezdhetjük az új tanévet.

Kisrefisek nyári táborban

2009. július 13-17. között 37 kisdíák táborozott Bózsván. Első nap buszkiránduláson vettek részt, Boldogkőváralján meglátogatták a várat. Vizsolyban megcsodálták Károlyi Gáspár bibliáját, s interaktív játékban megfigyelhették a könyv nyomtatásának folyamatát. Hegyessi Gábor vezetésével a Szuha-völgyben is jártak, ahol rovarokat és gombákat vizsgálhattak. Géczy István és felesége a Bózsva-patak élővilágával ismertette meg a kisrefiseket, Novák Csaba és családja a solymászat érdekes világába vezette el a gyerekeket. A negyedik napon egész napos gyalogtúrán Kókapun és környékén jártak.

Sárospataki kisdíákok felvonulása a Máté napi aszúünnepen

2009. augusztus 19-én Sárospatakon az egész főutcát megtöltötte a felvonulók sora, amikor a Lorántffy szobortól a

Vízikapu szabadtéri színpadáig vonult a színes menet az aszúünnep alkalmából. Az élen haladt a városvezetés a testvérvárosokból érkezett vendégekkel, valamint a borlovagrend tagjai. A szüreti felvonulás résztvevői voltak a kisrefisek is, akik nagy elismerést váltottak ki, ugyanis a szüret-hez öltözve, szedő kosarakkal sétáltak végig a távot.

Őszi szüret kiállítás

A Sárospataki Református Kollégium Általános Iskolájában már hosszú évek óta hagyománya van a szüreti hétnek. En-

nek egyik állomása idén is a gyermekek munkáiból nyílt kiállítás volt. Ezen túl a szürettel kapcsolatos gazdag program várta a tanulókat.

Hittanos évnnyitó

Szeptember 27-én vasárnap a sárospataki kisrefisek hittan évnnyitón vettek részt a református templomban. Az osztályok tanulói versekkel, aranymondásokkal és énekekkel tettek tanúbizonyságot hitük-ről. Az énekkar csodálatos éneklése tette meghitté az istentiszteletet. Öröm volt hallgatni a gyermekek imáit.

Kutatók Hete rendezvénysorozat a gimnáziumban

Három évvel ezelőtt indult a kémia-biológia tagozat a gimnáziumban. Az egyetemekhez hasonlóan egy szakestet terveztek a munkaközösség tagjai, illetve annak vezetője Halász László. Ebben a tanévben ez összekapcsolódott a Kutató Éjszakájával, így a közös programsorozat neve „Kutatók Hete”, illetve „Biológus szakhét” lett. Hétfőn Dr. Vida Gábor akadémikus, emeritus professzor a fenntartható fejlődés témakörében tartott előadást a

Sárospataki Református Kollégium Imatermében a gimnázium tanulói számára. Az érdeklődők egy szintézist hallhattak a világ helyzetéről és benne az ember szerepéről. Az állandó növekedést el kell felejtünk, hiszen a Föld véges méretű, így a termelés állandó növekedése katasztrófához vezet. Ennek tudatosítása volt az előadás célja, illetve annak igazolása, hogyha nem vesszük elég komolyan, akkor mivel kell szembesülnünk. Kedden került sor az ismerkedési estre, szerdán pedig az egri főiskoláról érkezett két előadó, dr. Murányi Zoltán és Oldal Vince, akik látványos kémiai kísérleteket mutattak be „Játék a színekkel” címmel. A rendezvénysorozat utolsó eleme a Kutatók Éjszakája volt 2009. szeptember 24-én. Ezen az estén az intézmény tanárai és diákjai tartottak előadásokat, illetve kísérletezhettek az iskola előadótermeiben egészen éjfélig.

Elindultak a felvételi előkészítő foglalkozások

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma Általános Iskolája és Diákotthona felvételi előkészítőt indított magyar nyelv és irodalom, valamint matematika tantárgyakból. Az első foglalkozásra 2009. szeptember 25-én került sor. Az előkészítő anyaga igazodik a központi kompetenciaalapú felvételi követelményekhez. A jelentkezők a szaktanárok irányításával áttekinthetik a leglényegesebb feladattípusokat, megoldási stratégiákat, gyakorlatokat és jó tanácsokat kaphatnak a szóbeli elbeszélgetésekhez is. Az előkészítő foglalkozások ingyenesek és 14 órát foglalnak magukba.

Helyszín: Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma I. emelet 100-as és 101-es tantermei

Időpontok: pénteki napokon 15-17 óra között

2009. szeptember 25. október 2. és 16. november 6. és december 11., valamint 2010. január 8.

Az érdeklődők az iskola titkárságán kaphatnak felvilágosítást személyesen vagy telefonon a 47/311-039-es telefonszámon, valamint részletes tájékoztatót található az iskola honlapján. Az intézmény e-mail címe:

refi@reformatus-sp.sulinet.hu

Ifjúsági csereprogram, avagy diákok az Európai Unióban

Kultúrák találkozásának színhelye volt Sárospatak szeptember 11. és 21. között, mert egy ifjúsági csereprogram keretében az Európai Unió országaiból érkeztek diákok városunkba. Az alábbiakban Gyányi Adél 10. H osztályos tanuló beszámolóját olvashatják.

Szeptember elején Halász László tanár úr az egyik órán felolvasott egy nemzetközi csereprogramról szóló tájékoztatót, ami a környezetvédelemről és a különböző országok diákjainak kapcsolatáról szólt, majd megkérdezte, hogy lenne-e kedvünk részt venni benne? Így kerültünk mi öten a programba: Fedor Marianna, Fekete Anna, Patay András, Varga Eszter és én. Őszintén szólva kezdetben kicsit féltem, de végül összekovácsolódtunk és remek csapat lettünk. A más országokból érkezett diákokkal is könnyen megbarát-

koztunk, nagy előnyt jelentett, hogy nagyon közvetlenek és kedvesek voltak, így velük is sikerült jó kapcsolatot kialakítani. A lengyelekre, akik Krosznóból érkeztek, igaz volt régi közmondásunk, miszerint „Lengyel, magyar két jó barát.” Felettebb barátságosak voltak velünk. A másik három csapat közül kettőt határon túli magyarok alkottak, akik Kassáról és Szatmárnémetiből érkeztek. Minden tisztelem az övék, hogy az ottani körülmények ellenére is sikerült megőrizni identitásukat. A negyedik csapat a törököké volt, akik Rodostóból érkeztek. Viselkedésük és mentalitásuk révén bepillantást nyerhettünk a balkáni és mohamedán kultúrába. Eleinte tartottunk a nagy korkülönbségtől, mivel házigazdagént a legfiatalabbak voltunk. Rengeteg érdekes előadá-

son vehettünk részt, amelyet mi magunk, a résztvevők és a meghívott előadók tartottak, mint például a város polgármestere, dr. Hörcsik Richárd, valamint megismerhettük egymás országát és kultúráját is egy nemzetközi est során. Leginkább az Unió környezetvédelmi problémáit vitattuk meg megoldásokat keresve, mivel a mi generációnkat még jobban érintetik majd ezek a problémák. Egy egész napos kirándulás keretében természetvédelmi kezelést végeztünk a Tengersizemnél, megtapasztalva, hogy milyen gyakorlatban a természet megóvása és szakszerű kezelése. A tíz nap alatt nagyon sokat tanultunk és tudtunk meg az Európai Unióról, környezetvédelemről, valamint nyelvtanáraink nagy öröme angolul beszélünk. Reméljük, újra alkalom nyílik még találkozni velük a program folytatásaként. Mindent köszönünk az Újbástya Rendezvénycentrum szervezőinek és tanárunknak, akik mindenben a segítségünkre voltak egész idő alatt.

Csikó Szilvia

Hírek a Sárospataki Református Teológiai Akadémia életéből

A Sárospataki Református Teológiai Akadémia közössége tanévzáró istentiszteletén az élő történelem két jelentős alakját köszönthette a Sárospataki Református Kollégiumért díj átadásával: Berényi József nyugalmazott lelképásztort, az Akadémia egykori lelkigondozóját és homiletika gyakorlat tanárát, illetve D. Szabó Dánielt, az egyházkerület egykori főgondnokát. Az alábbiakban a díj átadásakor elhangzott laudációkat közöljük.

Berényi József laudációja a Sárospataki Református Kollégiumért Díj átadása alkalmából

Berényi József 1918. augusztus 18-án, Dunaszentgyörgyön született föld nélküli, de elkötelezetten református, művelődési igényeket felmutató, hatgyermekes parasztszülők negyedik gyermekeként. Tehetsége kisiskolás éveiben hamar megmutatkozott, s a helybeli lelképásztor javaslatára szülei gimnáziumba adták. Budapesten a Kölcsey Ferenc Gimnáziumban tanult. Lényegében eltartotta magát, diáktársainak korrepetálásából élt. Humán érdeklődése nyomán a nyelvek és a szépirodalom területén egyre inkább kiteljesítette műveltségét. Latint, németet és olaszot tanult, ez utóbbiban nyújtott teljesítménye nyomán olaszországi utazást tehetett. Megismerte a kortárs magyar irodalmat, elsősorban a népi írókat, elmélyülten tanulmányozta Petőfi, Arany és Ady költészetét. Ady Endre mély, istenes versei igen nagy hatást gyakoroltak gondolkodására. A gimnáziumban vitéz dr. Pállfy János osztályfőnökének hatására mélyült el benne magyarságának öntudatos ismerete és vállalása. „Hálás vagyok – fogalmazott később –, hogy én ennek a vihartól megtépett, sok hibával küszködő, de rendkívüli értékekkel is megáldott népnek lehetek tagja”. Gimnáziumi éveinek utolsó szakaszában Horthy Miklós ösztöndíjban részesült. Dr. Segesváry Lajos egyháztörténész volt a vallástanára, aki a debreceni teológiára irányította.

Debrecenben az utóbbi évszázad legjobban képzett és sok tekintetben kiemelkedő teológiai tanári kara irányításával tanult: Révész Imre, Makkai Sándor, Vasady Béla, Török István, Erdős Károly, Kállay Kálmán, Czeglédy Sándor. Diáktársai között pedig ott voltak olyan rendkívüli egyéniségek, mint Bütösi János, Borbély Béla, Visky Ferenc, Zimányi József. Egyetemi évei során a Soli Deo Gloria diákszövetség titkára, a teológia seniora. Tanulmányait – éppúgy, mint a gimnáziumban – jeles eredménnyel végezte. Révész püspök hatására egyháztörténeti kutatásokat kezdett a református-evangélikus unió körében, majd a seniori évek után

a püspök mellett lett nagytemplomi segédlelkész. 1944-től akarata ellenére áthelyezték a Mester utcai gyülekezetbe. Miután a gyülekezet önálló lett, 1949-ben beiktatták tisztségébe. Lelképásztori szolgálata a háború utáni magyar evangéliumi ébredés sodrában és munkájában telt 1953-ig. Közegyházi tisztségeket viselt, volt zsinati póttag, tanácsbíró, missziói előadó. Következétesen kitért az evangéliumi ígértetés mellett és az elkötelezetten hitvallásos és bibliikus lelképásztori magatartásban, sőt testvéri közösséget vállalt azokkal, akik tiltakoztak az ígértetés közvetlen, a bibliai üzenettel össze nem egyeztethető politikai célok érdekében való alkalmazása miatt (Fekete Péter), amiből két, egymással szorosan összefüggő dolog következett: 1. szolgálatait rendkívül nagyszámú gyülekezet hallgatta, közöttük teológiai hallgatók és egyetemisták; 2. az ideológiájában ateista, módszereiben pedig könyörtelen szocializmust teológiailag igazoló egyházkormányzat és az annak holdudvarában lévő lelképásztorok egyre nagyobb bizalmatlansággal viseltettek iránta, majd nyíltan meg is kérdőjelezték szolgálatának hitelességét. 1955-ben tanulmányi szabadság címén tulajdonképpen felfüggesztették állásából. 1957-ben hamis politikai vádak alapján átadták a világi hatóságoknak, és a sokféle zaklatással és megaláztatással járó rendőri felügyelet alá helyezték. 1958-ban pedig fegyelmi úton eltávolították a Mester utcai egyházközség éléről, egy határszéli faluba, Bojtra internálták. A mellette kiálló Fekete Szűcs Gyula és Szabó Dániel segédlelkészeket megfosztották a lelképásztori szolgálat lehetőségétől. Bojton bő három évtizedet szolgált, 1989-ben nyugdíjba vonult. Rehabilitálása 1988 decemberében ugyan formailag megtörtént, tartalmilag azonban azon a tényen túl, hogy formálisan visszahelyezték a Mester utcai gyülekezetbe, inkább keserűséget jelentett, mint elégtételt.

1991-től ismét aktív szolgálatba lépett Sárospatakon, amikor a Teológiai Akadémia meghívta a lelkigondozói tisztre, ugyanakkor vezette a homiletikai gyakorlatokat is.

Amit ebben a hivatásban Istentől kért, megvalósult: a teológus hallgatók „lelki nagyapja” lehetett. Itteni szolgálatából 1997-ben vonult nyugalomba.

A családról röviden: Első felesége Szécsi Ilona, igazi küzdőtársa volt csaknem négy évtizeden keresztül; öt gyermekük született: Ilona, Sándor, József, György és Eszter. Tízévi özvegységet követően „kapta ajándékba” Marikát (Pusztai Mária), második házastársát.

Írásban is nyomon követhető munkásságáról: Kényszerű tanulmányi szabadsága alatt 1955-ben készítette el az Efézusi levél gyülekezeti magyarázatát. A Miatyánk és a Ruth könyvének evangélicizációs magyarázata sárospataki szolgálata során nyomtatásban is megjelent. Az ember Krisztusban is csak ember címmel 2002-ben, fordításában jelent meg C. H. Spurgeon aforizmagyűjteménye. 2008-ban Eszter lánya válogatásában és szerkesztésében láttak napvilágot emlékezései, vallomásai ...de már tudom címmel.

Berényi József nagy idők tanúja, üldözött, hitvalló lelképásztor, Istennek megváltott és megvigasztalt gyermeke. Igazi példaképe lehet az ifjú lelkészemzedéknek, a Sárospataki Kollégium pedig büszke arra, hogy legújabb kori történetében szerepet játszott. Végül pedig hangozzék el az, ahogyan ő látja önmagát: Isten „elválasztott engem anyám méhétől fogva. Már abban is ő formálta tagjaimat. Szolgálatra hívott el. Hitvány, bűn terhelte életemet Fiának érdeméért Ő formálta és tartotta kezében. Faragta, alakította, tisztította nagyon sok gyöngédséggel, türelemmel, hogy megharcolhassam a »nemes harcot«, és elvégezhessem a »futamást«, amelyet nekem szánt”.

Sárospatak, 2009. június 27.

Dr. Dienes Dénes

D. Szabó Dániel laudációja a Sárospataki Református Kollégiumért Díj átadása alkalmából

Akortársaik közül kimagasló emberek nagyságát általában az utókor szokta felismerni. Így olvassuk a pataki iskolakert legrégebbi szobrán, a Pálóczi testvérpárnak emléket állítva: *Gloria, quam benefacta parant et grata nepotum mente fovet pietas aere perennior est.* Magyarul: Ércnél maradandóbb az a dicsőség, amit a jöttek szereztek, és amelyet az unokák hála szívében ébreszt a kegyelet. Részben még a bibliai hithősök is ilyen sorsra jutottak, kortársaik nem igen ismerték fel hitük nagyságát, majd csak később mondja róluk a Zsidókhoz írt levél írója: „akikre nem volt méltó a világ.”

Számunkra most megadatott, hogy nem utólag, hanem még szemtől szemben köszönhetjük a kitüntetetteket. Szabó Dániel testvérünket talán csak a fiatalabbaknak kell bemutatni, hiszen akik korábban is itt szolgáltunk a pataki Kollégiumban, szemtanúi lehettünk annak a munkának, amit fáradságtalanul végzett. Egyházkerületi főgondnokként tizenkét éven át szorgoskodott a Kollégium református egyházi intézményként való újjáépítésén. Ha ennek a munkának minden részletét fel akarnánk sorolni, kifogynánk a szóból. Az ingatlanrendezés, a kárpótlás, a személyi ügyek, a Kollégium egységes szervezetének helyreállítása, a lelki arculat formálása, az átalakulást szükségszerűen kísérő személyi konfliktusok kezelése, a

külföldi kapcsolatok, a vendégek fogadása, az Oroszországba került könyvek ügye mind-mind külön-külön is egész embert kívánó feladatok lettek volna. Ő ezeket igyekezett egy személyben végezni, sokszor megpróbálva a lehetetlent is, hogy hogyan lehet egyszerre két helyen lenni. Szívügye volt a külmisszió, hogy a pataki Kollégium lelki központ legyen, amely az evangélium fényét tovább tudja sugározni. Ebben kitüntetett helyet kapott az egész magyar reformátusság megszólítása. A teljes magyar reformátusságnak ebben az évben jelentős mérföldkőhöz ért egységesülése itt, Sárospatakon kezdődött, a Kárpát-medencei esperes-gondnoki találkozóval, amelynek egyik kezdeményezője és szervező házigazdája volt. Főgondnoki megbízatás után a missziói intézet munkatársaként is sok feladatot vállalt, különösképpen a katechétaképzés és a presbiterképzés beindítása terén.

Bölcskei püspök úr mondta évekket ez előtt egy kedves munkatársa temetésén: a Debreceni Kollégiumban kétféle ember van: olyan, aki jól megél a Kollégiumból, és olyan, akiből jól megél a Kollégium. Ezt el lehet mondani a pataki Kollégiumról is. A Kollégium úgy fogja visszanyerni régi fényét, hírnevét, lelki központ szerepét, ha minél több olyan embert tud ide vonzani és ide kötni, akik nem megélni akarnak belőle, bár a Kollégium, mint alma mater táplálja őket, hanem akik egész személyiségükkel, tehetségükkel, hitbe-

li példájukkal gazdagítanak akarják a Kollégiumot. Igaz ez tanárra, diákra, minden munkatársra.

Mátyás királyról és Bethlen Gáborról feljegyezték, hogy a tudósokat az udvarukba gyűjtötték. Ők maguk lettek nagyobbak, nem a tudósok. Szabó Dániel holnap újra indul valahova, mert szolgálata van: várja egy gyülekezeti alkalom vagy egy presbiteri konferencia, egy külföldi vendég vagy csak egy elesett család, akinek éppen segítségre van szüksége. A Kollégium lett gazdagabb a mai napon átadott kitüntetéssel.

Jól döntött a Kollégium Igazgatótanácsa e díj odaítélésével. Csak kívánni tudom szeretett Kollégiumunknak, hogy így és hasonló módon hívja ide és kösse ide azokat, akik példák lehetnek számunkra, akik által a Kollégium igazán azzá válhat, amilyenek Szabó Dániel is megálmodta. Így válik ez a kitüntetés valóban méltóvá a saját elnevezéséhez: a Sárospataki Református Kollégiumért. A mi Urunk áldja és őrizze meg szeretett iskolánkat és a kitüntetettet, hogy még sokáig gazdagítson bennünket.

Sárospatak, 2009. június 27.
Dr. Győri István

Öt hónap Kampenben

A2009-es tavaszi félévet Hollandiában, Kampenben tölthettem a Vrijgemaakt Gereformeerde Theologische Universiteit hallgatójaként. Ehhez nyújtott támogatást a Tempus Közalapítvány az Erasmus ösztöndíj rendelkezésre bocsátásával. A számomra összeállított programban azok a tantárgyak szerepeltek, amelyeket itthon is tanultam volna. Így hallgattam poimenikát, Ószövetség exegézist, etikát, apologetikát, gyülekezetépítést, homiletikát és missziológiát. Ez utóbbi oktatása angol nyelven folyt, a többi tárgy pedig hollandul.

Megérkezésemkor szinte azonnal észrevettem azt, hogy mennyire más az emberek mentalitása. Szinte mindenki kerékpárral közlekedik az utcákon, többek fütyörészve, énekelve közben. Mosolyognak, még városban is szívesen köszönnek egymásnak. A teológiai professzorok is kedvesek: velem szemben az első perctől fogva nyitottak, türelmesek voltak. A félév során sok segítséget nyújtottak mind a nyelvi nehézségek leküzdéséhez, mind a szükséges szakirodalom megtalálásához. A diákságot is hamar megismertem, nagyon sokan már ott-tartózkodásom elején megkérdezték, hogy honnan jöttem, mit fogok tanulni, és hogy érzem magam. Többen a ta-

nulásban is segítettek, egy alkalommal például hosszú órákat töltöttünk azzal, hogy egy prédikációt szép holland nyelvre fordítsuk le.

Már az első vasárnap sikerült gyülekezetet találnom, az Eudokiakerk tagja lettem néhány hónapra. Érdekes, hogy a kb. 600 fős gyülekezet fele minden vasárnap ellátogatott a délelőtti istentiszteletre, a délutáni alkalmon pedig alig voltunk kevesebben. Nagyon szépen és hangosan énekelnek, többen végeznek kántori szolgálatot. Sokan tudnak kottát olvasni a gyülekezetben, többen különféle hangszereken játszanak, az istentisztelet ettől színesebbé válik. Nagyon megfogott az, hogy a hívek nem csak vasárnap gyakorolják keresztyénségüket. A hétköznapokon sem szégyellnek Bibliát olvasni, házi áhítatokat tartani, alkalmanként az egy területen lakó gyülekezeti tagokat megvendégelni otthonukban, ezt pedig igemagyarázattal egybekötni.

Lakótársaimmal az első pillanattól kezdve jó kapcsolatban voltam. A teológiával szemben lakhattam, egy ösztöndíjasok számára fenntartott házban. Együtt éltem Dima és Lena Bintsarovskij ukrán házaspárral, valamint Seong Yoo Eun koreai fiúval. Dima doktori programját készítette elő, a rendszeres teológia területén kutatott. Többször beszélgettünk az ukránai keresztyénség helyzetéről. Nagy boldogság volt, amikor megszületett májusban kislányuk. Yoo Eun előkészítő évre járt, ő csak görögöt és latint tanult. Szülei is Kampenben tanultak néhány évvel ezelőtt, ezalatt ő is Hollandiában élt. Tervei szerint lelképásztornak lesz hazájában.

Kampen nagyon szép kisváros, melyet a II. világháborúban nem bombáztak le. Igazi történelmet lehet minden egyes épületéből kiolvasni. Az emberek itt is közvetlenek, vidámak. Láthatjuk, hogyan működik jól egy viszonylag konzervatív harmincezres városka egy olyan országban, amelynek jó része a liberalizmust vallja. Ennek jele az is, hogy szombaton este hat óra után megáll az élet. A boltok bezárnak, az idősebbek otthonukban maradnak. Néhány fiatal megy szórakozni, barátokkal találkozni. A szombat estétől hétfő délig tartó időszak ezen a vidéken Istennek és a

szűkebb közösségi életnek szentelt idő. Mivel Hollandiában több református egyház is éli mindennapjait, templomból is nagyon sok található a városban. Hatásos, amikor vasárnap délelőtt egyszerre zúg az összes templom minden egyes harangja.

Az ilyen város – kissé hasonlít Sárospatakra – teljesen alkalmas arra, hogy benne teológiát tanítsanak. Talán ezért is van kető belőle. Az egyik az általam megismert intézmény, a másik pedig (az újracsatlakozott) a Holland Protestáns Egyház teológiája – itt nem tanítanak héber és görög nyelvet, viszont sokkal több gyakorlati tantárgyat hallgatnak a diákok. A mi iskolánkban hetente négy napon folyt az oktatás. Hétfőtől csütörtökig előadásokra járnak a leendő lelkészek. Kicsit más rendszerben folyik az oktatás. Nem kell annyi órára bejárni, viszont otthon vagy a könyvtárban sokkal többet kell olvasni, mint Sárospatakon. Nagyon hasznosnak tartom azt a módszert, amit az Ószövetség exegézis és az etika tantárgyaknál láttam. A kurzust felvettekkel a témavezető professzorral összeülve egy héten keresztül mással sem foglalkoztunk, csak a tantárggyal. Reggel 8-tól délután 5-ig mindennap összegyűltünk és nagyon alaposan, intenzíven tanulmányoztuk a kijelölt tananyagot.

A többi tantárgyat az itthon megtapasztalt módszer szerint, heti rendszerességgel adták elő. Többször hallhattunk a témában jeles vendégelőadókat, láthattunk sok szemléltetőanyagot és sokat is vitázhattunk fontos teológiai kérdésekről. Érdekesnek

találtam azt, hogy nem két szemeszterből áll a tanév, hanem négy „quadreszterből.” Ez azt is jelenti, hogy az ottani hallgatók négyszer vizsgáznak egy év alatt. Hat hét tanítás és négy hét vizsgaidőszak váltakozik a tanév során.

A diákság szerintem kevésbé aktív életet él, mint Sárospatakon. Minden csütörtök este tartanak egy közösségi alkalmat, mely a teológia épületének legfelső szintjén található. Itt zenét hallgatnak, beszélgetnek, néhányan tanulni is képesek.

Többször minden nem házasságban élő teológus egy „eetbond” nevű tömörülés tagja. A szót tápszövetség néven lehetne fordítani. Hétfőtől csütörtökig mindenki kisebb közösségekben vacsorázik. Minden este a közösség más-más tagja főz, ezzel is időt és energiát takarítanak meg. A közösségi élet nagy alkalmak ezek, este hat és nyolc óra között szinte az egész ország leáll, mindenki vacsorázik.

Tanulmányaim végeztével kerékpárral tértem haza. Ennek több előzménye is van. Először is Hollandiában vettem egy jó minőségű biciklit, és nem szerettem volna busszal vagy repülővel Magyarországra szállítani. Másodszor pedig egy kedves barátom éppen 100 napot túrázott kerékpárral Európán keresztül, és másfél napot nálam töltött. Ez adott ihletet ahhoz, hogy én is hasonló stílusban jöjjek haza. Június végén így felültem kerékpáromra, és elindultam. Utam először Amsterdamba vezetett, ahol egy régi barátommal találkoztam, Kovács Tiborral, aki jelenleg Debrecenben él.

A Sárospataki Theológiai Alapítvány (adószáma: 18413201-1-05) az SZJA felajánlott 1%-ából az elmúlt 2008-ik évben 51.407 forintot kapott, amelynek teljes összegét a Teológiai Akadémia hallgatóinak támogatására fordította. A támogatásokat ezúton is köszönjük, és várjuk a továbbiakban is!

cenben teológus. Utunk aztán Leidenen át folytatódott Vlissingenbe. Itt megtekintettük Michiel de Ruijter admirális szobrát és a templomot, ahol megkeresztelték. Ő volt az az ember, aki a gályarabságra ítélt magyar prédikátorokat kiszabadította. Ezek után Belgiumba érkezünk, ahol Genten át Brüsszelbe tekertünk. A következő állomás Luxemburg volt, majd Németországon keresztül a Mosel, a Rajna és a Duna völgyében található kerékpárutakat hódítottuk meg. Ausztriában továbbra is a Duna mentén haladtunk, Pozsonyon keresztül Rajkáig. Itt vonatra szálltunk, mert sietnünk kellett a Csillagpont fesztiválra. A túra során szinte minden este sátorban aludtunk, ott, ahol éppen ért az éjszaka. Sokszor azonban a sátorra sem volt szükség, mert elég hideg volt az éjjel, így nem kellett rovarok-

tól tartanunk. Az időjárás is kegyes volt hozzánk, csak egy nap volt olyan, amikor négyszer áztunk bőrig. Általában kellemesen hűvös, de mégis napos időben száguldhattunk kicsiny hazánk felé. Mindenkinek tudom ajánlani Vlissingent, Luxemburgot, Ingolstadtot, a schlögéni Duna-kanyart, a weltenburgi Duna-áttörést, a Walhalla Templomát Regensburg mellett. Ezek talán a húsznapos, 2500 km-es út legszebb állomásai voltak.

Összefoglalva vagy visszagondolva: Kampen nem csak arra volt jó, hogy tanuljak, vagy más kultúrát lássak. Elgondolkodhattam alapvető teológiai kérdésekről, személyes dolgaimat is újraértékelhettem. Többször töltöttem teljesen egyedül napokat teljes magányban, ha a helyi diákok hazautaztak. Ezek a legfontosabb órák

arra, hogy hitben, hivatástudatban megerősödhessem az ember. A hazaút alatt pedig minden egyes reggeli ébredéskor rá kellett jönnöm arra, hogy Isten megtart, és kedves előtte, hogy végre hazautazom. Ezt csak erősítették azok a tájak, városok, melyekben gyönyörködhettem, és lencsevégre kaphattam. Mindenkinek ajánlani tudom csak az ösztöndíjat. Hátránya, hogy néha nagyon is egyedül van az ember, de nagyon sok dolog a végére letisztul, átértékelődik. Köszönöm a lehetőséget a Tempus közalapítványnak, valamint anyaintézményem két munkatársának, Rácsok Gabriellának és Jaap Doedensnek, akik mindvégig rengeteg segítséget megadtak ahhoz, hogy jól érezsem magam Kampenben.

Simon Norbert

„Világnézetek háborúja” – tanulmányi nap a Teológián

A kanadai Trinity Western University matematika tudományok tanszékének vezetője, dr. John Byl professzor volt az Akadémia meghívott előadója az idei tanév első tanulmányi napján. „Világnézetek háborúja” című előadásában a keresztyénséget mint világnézetet ütköztette annak „kihívóival”: a naturalizmussal és a posztmodernitással. Képekben is gazda-

gon illusztrált bemutatójában ismertette a valóságos hit támadóinak nevesebb képviselőit és főbb érveiket, majd rámutatott ezeknek a világnézeteknek az önellentmondásaira. Feladatként állította a hallgatóság elé a keresztyénségnek mint világnézetnek a világos megfogalmazását, a legalapvetőbb meggyőződések, előfeltevések és prioritások tisztázását, mely fontos része a keresztyén ember hiteles bizonyágtételének.

Művészettel hirdetve Isten dicsőségét

Művészi tökéletesség és örök érvényű értékek a Crescendo Nyári Akadémián

Immár hatodik alkalommal került megrendezésre a Crescendo con Spirito (jelentése: „Erősítve lélekkel”) Nyári Akadémiája Sárospatakon július 27. és augusztus 10. között, ahol a komolyzenei élet keresztyén értékrendet képviselő nemzetközi kiválóságai készítettek fel a világ minden tájáról érkezett fiatal művészeket. Az idei év fordulópontot jelentett az Akadémia történetében: korábban a Miskolci Egyetem Comenius Tanítóképző Főiskolai kara adott otthont a kezdeményezésnek, most viszont a történelmi jelentőségű Sárospataki Református Kollégium falai teltek meg hangos zeneszóval. A létszámkeret is messze túllépte az eddigieket, a 45 fős nemzetközi összetételű tanári kar mellett 24 országból, három kontinensről több mint 170 diák érkezett Rákóczi városába.

A kurzussorozat magas művészi színvonalára garancia a Crescendo International és a Nyári Akadémia igazgatója, a jeles svájci író, Beat Rink és a két művészeti vezető személye (a hazai tagszervezet alapítói), az amerikai származású, hazánkban élő kiváló tenorista, Timothy Bentsch és a sárospataki születésű brácsaművész, Füzesséryné Dudás Eszter. Az Ének a Nemzetekért Alapítvány igazgatóasszonya, aki bár a fővárosban él, ma is a Sárospataki Református Gyülekezet tagja. Gyermekkorában Czinke Zoltán esperes konfirmandusa volt, a zenei elhivatottság adományát a templomi istentiszteletek zenei szolgálata során kapta. Falusi tanító édesapja a kommunista diktatúra évtizedei alatt is vállalta a hitét, feleségével együtt a gyülekezet presbitereként tevékenykedett. A hit és a zene védőpajzsa alatt álló kislány bekerült a Zeneakadémiára és a Crescendo nemzetközi szervezetével

ezekben az években ismerkedett meg. Később, 2003 tavaszán Timothy Bentsch társaságában egy baráti beszélgetés során került fel a keresztyén nyári művészeti akadémia gondolata, melynek eredményeképpen 2004 nyarán már meg is valósult a Crescendo con Spirito Nyári Művészeti Akadémia Sárospatakon.

Az önfelelt együtt zenélés – az örök érvényű, általános emberi értékek megélése és gyakorlása jegyében – idén is minden résztvevő számára maradandó élményt nyújtott: a kététes kurzus során művészileg és emberileg egyaránt értékes útravalót kaptak az elkövetkezendő évtizedek meghatározó művészegyéjségei. A tanárok teljes emberként tekintenek az útkeresésben lévő diákokra, és a művészi pálya buktatóira is felhívják a figyelmet. Viszont a nehézségeken a Bibliában megfogalmazott örök érvényű értékek segítenek felülemelkedni, ezeknek

tükrében próbálnak választ keresni a művészet és a művészi hivatás kérdéseire. Az intenzív időbeosztású Akadémia minden nap reggel 8.00 órakor tanári imával kezdődött, majd 8.45 és 9.30 között a tanárok és diákok közös áhítatával folytatódott. A tanítási órák, a próbák, az előadások és a koncertek után esténként kis csoportos beszélgetések zárták a napot. Ezek tematikája Beat Rink A művész személyisége című, nyolc fejezetet tartalmazó írása köré összpontosult. Számos diák a Nyári Akadémián jutott elő hitre és kapott elhivatást keresztény művészként szolgálni a továbbiakban. A növendékeket egy húszfős lelkiismeretes szervezőcsapat segítette, hatan közülük a Sárospataki Református Gimnázium önkéntes diákjai.

A Crescendo szoros együttműködést alakított ki az egyik legrangosabb magyar komolyzenei fórummal, az idén tizennyolcadik alkalommal megrendezett Zempléni Fesztivállal. A magas színvonalú, telt házas koncertek mellett a Haydn-év jegyében az osztrák komponista A halásznők c. vígoperájának premierjére is sor került, a tavaly megépült korszerű befogadóteátrumban, a tokaji Paulay Ede Színházban. A diákok imaórákon és vasárnapi istentiszteleteken, valamint a Sárospataki Református Gyülekezet szerdánként tartandó bibliaóráin is közreműködtek, a Rákóczi-váruddvaron megtartott koncertek mellett az augusztus 9-i délelőtti református istentisztelet és a szintén a református templomban rendezett késő délutáni zárókoncert is a Zempléni Fesztivál kiemelt eseménye volt. A Lorántffy Teremben is felemelő koncerteknek lehetett tanúja a közönség. Ez a helyszín több kurzusnak is helyet biztosított, többek között Marci Mariann kamarakurzusának és Kaposi Gergely karvezetőkurszusának, illetve Fasang Zoltán fuvolaművész tanszaka záróhangversenyének.

Füzesséryné Dudás Eszter fontosnak tartja a Sárospataki Református Kollégium vezetésével idén kialakított készséges, támogató légkört: „Remélhetőleg hosszú távra szól az együttműködésünk, hiszen hasonló szellemiséget vallunk és céljaink is azonosak. Az egykori pataki diákok egy értő közönség bázisát ké-

pezhetik a jövőben, ők ma is figyelemmel kísérik alma materük művészeti útjait. Sárospatak tartalmas jövőjét a hit, a kultúra és az oktatás mentén tudom elképzelni. A múlt adja az alapot, de akik akkor valamit tettek, azt egykor hitben és nagy szeretetben tették, ezért tudott ez évszázadokon keresztül fennmaradni, harcokat, háborúkat túlélni. Ha mi nem így cselekszünk, eredményeink csak ideig-óráig valók, de ha az ő örökségüket visszük tovább, elmondhatjuk majd velük együtt: „... és ömlött az eső, és eljött az árvíz, és fújtak a szelek, és beleütköztek abba a házba; de nem dőlt össze, mert a Kősziklára építettet.” (Máté 7,26).”

A hallgatók közül kiemelkedő teljesítményt nyújtott az amerikai drámai szoprán, Tamara Haskin, aki fiatal

kora ellenére már a Carnegie Hallban és a New York City Operában is fellépett. Az énekeskurzus augusztus 8-i, a Református Kollégium imatermében rendezett koncertjén a Tosca I. felvonásbeli szerelmi kettőse (Timothy Bentsch izgalmas Cavaradossijával) és augusztus 9-én a református templomban megrendezett zárókoncerten Aida első áriája hangzott el tolmácsolásában: minden regiszterben kiegyenlített, hatalmas hangmateria, lenyűgöző hangerő és színpadi atmoszféra, művészi alázat – ezek előadó-művészetének legfőbb erényei. Megható volt, amikor az Aida-áriát követően, a szünni nem akaró ováció közepette a templomban kezével felfelé mutatott, oda, ahonnan ezt a csodálatos adományt kapta. A koncertet követően egy rövid interjú keretében így fogalmazta meg ars poeticáját: „Hiszem, hogy az Isten adta nekem a hangot, a tehetséget. Tudom, hogy Ő ismer engem a legjobban, nagyon szeret és az egyik leggyönyörűbb ajándékában részesített. Mindent Az Úrnak köszönhetek. A lelkem boldog, ha felmegyek a színpadra és elkezdek énekelni, mindig hálát adok ezért Neki. Ő felfoghatatlan, hatalmas adományában részesít, és én ezt osztom meg, ezt adom tovább az embereknek. Nem az a célom, hogy híres diva legyek, hanem az, hogy teljesítve elhívásomat boldog legyek, és a művészetemen keresztül az Ő dicsőségét hirdessem.”

Nagy László

KERÜLETI ESEMÉNYEK

Ha valaki ránéz egy domborzati térképre, látja a hegyek-dombok vonulatait, a folyók vonalát, a szélesen elterülő alföldeket. Egy-egy tájegységet is meg tudunk határozni, mint például a Kárpát-medencét. Azt is mondhatjuk: mi ide tartozunk. De ki tartozik mi hozzánk? A „térképcsínálók” húzta vonalon belül lévők, vagy van egy másik vonal, ami meghatározza az összetartozást?

„Református magyar vagyok” – hangzik a régi vers első sora, amit talán már az iskola első osztályában megtanultak eleink, és ezzel meg is határozták hovatartozásukat. Reformátusként tartozni Istenhez, magyarként pedig egymáshoz. Ez a két fontos tény megtartó erő volt évszázadokon át népünk számára. Aztán jött egy nap, 2004. december 5-e, amikor sokan nem így gondolták. Szükség van tehát arra, hogy újra emlékezzünk! Emlékezzünk és emlékeztessünk! Ez a szándék vezérelte a Kárpát-medence magyar református nőszövetségeit, hogy minden év decemberében legyen egy nap, amikor ezért közösen imádkozunk. Kérjük, hogy az a Krisztus, akihez egyként tartozhatunk, bontsa le az emberi válaszfalakat, és tanítson bennünket a szeretetben egygyléni.

Az imanap anyagát minden évben más-más egyházkerület asszonyai, ebben az évben a Horvátországi Református Nőszövetség tagjai készítették elő. A leírt betűk az életről szólnak és szeptember 17-20. között számunkra is valósággá lettek, amikor Kórógyra utaztunk a Tiszáninneri Egyházkerület Nőszövetségének küldötteiként (dr. Börzsönyi Józsefné elnök, Földesiné Kántor Mária titkár és még négyen a Nőszövetség tagjai közül), hogy részt vegyünk az imanapot előkészítő konferencián.

Már az érkezés után nyilvánvalóvá lett: itt nem idegenként fogadnak bennünket, hanem régen látott testvéreként. József fogadhatta így az őt megtagadó testvéreket. Vendégül látta, majd mindent megbocsátó szeretettel ölelte szívére az övéit. Az itt

élők is megjárták a „kút mélyét”, a fájdalom és kilátástalanság sötétjét a hét esztendő alatt, amíg háború dúlta szét, rombolta le otthonaikat, templomaikat. De ma hittel tudják vallani, ahogyan Anđel Ilona Hedvigtől a Horvátországi Református Nőszövetség elnökétől is hallottuk: mi gyengék vagyunk, de az Úr erős. Ez az erős Isten tartotta meg mindig az övéit. A reformáció korában is, és ma is. Mert a reformáció bölcsőjében jártunk, ugyanis Sztárai

Mihály, e vidék, Laskó papja volt. A reformáció egész korai időszakában, már 1544 és 1551 között 120 gyülekezetet alakított Szlavóniában.

Erről is, valamint a Drávaszög egyháztörténetéről átfogó és lenyűgöző előadást hallhattunk Dr. sc. Lábadi Károly professzor úrtól. Előadását azzal a reményt adó Igével fejezte be, amelyet Jób könyvében olvashatunk: „Még a fának is van reménye, ha kivágják, újból kihajt, és nem fogynak el hajtásai.” (Jób 14,7)

Nem volt kevésbé izgalmas a ma élő Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyházzal hallani Lángh Endre püspök úr tolmácsolásában. Elmondta, hogy a 2001-es népszámlálás során mindössze 4054-en vallották magukat reformátusnak Horvátországban. A 14 ősi magyar gyülekezetből öt külön egyházkerületet alkot. A háború okozta sebek nehezen gyógyulnak, de az újjáépült templomok, az élő közösségek mégis hálaadásra adnak okot.

A pénteki előadások komolyságát oldotta a kórógyiak vendégszeretete, amivel egész nap körülvettek bennünket. Táncsoportjuk, zenekaruk és a kórógyi balladát éneklő Ilonka néni – aki házigazdánk is volt – igazi meglepetést okozott.

A szombati nap azt gondolom, nagyon megrázó és tanulságos volt számunkra. A diabolos, a szétdobáló gonosz munkájának eredményét láttuk. Amikor úrrá lesz a gyűlölet, és kihal minden érzés, csak egy marad, a pusztítás vágya. Miért? Hatalomért? Újabb területért? Csak mert a másik nem olyan nyelven beszél? Lerombolt házak Szentlászlón és Eszéken, kiégett templom Bellyén, ma is létező aknamezők és emlékművek Vukovár környékén. Ezek jelzik, hogy nagyon nagy szükség van mindnyájunk imádságára! Imádságra, melyek azért hangzanak, hogy azt a békességet kapjuk, amelyet csak Jézus Krisztus adhat nekünk – hallottuk a vasárnapi igehirdetés alapigéjéből is.

Hiszem, hogy ebből a békeségből nyertek erőt az újjáépítésre a kórógyiak, a karancsiak, a rétújfaluiak, ahol a toronysisak éppen a földön volt, mert renoválják a tornyot.

Élet van a romok felett, mert az élet felülről, az Élet Urától jön! Az Élet Ura pedig fel akarja építeni, amit mi leromboltunk. Emberi kapcsolatokat, melyeket nem lehet határvonalakkal elválasztani, falakat, amelyek között lehet Őt dicsérni, Neki hálat adni, és otthonokat, ahol lehet a házas-társaknak, testvéreknek békében élni.

Kálvin azt mondja: „Ahol – és akik – megismerik Istent, ott és azok művelik az emberséget is.” A Kárpát-medence magyarságának fel kell ismernie ezt a lehetőséget! Ha emberséget és nem embertelenséget akarunk örökül hagyni gyermekeinknek és unokáinknak, akkor Sztárai Mihály énekének gyönyörű soraival, hittel és reménységgel tehetünk vallást „...minden emberek előtt, hogy az Isten igaz mindek fölött; Hamisságot soha nem cselekedett, mint kőszikla Ő ad nagy erősséget.”(255. dicséret 8. vers)

Kívánom és kérem, hogy egyre többen legyünk december 6-án itt a Tiszáninneri Egyházkerületben is, akik együtt imádkozhatunk: Krisztus, aki az élet Ura vagy, őrizd meg a mi magyar református népünket.

Hangóné BIRTHA Melinda lelkipásztor
Miskolc-Avas

Beszélgetés Nagy Lászlóval

Portré rovatunkban általában egy embert mutatunk be. Elmondjuk, ki ő, milyen gondolatai vannak életéről, világról, a világról. Ezzel a portréval kicsit gondban vagyok. Beszélgető partnerem ugyanis úgy beszélget velem, ahogyan él. Nem megszokott tényeket közöl. Az idő és tér egy pontján találkozunk, nevezetesen Noszvajban, az Elengedés Házában egy szeptemberi délután. Az első szótól érzem azonban, hogy ez a találkozás egy folyamat egy része, amely következik a megelőző pillanatokból, folytatódik a következőben, és folytonos változásában nem klasszikusan megfogható. Többektől hallottam mostanában az Elengedés Házáról. Fogalomként használták. Gyűjtő megnevezéseként annak, amit lehet életszembéletnek, módszernek, segítségnyújtásnak, tükröknek, megoldásnak, kérdőjelnek, de mindenképpen személyes elengedésnek tekinteni.

Kissé homályosnak tűnik ez a bevezető? Nem ígérem, hogy a végére tisztább képet fogok tudni nyújtani. Maradok tebát eredeti célomnál, és leírom azt, amit felfogtam, ajánlva az Olvasónak, hogy ha valamilyen érdeklődést érez magában, valami vágyat, vonzalmat, késztetést, ne maradjon tétlen: keresse meg a Ház honlapját, hogy bővebben tájékozódhasson, vagy magát a Házat, hogy elengedhessen...

Még egy mondat: a portré egy emberről szoktam készíteni. Itt egy ember, több ember és egy ház pillanatnyi képe készül szubjektív szűrőmon keresztül...

Ha röviden kellene bemutatnom Téged, hogyan tehetném?

Ha magamról kell beszélnem, akkor vagyok a legnagyobb bajban. Leginkább azt szeretem, ha emberként vagyok bemutatva, aki megélte az élet különbözőségeit. Az ugyanis, hogy mi minden vagyok, vagy voltam, legkevésbé sem jellemző. Éltem nehéz családban, és aztán olyanban is, amelyben nagyon sok szeretet van. Voltam bukdácsoló tanuló, és voltam szintiszta kitűnő. Voltam targoncavezető és értelmiségi. Voltam magányos ember, és olyan, aki gyakran váltogatta párkapcsolatban a partnereit, most pedig olyan, aki húsz éve él a párjával. Így ma könnyű akként definiálnom magamat, amit a velem szemben álló igényel. Képes vagyok az lenni, aki akkor vagyok. Az egyetlen szilárd dolog velem kapcsolatban, hogy teljesen rugalmas lettem: egyre inkább az élet szabadsága nyilvánul meg.

Hogy jött létre az Elengedés Háza?

Úgy, hogy láttam, ahogy a szüleim élete nagyon szépen rendbejött. Vallásos családban nőttem fel, édesapám presbiter is volt. Mégis úgy éltem meg, hogy ez a vallásosság leginkább látszat volt, a belső erő hiányzott. Rengeteg feszültség és harc volt bennük is, és egymással is. Amikor huszonekét éves voltam, és csupán annyi volt köztünk a kapcsolat, hogy éppen egy helyen éltünk, a szüleim elkerültek egy egyházi konferenciára – egy missziói alkalomra szenvedélybetegeknek –, és onnantól kezdve soha többet alkohol, gyógyszer és soha többet cigaretta. Megváltozott

az életük, és ekkor történt az, ami nagyon megmaradt bennem: láttam őket, amint közel ötvenévesen csókolóznak. Innentől jó pár éven keresztül, édesapám korai haláláig, nagyon szépen éltek. A vallás lényegére valahol itt éreztem rá, bár akkoriban a valláshoz leginkább az kapcsolódott számomra, hogy azért, ami történt, hálásnak kell lennem, és ezt „le kell

dolgoznom”. Így kerültem abba a misszióba, később sok helyen szintén segítő foglalkozásban dolgoztam. Az Elengedés Háza is így jött: megláttuk az életünkben azt, ami nagyon nehéz sokak számára, hogy függőségi rendszerekben élnek. De nem csupán az a függőségi rendszer, ami az alkohol vagy drogfüggők esetében jól látható, hanem a segítőknél, a párkapcsolatokban vagy a hatalmi hierarchiákban jelen levő függőségi rendszerek is. Így kezdtük el a párommal együtt ezt a munkát a függőségi rendszerekben levőkkel. Akkor azonban még

más volt a neve: Oktatási Központ a Szendélybeteg Családokért.

Épp ez lett volna a kérdésem, hogy miért nem egy létező intézményben kezdtetek dolgozni, de ezek szerint egy létező intézményt vettetek és alakítottatok át...

Az akkor létező intézmények eléggé konzervatív módon működtek. Amiket addig tapasztaltam, és amit a külföldi tanulmányok alatt megértettem, ahhoz képest úgy éreztem, hogy túl szűk a struktúra. Akkor azt a korszakomat éltem, hogy túl voltunk sok sikeres konferencián, és „megmutattuk a világnak”. Bár ekkor én azért kritizáltam az akkori lelki vezetőket és más embereket, hogy mindig mássokkal foglalkoztak, egy vasárnapi ebéd mellett rádöbentem, hogy én is állandóan a múlt sérelmeivel és más emberekkel foglalkozom, és valami hiányzik belül. Jól tükrözte ezt az akkori Oktatási Központ a Szendélybeteg Családokért elnevezés. Az oktatásban ugyanis benne van, hogy én tudom, és én megmondom, a szenvedélybeteg pedig egy minősítés. Ez a struktúra addig kellett nekem – a saját instabilitásom miatt. Ez azonban változni kezdett, ahogy azon gondolkodtam, hogyan lehetne nem menekülni a múltbeli sérelmeiktől, a félelmeiktől, és ezzel együtt értettem meg, hogy az elengedés egy belső folyamat következménye. Az elengedés pedig, mint olyan, már minden emberre érvényes. Így változott a név is, így lett Elengedés Háza. Ebben nagyon jó volt, hogy nem kellett bizonyos helyzeteket sablonokba bezárni, mert ak-

kor úgy éltem volna, hogy a sablonok elleni harccal töltöttem volna az időmet.

Új sablonokat alakítasz ki, vagy azoktól függ minden, akik éppen itt vannak?

Az Elengedés Házában azt vesszük észre, hogy annyi a sablon – már ha annak lehet mondani –, hogy kötöttség nélkül jönnek ide az emberek. Már a napi program is úgy néz ki, hogy felajánljuk: mit csinálhatunk együtt, és ha ezt akarják, akkor jó, ha nem, akkor csinálnak mást. De ez sem teljesen sablon, mert van olyan konferencia vagy szeminárium nálunk, aminek az a neve, hogy „kell”. És akkor a „kell”-ben próbáljuk megélni a szabadságot.

Kik jönnek ide, az Elengedés Házába?

Ide azok jönnek, akiknek az élete egy bizonyos ponton fáj. Ebben teljesen mindegy, hogy hívők, vagy nem hívők, megfordul itt lelkésztől kezdve az ezoterikus gondolkodón át az ateistáig mindenki. Az jön ide, aki úgy érzi, hogy élete egy pontján a mókuskerekéből nem talál kiutat. Vannak, akik hétköznapi életkérdésekkel küszködnek, vannak, akik a múltjuk terhét hordozzák, függőségi rendszerekbe kerültek, vagy magukra maradtak.

Amikor körüljártuk a Házát, imafülkéket is láthattam, amiről azt mondtad, hogy ezt nem első lépésként veszik igénybe az emberek. Mi ennek a szerepe, mit várnak tőle? Általában milyen elvárásokkal jönnek ide?

Általában abban az állapotban jönnek ide az emberek, hogy „tudom, mi a probléma, csak nem találom a megoldást”. Amikor ez a sok „tudom” kezd megkérdőjeleződni, annak a szimbóluma az, hogy be tudok menni a kis imafülkébe, ahol rajtam kívül nincs senki, aki elvonná a figyelmemet, megvizsgálna, vagy megmondaná, hogyan kell rendbe tenni az életemet. Ott maradnak a nyitott kérdéssel és ennek a feszültségével. Az ott levő Krisztus-kereszt szimbólum ekkor nyer gyakorlati jelentőséget, amikor kész vagyok megadni magam, és nem menekülök, lemondok a kontroll lehetőségéről. Nagyon nehéz erről lemondani akár csak egy fél órára is, amikor bemegyek az imafülkébe, ahol nincs semmi, ahova még csak egy könyvet se viszek be magammal, hanem megállok, és kész vagyok kimondani, hogy nem tudom. Kérdezik néha, hogy „mit csináljak ott?” Semmit. Ez a semmi fenyegető, és rémisztő sokak számára, mert az ember azt hiszi,

hogy ha tesz valamit, akkor majd megoldódik. Nekem is sok időbe telt, amíg felfedeztem, hogy „egyedül kegyelemből”. Az én életemben is ezekhez a megállásokhoz kötődnek a felszabadulások. Amikor nem akartam semmit másra fogni, nem akartam a saját életemet információkkal biztonságban tartani.

Mennyire választható el az, ami itt van, és Te?

Az a szellemiség, ami bennem él, hatással van arra, ami itt történik. Vallásos nyelven megfogalmazva az a kérdés, hogy mennyire engedem Isten Lelkét munkálkodni, vagy mennyire én akarom tudni és irányítani, hogy mi történjék.

Számon tart titeket a Református Egyház?

Most az a kérdés, hogy milyen formában? Strukturális szempontból nincs túl sok kapcsolat közöttünk, gyakorlatilag, személyes kapcsolatokon keresztül azonban igen. Sok helyre hívnak akár előadást

tartani, vagy istentiszteletre. Ide is jönnek egyházi csoportok is, de leginkább korábbi kapcsolatokon vagy azokon keresztül, akik már jártak itt. A strukturális függetlenségnek azonban örülök. Ha ugyanis felkerülne a Házra, hogy református, az emberek egy része nem jönne ide.

Attól, hogy egyházi?

Igen. Régotha tapasztalom, hogy hívő emberek arra panaszkodnak, hogy nem hívő párjuk nem hajlandó egyházi konferenciákra menni velük. Sokszor ugyanis épp a

vallás vagy hit az az ütközőpont, amelyben két ember a harcának jelentős részét megvívhatja. Nagyon nehéz olyan közeget találni, ahova egy hívő és nem hívő ember úgy mehet el, hogy mindkettő megértést talál. Mert ha egy pszichoterápiás beszélgetésre megyünk el, a pszichoterapeuta nagyon gyakran nem tud mit kezdeni az ember vallásos háttérével, és az abból származó feszültségekkel, kérdésekkel; a vallásos konferenciákon pedig a másik fél zárkózott, vagy ellenséges. Itt megvan az a közege, ahol mindenki azt a valóságot vállalja fel, ami a sajátja, így lehetőségük van arra, hogy legalább egy beszélgetésben közösen tudjanak indulni, egyik fél sem érzi hátrányban magát.

Azért is fontos ez, mert mi magyarok akár a politikában, akár a vallásos életben olyan szinten éljük meg az ellenállásunkat egymással szemben, hogy magunk számoljuk fel magunkat. Ebben a Házban különböző emberek találkozhatnak, így megtapasztalhatják, hogyan lehetnek biztonságban olyanok között is, akik másként gondolkodnak a világról, vagy önmagukról, így túljuthatnak ellenállásukon. A vallásos közegekben sokszor ott tévesztünk irányt, hogy le akarjuk győzni a másikat, ahelyett hogy megengednénk, hogy a másik maga fogalmazhassa meg, hogy valami nem működik az életében. Amikor pedig ez bekövetkezik, nem az oktatás a feladatunk, hanem az, hogy a másik megérezhesse, hogy így is elfogadjuk. Ugyanoda kell tehát eljutnunk, amiről már szó volt, hogy bevalljuk: nem tudom. Jézus mondta, hogy boldogok a lélekben szegények.

Az ide jövőké tehát lehetőséget kapnak annak felismerésére és elismerésére, hogy „nem tudom”...

Igen. És amit még nagyon fontosnak tartok, hogy megtapasztalhatják a gyakorlatban, hogyan lehet minden istentisztelet. Nem csak az a cselekvés, hogy elmosogatok, vagy elvégzek egy munkát, hanem például a harag is lehet istentisztelet. Nagyon sokszor a hívő életünkben ott van a nehézség, hogy szembeszállunk azzal, amit negatívnak tartunk. Nem akarjuk például megengedni azt, hogy megéljük, hogy harag van Bennünk. Pedig gyakran tapasztaltam, hogy emberek elmondják magukról, hogy ők hívők, és közben a negatívumokat fröcskölik ki magukból egymásra és a világra, és tele vannak haraggal. Az Elenge-

dés Házába is jönnek emberek, akik napokig csak mondják, hogy „mert az anyám”, „mert a gyerekeim”, „mert az egyház...” Ilyenkor azt mondom nekik, hogy ha ennyi a harag bennünk, akkor adjunk neki formát! Kiabáljunk! Olykor tiltakoznak: hogyan kiabáljak, amikor bennem nincs harag. Pedig ha kiöntöm a haragomat, és elismerem, hogy tehetetlen vagyok a haraggal szemben, az istentisztelet. Mert ilyenkor már meg lehet találni azt is, hogy honnan ered, hol van az a kettősség az életemben, ahol a harag keletkezik bennem. A harag kiadása után pedig fontos, hogy elcsöndesedjek, átgondoljak.

A hívó életben különösen veszélyes a harag és az indulat, mert úgy nézhet ki, mintha szeretet lenne, vagy féltés, vagy jobbító szándék. Ezen keresztül gyarapítjuk az agressziót és haragot, amit amíg nem nevezünk nevén, nem nyilvánulhat meg haragként, nem lehet szabadulni tőle. Ez az Elenedés Házának az egyik funkciója. Sokszor nincs gyakorló hely arra, hogyan lehet úgy megélni a haragot, hogy abból ne még több harag legyen, és hogyan lehet a saját magam elítélésétől szabaddá válni. Ha sok az összegyűjtött harag, úgyis kiöb. A fontos az, ahogyan hozzáállunk a haraghoz. Elkezdjük-e magunkat minősíteni, újabb haragot gyűjtve ezzel? Esetleg más emberek kritizálásába ventilált haragot alapozva ezzel...

Az elméleti spiritualitás és a valódi, hétköznapi élet így találkozik az Elenedés Házában. Egy élet van. Nincs vallásos és hétköznapi élet, csak élet. A „ne ítéld, hogy ne ítéltess” nagyon fontos ebben. Ezt csak akkor lehet felfedezni, ha kijön az ítélet belőlem, és nem vagyok elítélve.

Több kérdést kellett volna feltennem? Lehet. A beszélgetés azonban ezen a ponton félbeszakad. Folytassa ki-ki magában. Ottthon. Vagy bárhol. Vagy az Elenedés Házában. Kis segítség: www.elenedeshaza.hu

Barnóczki Anita

AZ IGAZAT MONDÓ,
NE CSAK A VALÓDIT

Reformációt ünneplünk. Az egyszerűt, és a folytonos középpontba kerülését. A gond csupán az, hogy a folytonos reformáció, az állandó megújulás képes perifériára csúszni a hétköznapi dolgok sűrűjében, vagy vákuummá ritkuló üresedésében. Kis döntések, nagy folyamatok, a megújulás igénye pedig a lelkekbe húzódik vissza, égető kis ponttá zsugorodva. Jó alkalom tehát az egyszerű, történelmi Reformációra való emlékezés arra, hogy megfogalmazottan is átgondoljuk az Anyaszentegyház, Magyar Református Egyházunk, vagy éppen gyülekezetünk helyzetét, és megpróbáljuk szavakba önteni jövőképeinket is. Nem a jelen politikai élet viharában szemléljük most egyházunkat, hanem egyházként, Krisztus tanúságtevőjeként. Hogyan állunk most? Parókiális rendszerünk, intézményeink, programjaink, nyilvános megszólalásaink által kiket tudunk elérni, milyen feladatokat tudunk ellátni? Merre tartunk, milyen lehetőségeink vannak? Sodródunk, vagy lehetőségeket keresünk, és új utakat találunk az irányt tartva? Ezekkel a kérdésekkel kerestünk meg egy fiatal, aktív gyülekezeti lelképásztort, egy más egyházkerületben munkálkodó szórványlelkészt, valamint egy kutató lelképásztort, aki vallásszociológiai szempontból igyekszik válaszolni a kérdésre.

„Október a reformáció(nk) hónapja”

Néhány héttel ezelőtt, egy nagyobb borítékot hozott a postás a varbói parókiára, egy plakátot, amelyet sokan láthatnak ezekben a napokban, a felirata a következő: „OKTÓBER A REFORMÁCIÓ HÓNAPJA”. Tudom, sok helyen efelett csak elsiklunk, vannak olyan gyülekezetek, ahol ez kikerül a hirdetőtáblára, aztán megtartjuk a 31.-i istentiszteleti alkalmakat, ezt is letudtuk. Megvolt ez az ünnep is, még talán el is jöttek, két temető között szaladva a híveink, és ennyi, nincs tovább. De mi lenne, ha ennek a plakátnak a feliratát kiegészítenénk két betűvel, és így hirdetnénk magunkat

ebben az esztendőben: „OKTÓBER A REFORMÁCIÓNK HÓNAPJA”. Mennyivel másabban zárnánk ezt az ünnepet, ha valóban mindannyiunkban változást hozna ez a hónap, s nem csak a hónap lenne különleges, hanem mi magunk változnánk meg ez idő alatt.

Bizony a reformáció nem 1517. október 31-én indult, hanem egy kicsit korábban, akkor, amikor Isten az Ő Igéje és Szentlelke által Luther Mártont megkereste, és hitre jutatta. A középkori sötétségből, a búcsúcéduláktól, a római templomlátogatásokból, s a bűntől való rettegetől Luther Márton eljutott oda, amit az Énekeskönyvünk 292. dicséretében énekelhetünk: „Jer Krisztus népe nagy vígan...” Ez az ember felszabadult és egy teljesen új fejezet kezdődött az életében. Azután jött a többi reformátor, őket is megérintette Istenünk. Majd elindult a hit terjedése, az emberek megtértek, új életre jutottak.

Ha a jelenben reformációról beszélünk, akkor első renden a mi saját egyéni reformációnkra, megtérésünkre kell gondolnunk. Adná Isten, hogy a 2009. esztendő októbere valóban a REFORMÁCIÓNK HÓNAPJA LENNE, és valóban mindannyiunk szívébe megtérést hozna. Én hiszem, hogy egyházunk, gyülekezeteink jövőjének a kulcsa ebben van, de egy kissé kijebb is tekinthetünk. Azt is mondhatjuk, hogy országunk, nemzetünk jövője is ez. Ha az egyén változik, akkor a gyülekezeteink és a társadalom is változik.

Egyszerű falusi lelkipásztorként szolgálnom kell a lehető leglelküismeretesebben, tudva azt, hogy én csak egy kicsiny eszköz vagyok a nagy Mester kezében. Lehet, hogy életlen, lehet, hogy ügyetlen, de a Mester kezében vagyok, aki képes engem használni. De mindez igaz minden olvasóra, egyházunk minden tagjára, hogy ha Isten kezében vagyunk, akkor akármilyen alkalmatlanok vagyunk is, Ő képes bennünket jóra használni, s velünk elérni célját. Egy katolikus testvérünk mondta egyszer, hogy ő nem más, mint a Jó Pásztornak a pulikutya, a Mester csak füttyent, és ő megy, végzi a dolgát, egyszer – egyszer ügyetlenül, ide – oda futkosva, de hallja a füttyöt, megy és cselekszik.

Ha nekem, egy faluban szolgáló lelkipásztornak felteszik azt a kérdést, hogy

miért teszem, amit teszek, azt válaszolom, hogy jó KÉZBEN vagyok, és engem Isten csak eszközként használ, az Ő kegyelméből elvégzett munkákért hálás vagyok, és örvendezek a műve felett. Szeretek pulikutya lenni, hallani a füttyöt (az Ő Igéjét), és annak engedelmeskedni.

Ha megújulásról gondolkodunk, akkor nem tehetjük azt másképpen, mint hogy egyfajta jövőképet készítünk. Ha a kép alkotása közben csak emberi gondolataink vannak előttünk, akkor kétségbeesés lesz a vége. Látjuk egyházunknak, nemzetünknek a helyzetét, s ha csak egy kicsit is belegondolunk a jövőbe, akkor elkeseredünk. Gyülekezeteink gyengülnek, egyre több támadás éri egyházunkat kívülről, mind léleken, mind számban, anyagiakban csak fogunk.

A varbói gyülekezet 1809-ben templomot kezdett építeni, a templomépítés oka az volt, hogy a parókia kertjében lévő fatemplom kicsinynek bizonyult. Döntöttek az akkori varbóiak, hogy a „patak partján” egy nagyobb és szebb templomot építenek. Ebben a templomban 300 ülőhely készült el, akkor körülbelül ennyi volt a falu lakossága. Ma négyszer annyian laknak itt, s örvendezünk annak, ha templom negyede megtelik. Mindez emberileg nézve nem fog változni, hanem inkább egyre kevesebben leszünk.

200 esztendővel később, saját erőnk-ből nemhogy templomot nem tudnánk építeni, hanem a felújítása, a fenntartása is gondokat okoz. Ez természetesen elkerülhető, s emberi megoldásokat nem is kereshetünk. Mégis reménnyel tölt el, hogy ebben a faluban legalább vannak olyanok, akikért lehet küzdeni. Itt lakik 1000 ember, akik Luther Mártonhoz hasonlóan megtérhetnek, s remélem, hogy ehhez eszköz lehetek Isten kezében. Mert ha az emberek szíve Istenhez fordul, akkor a templom is megtelik, és ha a templom megtelik, akkor idővel maga az épület is megújul. Imádkozva várom a reformációnk hónapját, s hiszem, hogy mindez megtörténik. Lesz egyszer tele templom Varbón, sőt minden kicsiny faluban. Mindebben nekünk, eszközöknek jól kell végezni feladatunkat, legyünk akár lelkipásztorok, gondnokok, presbiterek, vagy egyszerű gyülekezeti tagok. Mind életünkkel, mind szavainkkal szüntelenül a Mesterre kell mutatnunk.

Valami olyan van előttünk, mint ami Pál apostol előtt volt. Neki ígérete volt arra nézve, hogy eljut Rómába, és ott bizonyosságot fog tenni Jézus Krisztusról. Nekünk is van ígéretünk. Azt tudjuk, hogy merre, hová tartunk, de tudnunk kell azt is, hogy az út megtétele közben sok minden történhet. Mert jöhet hajótörés, kígyómarás, de a jó cél felé tartunk. Nem szabad elfeledni, hogy Istenünk képes olyanokat felhasználni az ígéret beteljesítésére, akikre nem is számítunk. Talán Pál sem gondolta, hogy katonák fogják, rabként kimenekíteni Jeruzsálemből, és viszik Rómába. Isten az Ő céljait minden esetben érvényre viszi, csak lehet, egy kicsit másképpen.

Bízunk abban, hogy egyházunkban, nemzetünk életében eljön a reformáció hónapja, s ez nem csak egy ünnep lesz, hanem valóságos Istenhez fordulás, mindannyiunk életében.

Gere Gábor József
varbói lelkipásztor

A szórványokról

1. Szórvány-ország, szórvány-egyház

Magyarországon a 2001-es népszámlálás adatai szerint 10.198.315 lakos élt 3135 településen. (Forrás: www.nepszamlalas2001.hu. A létszámadatoknál mindig a teljes református lakosság száma szerepel („a csecsemőtől a haldoklóg”), és nem csak az egyháztagok.) Ez településenként 3252 fő átlagot jelent. Közismert tény azonban, hogy Magyarországon a lakosság a települések szempontjából nagyon aránytalanul oszlik meg. A településeknek 13,8%-án (732 településen) la-

kik a lakosság 74,6%-a (7,6 millió fő), míg 2703 településen (86,2%) a „maradék” 25,4% (2,6 millió lakos). Egyházi viszonylatban ez úgy jelenik meg, hogy egyedül Debrecenben, a 17 gyülekezetben több református van (81.583 fő), mint az ország 2050 településén összesen. Egy másik példa erre: Budapesten és a környező nagyobb helységeken, mindössze 25 településen lakik kb. 300 ezer református lélek. Ugyanennyi lakik összesen 1109 olyan településen, ahol legalább 70 református lélek él, tehát lehet(ne) valamilyen hitélet, egyházi jelenlét. Egyházunk tehát sok kicsi, és kevés nagy gyülekezetből áll. (Még egy statisztikai adat a szétszórtság jellemzésére: területileg Magyarországnak alig tizenketted részén (8,5%-án) vannak többségben a reformátusok, míg több mint a felén (50,1%-án) legalább 10-szeres kisebbségben vannak.) Gyülekezeti „alulnézetből” pedig ez a következőket jelenti: istentiszteleteink jelentős részét már nem vagy még nem ideális körülmények között tartjuk:

– Nem ideális időpontban (vasárnap de. 10 óra), hanem kora reggel, ebéd után, esetleg szombatot stb.

– Nem ideális gyakorisággal (minden vasárnap), hanem kéthetente, havonta, csak az ünnepek előtt vagy másnapján stb.

– Nem ideális létszámban, hanem alig pár embernek.

– Nem ideális helyszínen, hanem hidegben, harangzúgás és orgonaszó nélkül, rossz levegőjű helységeken.

– Nem ideális „hangulatban”, hiszen ilyenkor gyakran a lelkész is fáradt, és a gyülekezet sem hasonlít a „boldog násznéphez”.

(Ilyen szempontból „szórvány-szerű” helyzetnek tartom azt is, amikor egy több mint 3000 református lelket számláló, 3 lelkészt alkalmazó „nagy” gyülekezetben 1 fő jön el pünkösdi úrvacsorai előkészítő bűnbánati alkalomra.) Külön téma lehetne még, hogy érdekes módon a görög diaszpora kifejezés magyar fordítása, az „elvetés” egyaránt hordozza a jelentés negatív és pozitív értelmezését. Sokban közös, és sokban más azoknak a szórványoknak az esete, amelyekben már, vagy amelyekben még nem felel meg a helyzet az elképzelt mércéknek. Ezek alapján megállapítható, hogy a szórvány-helyzet sokkal jel-

lemzőbb egyházunkra, mintsem azt gondolnánk, istentiszteleteink jelentős része szórvány-jellegű és lelkészeink nagy része szórvány-lelkésznek is tekinthető. Már pedig ez a helyzet annyira eltér az ideálistól, hogy külön kategóriát jelent, külön figyelmet, felkészülést és támogatást érdemel.

2. A szórvány is Isten országa

Mind az „elmélet”, mind a tapasztalat azt mutatja, hogy az emberi racionalitáson felülemelkedve az isteni „Logosz” alkalmasnak találja a szórványokat arra, hogy ott Isten országa, vagyis szeretete és hatalma egyaránt megjelenjen. Egyrészt – szeretete – azért, mert a szórvány „Isten szívügye”. Sorolhatnánk a bibliai példákat arról, hogy az elveszett, a kicsi, a beteg, a gyenge, az egyetlen is milyen fontos:

– Az elveszett juh pásztora nem tud nyugovóra térni, amíg az az egy azt várja, hogy valaki a megmentésére induljon.

– Az elveszett drachma gazdája nem tud a meglévővel ékeskedni, ha csak egy is hiányzik közülük.

– Gondoljunk a bethesda-i betegre: milyen csodálatos élménye lehetett, hogy Jézus őt a magányos, beteg, elesett és egyre reménytelenebb voltában elment hozzá és segített rajta.

– Talán a legnagyobb hivatkozás, hogy az első Karácsonykor a Megváltó – talán Jeruzsálem helyett? – a kis Betlehemben is „meg tudott születni”.

Isten ereje pedig kifejezetten „szívesen” válik láthatóvá a szórványokban. A bibliai Dávid és Góliát történetől a mai napig sorolhatnánk a bizonyosságokat, amikor újra és újra rácsodálkozhattunk erre: Jézus a győztes! Neki lehetséges az, ami „szerintünk” lehetetlen, reménytelen, menthetetlen. Jó példa erre a baranyai elnéptelenedett gyülekezetek esete. Ezeket a gyülekezeteket belülről és kívülről is már sokszor „leírták”, olyanokat megállapítva pl. az 1980-as években, hogy „az üres templom már nem szent hely”. Az ottaniak azonban Kákicsi Kiss Géza nyomán „vállalkoztak valami lehetetlenre”, és Baranyában azóta sem szűnt meg sehol az istentisztelet, templomok újultak meg, iskolák alakultak, élnek a gyülekezetek.

3. Lehetőségek

A mustármag példáját gyakran felismerhetjük az egyháztörténelemben: amikor valami nagy változás azzal kezdődött, hogy először csak egyetlen valaki elkezdett hinni és engedelmeskedni. És a kicsi mentette meg a többiekét.

Néhány mai példa erre, hogyan történhetnek meg a kis gyülekezetekben nagy dolgok.

– Van olyan gyülekezet (691 lélek), ahonnan néhány év alatt 7-en végeztek el a Teológiát, és lettek lelkészek.

– Van olyan kis gyülekezet (220 lélek), ahol – a „szimpatizánsokkal” együtt – 195-en fizetnek egyházfenntartói járulékot.

– Van olyan kis gyülekezet (185 lélek), ahol ha az egyházfenntartói járulék és a templomi perselypénz összegét elosztjuk az összes református számával, akkor az éves átlag rendre meghaladja az 5000.- Ft-ot.

– Van olyan kis gyülekezet (79 lélek), ahol olyan lelkesedéssel gerjedtek fel a templomépítésre, hogy nagyrészt szeretetmunkával, 10 milliós imaházat építettek.

– Egy másik kis településen a reformátusok aránya csak 7,4%. A református lelkész felhívására, a kárpátaljai árvízi segélyakcióban mégis összegyűlt 900 zsák ruha, több mázsa élelmiszer és kb. 300 ezer forint; amit egy kárpátaljai református település kapott.

– Gyakori példa, hogy kis gyülekezetekben milyen nagy az istentiszteletek látogatottsága, általában 30-40%, nagy ünnepeken 70-80%.

– Bizony, sok nagy templomban megirigyelnék, ha hallanák, hogy egy-egy kis helyen, amikor az év nagy ünnepére megtelik a templom, milyen erővel zeng az ének.

– Jó példa az összefogásra a Dél-Balaton Regionális Együttműködés, amelyben szinte haldokló gyülekezetek nem csak tartanak, hanem egymást segítve irigylésre méltó dolgokat tudnak megvalósítani.

Ezeket a csodálatos eredményeket pedig érdemes lenne jó példaként felmutatni, hogy a „nagyokat” is bátorítsa és lelkésítse.

Három kívánság

A fentiek alapján összegezzük, hogy a szórványok nem csak Egyházunk múltjának a részei, de jelenében is nagy szerepük

van, és a jövőnkhez is hozzá kell, hogy tartozzanak. Jó lenne ehhez elérnünk, hogy Egyházunkban a szórvány-ügy külön figyelmet kaphasson:

1. Készüljön egy részletes és őszinte felmérés arról, milyen is a valós helyzet.

2. A szórványlelkészek és a szórványgyülekezetek mind szakmailag, mind anyagiilag komolyabb és szervezettebb támogatást kapjanak.

3. Jó lenne a teológushallgatókat már tanulmányaik alatt fellelkesíteni és felkészíteni erre a szép szolgálatra.

Kósa István lelkipásztor
Szank

MRE – jövőkép?

Az Egyházunk jövőjére irányuló kérdést számos nézőpontból feltehetjük. Megvizsgálhatjuk a múltat s keresve az önmagunkkal való történeti azonosság, a folytonosság lehetőségeit, megpróbáljuk onnan kiindulva meghúzni a jövőbe mutató irányvonalakat. Megkísérelhetjük, hogy a tudományok által feltételezett közeli, és a számunkra kijelentett eszkatologikus jövő felől gondolkozunk el feladatainkon. Most azonban, miután leginkább társadalomkutató vagyok, a jelen folyamataiból szeretnék kiindulni, s az itt körvonalazódó kihívásokra próbálok válaszolni.

A jelen egyik alapvető kérdése, hogy egy plurális társadalomban hogyan van jelen az egyházunk. Meglátásom szerint túlságosan

zárt szubkultúra lettünk, s éppen ezért kérdéses, hogy megvan-e a képességünk a valós problémák felfedezésére. Ennek a kérdésnek csupán két aspektusára szeretnék rámutatni. Először: teológiai képzésünk a 19. század öröksége, zárt tárgyfelosztása és a tárgyak határainak merev kijelölése gyakorlatilag lehetetlenné teszi azt, hogy a teológia – eredeti hivatásához híven – az evangélium üzenetét a jelen kor és társadalom viszonyaira válaszolva, sok szempontot egyszerre érvényesítve fogalmazzon meg. Így azok az eszközök és érzékenységek, melyeket ez a képzés ad, illetve kialakít, kevésbé alkalmasak feladatuk betöltésére. Egyházunk társadalmi folyamatosan és radikálisan átalakul. A reformátusok több mint 60%-a városban él, s a közösségekben élő gyülekezetek egyre inkább elöregednek. Egyre kevesebb azoknak a településeknek a száma, melyekben a reformátusok többségben vannak, s a gyülekezetek jelentős része lényegében szórvány. Az egyháztagság foglalkozási szerkezete is megváltozik, az értelmiségiek és vezetők aránya egyre magasabb.

Mindez elkerülhetetlenül egy újfajta vallásosság, illetve református öntudat kialakulását eredményezi, melynek két fontos jellemzője van. Egyfelől az európai kereszténységre egyébként is jellemző kisebbség-tudat mellett egyfajta szórványtudat és -lelkiség is rányomja bélyegét. Ezt csak súlyosbítja a magyar reformátusság jelentős részének etnikai-nemzeti szórványhelyezete. Másfelől ebben az újfajta vallásosságban egyre meghatározóbb az értelmiségiek mások felé nyitottabb, párbeszédre és kompromisszumokra később szemlélet. Ez a vallásosság mind felekezeti, mind evangéliumi tekintetben bizonytalan. Mint azt számos felmérés kimutatta, a magukat egyháziisan reformátusnak vallók között is magas azok száma, akik nem olvasnak Bibliát, nem járnak templomba, nem hisznek egy személyes Isten létezésében, vallásosságuk pedig csak nagyon nehezen különböztethető meg a más felekezetűek vallásosságától.

A legutóbbi népszámláláskor 1,6 millió ember vallotta magát reformátusnak. Eből 1 millióról semmit sem tudunk, nem jelennek meg a gyülekezetekben. A többiek sem ismerjük sokkal jobban, nincsenek róluk adataink, személyes tudásunk is csak

töredékről van. Gyakorlati teológiánk, stratégiánk azonban mégis erre a töredékre és ezekre a töredékes ismeretekre épülnek. De hogyan érjük el, tudjuk megszólítani, gondozni az ezekre kifejlesztett eszközökkel a többieket? Meg tudjuk-e szólítani a szappanoperákon edzett közönséget? Van-e üzenetünk az értelmiség számára? Egyáltalán: merjük-e kockáztatni megszokott eszköztárunk, kommunikációnk megváltoztatását, azért az 1 millióért? Másodszor: gyülekezeti munkánk, közösségi szerveződésünk jellege is egy olyan társadalomképhez kötődik, mely lassan a múlté. A parókiális rendszer ugyanis olyan társadalmat feltételez, melyben az egy adott helyen, egy településen élő emberek élet- és munkaközösséget alkotnak, és kapcsolatrendszerük is inkább a településen belülré koncentrálódik. Ennek a közösségi formának része, illetve sokszor szervezője a vallási közösség – legyen az egy vagy több felekezetű. Mai társadalmunk azonban nem így szerveződik. A közösségek egyre kevésbé kötődnek egyértelműen kijelölhető területekhez, határaik egyre inkább elmosódnak – köszönhetően pl. az ingyásnak –, az emberek kapcsolathálózata egyre kiterjedtebb, s átnyúlik a reálisból az internet virtuális terébe is. A társadalmi, politikai vagy munkaközösséghez való tartozás egyre bizonytalanabb, az efféle kötődések fellazulnak, ideiglenessé válnak, s egyre több ember él sajátos, újnómád életet. A lakóhely szabad megválasztása, a szabad orvos- és iskolaválasztás után a szabad lelkes- és gyülekezetválasztás is az ember alapvető jogai illetve elvárásai közé tartozik. Ezekkel a társadalmi folyamatokkal és elvárásokkal nehezen fér össze a rögzített határokkal rendelkező gyülekezet és a területileg illetékes lelkész koncepciója.

Ha a társadalmi közösségek szerveződésének meghatározó elve az emberek kapcsolathálózata, talán érdemes volna átgondolni, hogy miként szervezhető meg, illetve átgyülekezeteink is ennek az elvnek a mentén. Mi több, hogyan szervezhető úgy gyülekezeteink, hogy maguk is ilyen kapcsolathálók meghatározó csomópontjai legyenek?

Nagy Károly Zsolt
Sárospatak

Lapunknak ebben a számában három szomorú eseményről is hírt kell adnunk. Pontosabban nem is híradás ez, inkább emlékeztetés, hiszen a hírek sokakhoz eljutottak. A szomorúak is, hiszen búcsút venni valakitől mindig fájdalommal jár. A jó hírek is, hiszen keresztyén emberekként búcsúzhattunk keresztyén reménységben, az egyetlen, ám valódi Jó Hírbe kapaszkodva: aki hisz, ha meghal is, él.

Megemlékezéseink, emlékeztetéseink egymástól eltérőek, mint ahogyan azok is különbözőek voltak, akiktől búcsút kellett vennünk, és azok is, akik gondolatai által emlékezni kívánunk.

Zergi Gáborné Szegedi Klára képét kortárs barátja idézi föl, az utolsó előtti földi nap találkozásán keresztül hívva elő a korábban megtapasztalt áldásokat. Pillanatkép, ám cseppben a tenger. Dr. Horváth Barnabásról saját írásával emlékezünk, hiszen széleskörű munkálkodása felsorolásánál többet mondhat, amit beszámolóként tíz év összegzéseként készített, az általa fontosnak tartott hangsúlyokkal, és ami ettől fontosabb: fiatalabb szolgatársainak szóló üzenettel. Victor János emlékeztetést pedig édesapja temetési igehirdetésével kívánjuk Olvasóink elé tárni azzal a reménységgel, hogy bizonyágtétele sokaknak bizonyosságot, vigasztalást jelenthet.

Aldott legyen a Mindenható, Megváltó Isten, aki Jézus Krisztusban életet és reménységet ad.

Zergi Gáborné sírkövére

Megint elment egy Nagyszony! – tekintünk sóhajtván Zergi Gáborné Szegedi Klárika után.

A szépséges Zemplénben járva, hazafelé, feleségemmel betértünk hozzá Mádra. Arcszíne nyugtalanra tett bennünket, ám ő megnyugtatót, járt orvosnál – az „nem talált semmit”. Ezzel szemben Klárika másnap este meghalt.

Régi barátság fűzött hozzá. Húgom, feleségem is dőcizták voltak, utóbbi még osztálytársa is. Értettem hát, ha lobogott benne iskolája lelki-szellemi igényessége. Ez csak fokozódott azáltal, hogy Zergi Gábor hitvese lett. Mellette adva volt az emelkedett, biblikusan tiszta, lelket adó légkör. Amikor özvegyen maradt, változatlanul tovább élt benne ez a lelkeség. Testi gyöngeségében is

töretlen maradt hite, alázata, önkritikus és kritikus humora – a hitványt hitványnak, a tartalmasat értékesnek minősítő ítélete. Talán az is formálta, hogy egyetemi diplomával általános iskolában volt kénytelen tanítani. Megszokhatta, bárhol legyünk is, a legjobbat és legtöbbet kell adnunk! Ezért tudott idősen is konstruktív anya s nagymama lenni.

Utaltam előbb hitvestársára. Megvallom, Klárikát én rajta keresztül is szemléltem. A „nagy időkben” vele együtt szolgálhattam a Debrecen-Mester utcai gyülekezetben. Berényi József volt a lelkipásztor, Zergi Gábor a segédlelkész, s magam a teológus kántor. Akik ismerik önkritikus egyéniségemet, nem értik félre, ha így mondom: nem rossz összeállítás! – Ezt soha nem feledtem, s

örömet adott, ha ezt a lelket tovább élni láttam Mádon vagy a debreceni Teológián vagy akár a Nagytemplomban is.

Nem ritka találkozásainknál örültünk ez egy lélekből fakadó közös látásunknak. Így is tekintünk utána. Így néztünk a híres mádi szülőhegyek alján nyíló sírjára – bizonyosan tudva: akár élünk, akár meghalunk, az Úréi vagyunk. (Rm 14,8)

Debrecen, 2009. szeptember 23.

Sepsy Károly

In memoriam Horváth Barnabás

Csodálatos élmény mutatkozik abban, ahogy Isten az 1990-es rendszerváltozásban visszaadta létezésünk jogát és a szabad tevékenység megbízását. Amikor az Úr, a történelem Ura egyszerre ajtót nyit minden irányba, akkor erőt is ad az erőfeletti

helyálláshoz. Az, hogy Ő az ígélet szerint velünk van, egyben parancs is arra, hogy vállaljuk minden terhelést, minden szolgálatot.

Sajószentpéter-Nagytemplomi lelkipásztorként, a Borsod-Gömöri Egyházmegye espereseként megkaptam még ráadásul a Zsinati és Zsinati Tanácsi tagságot, a teológiai tanárságot, a miskolci Bölcsész-

„Megparancsoltam neked, hogy légy erős és bátor. Ne félj és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr mindenütt, amerre csak jársz.” (Józsué 1,9)

egyesület óraadó tanári funkcióját, a Theologiai Szemle szerkesztőbizottsági elnökségét, és miskolci katechéta-képzés feladatát. A megnyílt lehetőségekhez igazodva, már nem is a legaktívabb életkorban, de még emlékezve az 1948-as ébredés Lélektől áthatott hitbuzgalmi kihívásaira, elkértük és megkaptuk az

erőt ahhoz, hogy helyt álljunk különféle megbízásokban.

Kerületünk Elnökségének megbízásából örömmel vettük a különféle feladatokat. Ezek mind az egyházépítést szolgálták. Az volt a cél, hogy a nagy „túlélőt”, Egyházunkat az elhanyagoltság helyenként romos állapotából működőképessé tegyük amennyiben ez rajtunk áll.

Ebben a munkában a Sárospataki Teológián, az újraindulás első éveiben az egyházi ének és zene oktatása volt a feladatom. Később az egyházismeret és egyházjog tanítását bízták rám. Mindkét tantárgy lazán illeszkedett a tanmenethez, így jutott idő a kötetlen beszélgetésekre is. Az ifjúság láthatóan jobban vette saját problémáink megbeszélését, mint a száraz dogmatikát, vagy a részben már túlhaladott joganyagot.

Ezekon túlmenően a rendszerváltozás két irányban is jelentős változásokra nyitott kaput. Címzavakban jelölve: publikációk és utazások.

1. A tárgyalt időszakban a Református Egyház, a Reformátusok Lapja, a

Theológiai Szemle és a Sárospataki Református Lapok rendszeres cikkírója voltam. Ezenkívül a Teológia támogatásával, a Kerület és az Egyházmegye segítségével kiadásra került a Kegyeleti Ügyelet, Egy év a szószéken, valamint az Adalékok Igrici község önkormányzatának kezdeteihez c. kiadvány. A Kálvin Kiadónál megjelent Utolsó idők c. dolgozatom.

Más forrásokból a Léway emlékkönyv és Sajószentpéter műemlék templomának leírása jelent meg. Legutóbb már nyugdíjasként, Gazda István esperes utódommal közös szerkesztésben az Egyházmegye költségén jelent meg: a Borsod-Gömöri református papok történelemkönyve c. tanulmány.

2. Utazások: A svájci (Bossey-Zürich) kétszemeszternyi ösztöndíj folyománycént, valamint az esperesi és tanári funkcióból adódóan a következő küldetéseken jártam: Athén, Amsterdam, Siegen, Herrnhut, USA, Izrael, Bécsben több alkalommal az Oberwarti konferencia előkészítő bizottságában, valamint Rómában és Varsóban.

Végül üzenet a jövő nemzedékének: becsüljék meg az Egyház számára nyílt nagyobb lehetőségeket. Szent elkötelezettséggel munkálkodjanak azon, hogy az evangélium örömhíre, Krisztus szabadítása eljusson széles e világra. Munkálja üdvösségünket a Theologia!

(Forrás: A Sárospataki Református Teológiai Akadémia évkönyve 1996-2006)

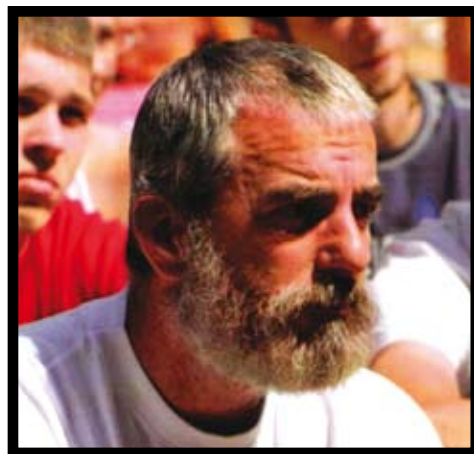
Victor János temetése

2009. augusztus 13.

Minden fiaid az Úr tanítványai lesznek, és nagy lesz fiaid békessége. (Ézs 54,13)

Kedves Testvéreim!

„Minden fiaid az Úr tanítványai lesznek, és nagy lesz fiaid békessége.” Ez a nagy békesség az, amire most vágyunk, mert hiányzik a szívünkől. Az Ige pedig világosan mondja, hogy ennek az útja a tanítványság. Akik az Ő tanítványai lesznek, azoknak lesz nagy békességük. Kicsit furcsán hangzik ez bibliáismerők előtt, hiszen mi a tanítványságot az Újszövetségből ismerjük. Hisz az Ószövetség népe nyilván nem ismerhette azt a meghitt kapcsolatot Mester és tanítványok között, amit az Úr Jézus korában kezdtek emberek megismerni. De azért azt is tudjuk, bibliáolvasó emberek, hogy a tanítványság az Ő szövetségben is nagyon is működő dolog volt. Máshogy. Úgy, ahogyan Mózes V. könyvében olvassuk, hogy „Tanítsd meg ezekre a te fiaidat!” Az Isten törvényére. Parancsolataira és tiltásaira. És ez megy máig az ószövetségi Izrael népében, és ez megy közöttünk is, a

kicsiny gyermekkorban. János is nagyon belekerült ebbe, hogy tanítottuk, hogy Isten szerint mi helyes, és mi nem, és neveltük és vezettük, kézen-fogva, néha erősen megfogva, hogy ezen az úton közeledjen az Úrhoz. Tudva tudjuk testvéreim, hogy ez az út a maga igazában járhatatlan. Ahogy Isten az ószövetségi törvényben, parancsolatokban megmond-

ta, már az is olyan, hogy teljesíthetetlen. És az ember állandóan rugódozik ellene, ahogy ezt az ő gyermekkorában is fájdalmasan láttuk, tapasztaltuk. Hát még, amikor eljött az Úr Jézus, és az Ő tanításában, elsősorban a Hegyi beszédben, hatalmasan aláhúzta Isten parancsolatait. Ugye: aki haragszik, olyan, mintha megölte volna. És így tovább. Ez a csödbe juttatja az embert. Igen, de Ő nem csak azért jött el, hogy aláhúzza az Ószövetséget, hanem, hogy megalapítsa az újat. És az újszövetségi tanítványság valami egészen más. Nem ilyen, fegyelmező eszközökkel belevet ismeret és magatartás, az Úr Jézus az Ő személyes vonzásával tett embereket az Ő tanítványává. Megállt előtte, és azt mondta: kövess engem! – és az, mintha elvárásolták volna, otthagytott hálót, családot, vámszedő asztalt, ment, és követte Őt, pedig nem volt semmi fenyegetés a hívásban, csak ilyen ellenállhatatlan vonzás. Aztán, amikor eljött a nagypén-

tek és a húsvét, és így olvassuk: „az Úr megnyitotta az ő elméjüket, hogy értsék az írásokat”, nyilván az ószövetségi írásokat, elsősorban a próféciákat, amik Óróla szóltak, akkor lettek igazán tanítványokká. Jánosnak is úgy nyílt meg a szíve az Úr Jézus előtt, hogy megértette az Ő keresztjének a titkát. Az Isten szó szerint „minden értelmet felülhaladó” bölcsességét, szeretetét és békességét. Minden értelmet felülhaladó. Amihez nem kell intelligencia, meg diploma, hiszen olyan egyszerű, mint a kétszer kettő: Isten Fia elszenvedte a nekünk járó ítéletet, ettől mi szabadok, Isten gyermekei lettünk. De képtelenség, a mi földhözragadt értelmünk, gyűlölködő igazságérzetünk számára. Lehet ilyen? Hát ilyen nincs! De amikor rácsodálkozik az ember, akkor elevenedik meg benne az is, amit gyermekkorában muszájból megtanult, az Isten akaratából. A Galata levélben azt írja az apostol, hogy „a törvény Krisztusra vezérlő mesterünké lett”. Vagyis: olyan lelki csődbe juttat Isten törvénye, hogy oda kell menekülnünk a Krisztus Keresztjéhez, hogy bocsánatot kapjunk, és amikor megkaptuk ezt a bocsánatot, akkor feltámad a szívünkben a vágy, hogy „Uram, én is szeretlek téged, szeretnék úgy élni, úgy járni, ahogy Neked tetszik”, és akkor Ő ugyanazt a „kétségbeejtő” törvényt tárja elénk, hogy „lásd, nekem ez tetszik”. Ebben már nincs fenyegetés, ez már nem valami követelés, hogy „megver az Isten, ha nem csinálod” ebben már csak az a hála van, hogy „igen, megértette velem az Ő útját, amit végigjárt, és most megérteti velem azt az utat is, amin én járjak”. Isten ezt a kegyelmes munkát végezte el a János szívében. Ezt akarja mindnyájunk szívében is elvégezni, megújítani, megerősíteni – és ebből lesz a „nagy békesség”. Nagy békesség.

Ami az Újszövetség nyelvén, ahogy ezt az apostolok leírták, betű szerint fordítva azt jelenti, hogy beszélő viszony. Az, ami az Éden kertjében a bűnnel megszakadt. Jézus Krisztusnál újra kezdődik ez a beszélő viszony, ami által, ahogy a Római levélben olvassuk, kiálthatjuk, hogy „Abbá! Atyám!” És akkor már egészen más a reakciónk arra, amit Ő cselekszik velünk. Akkor már egészen bizonyos lesz, hogy Ő szeret minket, és amit cselekszik velünk, javunkra és üdvösségünkre, másoknak is áldására cselekszi. A napokban olvastuk sokan az Ábrahám történetét. Úgy megállított engem az az egy szó, hogy „azért”. Amikor az Úr azt mondja, hogy

„menj oda, és áldozd fel a te egyetlenegyedet, akit szeretsz”, „felkelt azért Ábrahám jó reggel, és elindult”. Az Úr mondott valamit, azért ő felkelt és cselekedte. Hogy Ábrahám hogy ismerte ilyenek Istent, az még titok. De, hogy mi így ismerhetjük a Krisztus keresztje által, az nyilvánvaló. Bocsánatot kérek, hogy még ilyen példát is előhozok, amikor János kutyákat tenyésztett, és Sárospatakon ott voltak a kiskutyák, akiket ő elajándékozott, jöttek, akik el akarták vinni, és ő kiemelt egy kis kutyát, egy szatyorba, vagy kosárba beletette, hogy az vigye el, az anyakutya szimatolt, rohángált jobbra, balra, de egy morranása nem volt. A gazda azt tehet az ő kölykeivel, amit akar. Hogy ez ösztönből, hogy alakult ki egy kutyában, nem tudni. Ez alakulhat ki bennünk tudatosan. Boldog meggyőződéssel, hogy ami atyánk olyan, hogy Tőle mindent bizalommal lehet elfogadni. Így nevelték. Jánosék is a kicsinyeiket. Volt időnként tiltás és rendelkezés, volt szívbeli, néha kimondott lázadás, de ezen az úton indították el őket. Isten kegyelmének a munkája az, ha eljutnak ők is az Úr Jézus Keresztjéhez, és ezt a békességet kapják meg, amelyikkel még ezt a mostani nagyon szomorú napot is át lehet élni, és amelyikkel valami újonnan kapott bátorsággal el lehet indulni. Olyan bizalom támad a szívekben, amelyik a békeséggel párhuzamos.

És ezzel a békességgel mehetünk a temetőbe, és búcsúzhatunk el azzal a tudattal, hogy aki az Úr Jézusban hisz, annak a „meghalás nyereség”. Amiről Pál apostol azt írta a Filippieknek, hogy „Kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert ez sokkal inkább jobb.” Hát akkor őrajta nincs mit sajnálni. Sajnálhatjuk magunkat, az itt maradottakat, és készülhetünk előre, mennyei találkozásra, ahol – bocsánatot kérek – a kisebb rész lesz a vele kapott találkozás öröme, de találkozni fogunk Azzal, Aki úgy szeretett minket, hogy az Ő egyszülött Fiát adta érettünk, hogy el ne vesszünk, hanem örök életünk legyen. Egyszer kiderülnek az Ő tervei, szándékai. Ez a mi mai békességünkhöz elég. Ámen.

VIGASZTALJÁTOK NÉPEMET

Ne aggódjatok! A javak megcsillogtatják az emberi szív előtt, hogy biztonságot és gondtalanságot adnak neki; pedig valójában éppen ők okozzák a gondokat. A javakba kapaszkodó szív a gond fojtogató terhét kapja. A gondot a kincsek rázzák le, de a kincsek újra gondokat okoznak. Életünket a javak révén akarjuk biztosítani, gondoskodással akarunk gondtalannak lenni, de valójában az ellenkezője történik. A bilincsek, amelyek a javakhoz kötnek minket, amelyek a javakat rögzítik, maguk is – gondok.

A javakkal való visszaélés abban rejlik, hogy a következő nap biztosításához használjuk őket. Az aggodalom mindig a holnapra irányul. A javak viszont a legszigorúbb értelemben a mának szólnak. Éppen a holnap biztosítása tesz engem ma oly bizonytalanná. Elég minden napnak a maga baja. Aki a holnapot teljesen Isten kezébe teszi le, és tőle fogadja el, amire ma van szüksége, egyedül az van igazán biztosítva. A mindennapi elfogadás szabadít meg a holnaptól. A másnapra gondolás szolgált ki a szüntelen aggodásnak. „Ne aggódjatok a holnapért” – nem szörnyű gúny-e ez a szegényekre és nyomorultakra nézve, akikhez Jézus éppen beszél – azokra nézve, akik emberileg szólva holnap éhen halnak, ha ma nem gondoskodnak a holnapról? Vagy elviselhetetlen törvény ez, amelyet az ember méltatlankodva taszít el magától, vagy pedig magának az evangéliumnak páratlan üzenete Isten gyermekeinek szabadságáról, akiknek van mennyei Atyjuk, aki nekik ajándékozta szeretett Fiát. Hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent?

„Ne aggódjatok a holnapért” – Nem életbölcsességként, vagy törvényként kell ezt elfogadnunk. Ebből az Igéből csak a követő, aki megismerte Jézust, kapja meg Jézus Krisztus Atyja szeretetének ígéretét és a szabadságot minden egyéb dologtól. Nem a gondoskodás teszi gondtalanná a tanítványt, hanem a Jézus Krisztusba vetett hit. Most tudja: egyáltalán nincs értelme az aggodásnak. (Mt 6,27) A következő nap, a következő óra teljesen elvétellettőlünk. Értelmetlen úgy tenni, mintha egyáltalán aggódhatnánk. A világ állapotában semmit nem változtathatunk. Egyedül Isten gondoskodhat, mert Ő kormányozza a világot. Mivel értelmetlen aggodnunk, mivel annyira tehetetlenek vagyunk, nem is kell aggodnunk. Az aggodalmaskodással jogtalanul akarjuk Istentől átvenni a kormányzást.

(Dietrich Bonhoeffer: Követés)

Porból vagyunk és porrá leszünk. De mindaz, ami por belőlünk, porrá omlik a hétköznapi áldozatos szürke munkájában, hogy egyedül az maradjon belőlünk fenn, ami már nem por többé, hanem világosság.

Persze mindez csak hasonlat, tétova tapogatózás, a munka isteni rendeltetésének jelenléte, szerepe körül. Bizonytalan megsejtése annak, hogyan lehet a teherből áldozat, s az áldozatból szabadság és öröm utoljára.

(Pílinzsky János: Hétköznapi)

Túrmezei Erzsébet:
Nem ejt hibát!

Ha különösnek, rejtelmesnek
látszanak Isten útjai,
ha gondok ösvényébe vesznek
szívem legdrágább vágyai,
ha borúsán búcsúzni készül
a nap, amely csak gyötrelmet ad...
egyben bekülhetek meg végül:
hogy Isten sosem ejt hibát.
Ha tervei igen magasak,
s irgalma kútja túl mély nekem...
ha a támaszok mind inognak,
ha nincs erő, nincs türelem,
s tekintetem sehol célt nem lát
vaksötét, könnyes éjen át...
egy szikrácska hit vallja mégis,
hogy Isten sosem ejt hibát.

És ha szívem megoldatlan
kérdéseknek betege lett,
mert elkezd kételkedni abban,
hogy Isten útja szeretet...
minden elfáradt sóvárgásom
békén kezébe tehetem,
s elszuttoghatom könnyek közt is:
Ő nem ejt hibát sohasem.

Azért csend szívem! Engedd múltni
a földi múltó életet!
Majd a fényben látni, ámulni
kezdesz: Ő mindig jól vezetett!
Ha a legdrágábbat kívánja,
a legötétebb éjen át
menekülj a bizonyosságba,
hogy Isten sosem ejt hibát!

A TISZÁNINENI REFORMÁTUS
EGYHÁZKERÜLET TOVÁBBKÉPZŐ
ÉS SZABADIDŐ KÖZPONTJA
MÁLYIBAN

IDEÁLIS EGYÉNI, CSALÁDI ÉS CSOPORTOS ÜDÜLÉSRE, TÁBOROK, KONFERENCIÁK, KÉPZÉSEK SZERVEZÉSÉRE AKÁR 100 FŐIG TELJES ELLÁTÁSSAL!
TEL.: 30-823-5850, E-MAIL: MECSESKOZPONT@GMAIL.COM, WEB: WWW.MECSES.TIREK.HU

Látogassa Ön is rendszeresen a Tiszánineni Református Egyházkerület honlapját, ossza meg gyülekezete, közössége eseményeit, ajánlja programjait a világháló nagyközönségének, írja meg gondolatait egyházkerületünket érintő témákban!

www.tirek.hu

Üdvözljük a
Tiszánineni
Református
Egyházkerület
honlapján!

Egyszerű hírküldési lehetőséggel, változatos fórumtémákkal, friss információkkal várjuk látogatóinkat!

SZERETETTEL AJÁNLJUK KEDVES
HALLGATÓINK FIGYELMÉBE AZ
EURÓPA RÁDIÓ INTERNETES
OLDALÁT IS, AHOL ÉLŐBEN
HALLGATHATJÁK
RÁDIÓMŰSORAINKAT, HÍREINKET ÉS
A RÁDIÓVAL KAPCSOLATOS EGYÉB
INFORMÁCIÓKAT IS TALÁLHATNAK.

WWW.EURADIO.HU